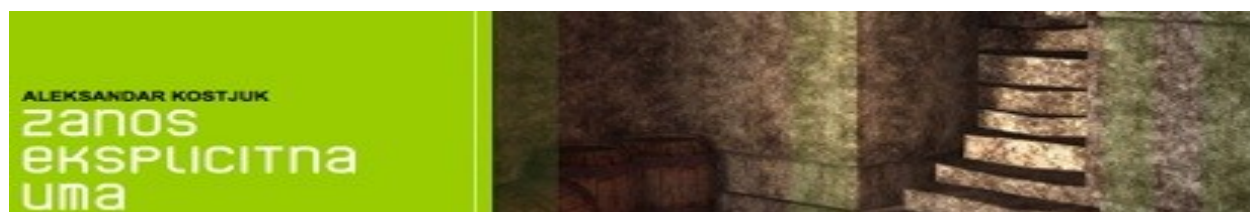

Aleksandar Kostjuk

Zanos eksplicitna uma

Obrada: www.balkandownload.org

Prolog

Taksi-kočija je pronalazila svoj put kroz maglu koja se prostirala niz Ulicu indiskretnih velikana. Topot kopita je ispunjavao noć, a trzaji umornih konja su naznačili da je kočija stigla na svoje odredište uz osrednji postotak vjerojatnosti.

Gospodin Viler je započeo svoj izlazak iz kočije na najgospodskiji mogući način koji je propisivala društvena etiketa: zakoračio je lijevom nogom prema pločniku (desna noga je također vrlo prihvatljiva alternativa), zapeo s drugom nogom na jednoj od stuba kočije, ispustio umjereno ženskasti krik, sletio lijevim koljenom na pločnik (na što se prirodno nadovezalo slijetanje desnog koljena na pločnik), ispustio umjereno muški jauk i pripremio se za višemjesečne molitve da ga nitko nije vidio jer bi inače njegov ugled bio trajno narušen, a tada bi ga mogao ponovo obnoviti samo novom skandaloznom aferom koja bi ponovo morala uključiti jednu jednonogu gospođicu Ilar i njezine pse.

Gospođa Vilar je istupila iz kočije odmah nakon svoga muža ne uzdajući se pri tome u njegove vještine izlaženja iz kočija i drugih pokretnih i nepokretnih vozila i nevozila ili pomaganja drugima u istim ili sličnim aktivnostima. Naime, gospođa Vilar je bila prava dama što je odmah demonstrirala svojom gospodskom gestom. Poklonila je blagonakloni smiješak svome mužu čime je sugerirala nešto kao: "Mrzim te, ali nema veze" i udarila ga nogom u jedno od njegovih ozlijeđenih koljena, pri tom dobro pamteći koje je koljeno udarila tako da se može posvetiti onom drugom kasnije navečer ako će njezin muž pokušati ući u njihov zajednički krevet.

Gospodin Viler se osvrnuo na njihovo prijevozno sredstvo, izlazeći ususret tragičnoj sudbini plaćanja njihovog prijevoza do profesorove kuće. Bila je to najobičnija kočija kakvu možete vidjeti posvuda u gradu, ako se izuzme posvemašnja odsutnost kočijaša. Tu je pojedinost gospodin Viler primijetio već pri polasku, no njegov društveni status mu nije dopuštao da razmišlja o takvim stvarima. Ili o bilo čemu drugome.

Naravno, on je pozdravljao nedostatak kočijaša jer je to značilo da mu ne mora ništa platiti. To je bilo osobito značajno jer je gospodin Viler izrazito škrt. Gotovo jednako škrt kao stanoviti gospodin Mirahz. Škrtost gospodina Mirahza došla je na vidjelo kada se saznalo da se voli kupati. Dakako, veza između škrtosti i kupanja nije bila posve jasna, no nju je objasnio poznati novinar von Hoffmann u dnevnom listu *Dnevni list*, prvom dnevnom listu na svijetu bez sredine. No gospodin Hoffmann nije bio toliko poznat po

svome pisanju (nije znao ni čitati ni pisati, i smrdio je) koliko po svome specifičnom načinu hodanja: uvijek je stavljao lijevu nogu ispred desne pa desnu ispred lijeve, ali bi također uvijek protresao desnu nogu kad bi pred nju stavljao lijevu. I bio je debeo, a to je bio atribut koji se svima sviđao. Osim ljudima koji su ga poznavali.

Pred profesorovom kućom je bila dugačka željezna ograda koju je držala jedino njezina vlastita hrđa. Ne zna se kako to točno funkcionira, ali bi to sigurno mogao objasniti gospodin Tizl koji je očito sudjelovao u održavanju stabilnosti ograde. Jednom svojom rukom je čvrsto držao jedan šiljak ograde, držeći vrlo ukočen stav, zureći, prema svemu sudeći, u mjesto prekriveno maglom i tamom u neznatno udaljenom dijelu ulice.

Gospodin Viler i njegova supruga prišli su gospodinu Tizlu, ali isključivo iz razloga što je šiljak koji je držao pripadao vratima ograde.

"Zašto ne uđete, gospodine Tizl? Ako se ne varam, mi već kasnimo," obrati mu se gospodin Viler nakon čega je uslijedila dugačka tišina koja je učinkovito ispunjavala vrijeme za njegovu sporu reakciju.

"Kako da uđem kada su zatvorena vrata," odgovori gospodin Tizl odrješito sumornim glasom.

"Pa zašto ih ne otvorite?" upita Viler.

"MOLIM?!" Ovoga puta su Tizlove oči zasjale kada je davao ovaj zapanjujuće normalni odgovor.

Gospodinu Vileru je nakon toga, na njegovo iznenađenje, prošao kroz glavu broj sedam.

"Želite li da vam ja otvorim vrata?" predloži strpljivo gospodin Viler s misterioznom sedmicom na umu, a gospodin Tizl na to: "MOLIM?" Sada je sedmicu zamijenila četvorka, pa osmica, pa dva peciva.

Nakon peciva nije bilo više ničega.

Gospodin Viler je preusmjerio svoju snagu na odvajanje nepoželjnih ruku s toliko spornih vrata. Tizl je jasno pokazao da ne namjerava tu nimalo pomoći. Viler je naposljetku ipak uspio i otvorio vrata uz obilje škripanja, pucketanja i jedan grozomoran vrisak iz daljine, no bio je napola uvjeren da potonji nije imao veze s njim. Dao je prednost gospodinu Tizlu koju taj nije imao nikakvu namjeru iskoristiti nego nastaviti stajati s rukom udruženom s novim šiljkom ograde.

Koliko je gospodinu Vileru bilo poznato, Tizl je bio znanstvenik. Geolog, kemičar ili nešto, ali svakako član grupe za profesorov najnoviji poduhvat. Da je gospodin Viler bio pučanin, sigurno bi kontemplirao nad stanjem gospodina Tizla i nad bliskom budućnošću obilježenu profesorom Vangardom kojeg nikad nije upoznao, želio upoznati ili raditi bilo što s njim, a s kojim ima dugu zajedničku prošlost, no on je, kako je i priličilo čovjeku njegova statusa, razmišljao o razmjerima eksplozije koja je omogućila njegovu pobjedu na nedavnom teniskom turniru.

Kako je prilazio ulazu u kuću, njegovo oko je primijetilo ispod krova smještenu kamenu vodorigu u poluraspadnutom stanju, koje se osobito manifestiralo u slabom zamahu njezina jedinog krila i stalnom žmirkanju njenog lijevog oka.

U biti, cijela kuća je bila u lošem stanju, nimalo karakteristično za ovu ulicu. Pošto su sve kuće bile spojene, izgled jedne kuće utjecao je i na izgled okolnih kuća. Sve su bile

građene u baroknom stilu, a profesorova kuća, koja je među najstarijima u ulici, bila bi najljepša od svih da nije tako zapuštena.

Na ulazu su bila čak dvoja vrata. Jedna su bila tek naslonjena na zid, a o njihovom porijeklu bi se moglo nagađati da na njima nije napisano jasno upozorenje koje to strogo zabranjuje. Druga vrata su bila, po svojoj logici stvari, ulazna vrata pa su nakon kratkog razmišljanja, supružnici Viler i Vilar odabrali upravo ta vrata za svoj ulazak.

Prvi dio

Vrelo beskonačnosti

Soba je bila prepuna antikviteta koji su prekrivali gotovo svaki centimetar zida. Kada su bolje pogledalo neke od njih, shvatilo se da to nisu sve antikvitete nego predmeti novijega datuma, ali nepoznate namjene, iz neke nepoznate kulture. Jedno od njih je bila maska, odnosno, nešto što je na prvi pogled izgledalo kao maska. Bilo je od metala, a udubine i otvori gotovo da su ocrtavali ljudsko lice. No na lijevoj strani je nedostajao dio "lica," a izvirivao je dio diska koji je bio napravljen od nekoliko slojeva, a iz svakog sloja stršio nekakav maleni šiljak ili zubac. S desne strane se nalazilo nešto kao držak, iako to nije najbolji opis. Bio je to tanak dio koji se polako širio iz "lica" u eliptični obruč koji je bio namjerno prekinut u jednom malom dijelu. Iako je cijeli predmet bio dosta tanak, na mjestu gdje je provirivao disk moglo se vidjeti da je šupalj. I zaista, ostavljalo je dojam mehaničkog uređaja.

Naprava za mučenje. To je mislio Ivan Entioh dok je gledao u tu spravu. Naravno, gospodin Entioh je bio autoritet po pitanjima mučenja. Uvijek se morao nasmijati kad se prisjećao svojih dana u vojsci kada su za vrijeme rata mučili ljude na najužasnije načine. Mogao se jasno sjećati krikova koje su proizvodile njegove žrtve kada su ga pitale zašto im to radi. Naime, u vojsci u kojoj je on služio tehnike mučenja su bile toliko usavršene da su svi zarobljenici vrlo brzo sve priznali. To nije bilo nimalo praktično pa su mučili i ljude koji nisu imali što za priznati, uglavnom vlastite vojnike. Istina je bila i ta da su tehnike mučenja bile jedino što su usavršili. Nikad nisu ulovili niti jednog neprijatelja iz kojeg bi mogli izvući bilo kakve informacije. Jedini neprijatelji koji su im pali pod ruke su bili oni koji su se dobrovoljno predali s namjerom da podjele svoje informacije.

E da, to su bili dani, mislio je gospodin Entioh. Barem je mislio da su to bili dani, sve do kraja svog liječenja u psihijatrijskoj ustanovi. Tada je shvatio da je on bio taj kojeg su mučili, a poslije je u glavi preokrenuo uloge. Unatoč tome, uvijek se morao nasmijati kada se prisjećao svojih dana u vojsci kada su za vrijeme rata mučili ljude na najužasnije načine.

Iako je kiselkastog smrada koji je ispunjavao sobu bio vrlo svjestan cijele večeri, gospodinu Entiohu se činilo da je do punog izražaja došao tek kada je gospodin Viler u pratnji svoje supruge ušao i obznanio svoje prisustvo onima kojima je ono možda promaknulo. "Dobra večer, dobri ljudi! Tko će uzeti moj ogrtač i cilindar?" No nastup je prošao bez ikakve reakcije, iako se u kasnijim pričama i nagađanjima koja su opisivala ovaj susret često tvrdilo da je u tom trenutku, na točno tisuću kilometara udaljenosti, sova proletjela pokraj kuće jedne obitelji visokog društvenog statusa, koja je to shvatila kao nedvojbeni znak da sruše svoju kuću i ponovo ju sagrade točno dva i pol centimetra sjeverozapadno od mjesta gdje je tada bila te da svoju prehranu svedu isključivo na pohane vjeverice. Ono što se pouzdano zna jest da gospodin Viler dva dana prije toga nije pio čaj, ali je to svakako želio.

No nije smrad dolazio od gospodina Vilera, kako je primijetio gospodin Entioh, nego iz ambijenta. Svašta bi se moglo reći o dekoru sobe u kojoj su se svi okupljali, ali vjerojatno ne bi trebalo. Na prvi pogled tradicionalno uređen interijer uz naglašenu primjesu zanemarivanja i propadanja. Ali ako se bolje pogledalo, uočili bi se neki intrigantni detalji. Na primjer, grimizne zavjese koje su prekrivale sve prozore, ali i dobar dio zidova, umjesto od platna, svile ili čipke, bile su izrađene od nečega što je neodoljivo podsjećalo na kožu. Izguljenu, masnu, ostarjelu kožu. Čak se i iz daljine moglo vidjeti da su zavjese otvrdnule pod gadnim zadahom vremena. Sag se doimao kao kora od drveća prekrivena mahovinom koja je zbog odsustva svjetla izgubila svoje zelenilo, ali nikako svoju mekoću i vlažnost.

Kamin očito nije bio dugo korišten jer su cjepanice u njemu srasle s njime i činile jedinstven umjetnički doživljaj koji gospodina Enioha ipak nije mogao odvratiti od činjenice da u ovoj naizgled toploj prostoriji može vidjeti svoj dah.

Strop, inače prepun pukotina i elegantnih mjehura, imao je po sebi i velike rupe u obliku kvadrata. Nije bilo nekakvog pravilnog ponavljanja tih rupa niti je bilo dvije iste veličine. No svaka je bila pravilni kvadrat i svaka je pružala pogled isključivo u potpunu tamu. Životinjski, procijenio je gospodin Entioh nesretno okružje u kojem se nalazio. Smrdljivo, vlažno, gotovo kao da diše. Mirno, ali nekako prijeteće. Jednostavno životinjski.

Takvo okružje očito nije smetalo čovjeku koji je stajao kraj kamina. Tamnokos, pomalo zdepast i vrlo discipliniranog držanja. Brada uzdignuta, ruke iza leđa, prsa van, trbuh unutra. Gotovo vojnički, pomisli gospodin Entioh. Gotovo.

Kao vojnik, znao je prepoznati vojnika po držanju, a u ovome gospodinu nije prepoznao takvo što.

Postojala je, naime, posebna izobrazba za vojnički stav u vojsci. Točno se sjećao gospodin Entioh uputa u vojničkom priručniku, u poglavlju koje je objašnjavalo kakvo držanje vojnik uvijek mora imati: "Važno je napomenuti da voda mora uvijek biti vruća kada brojite do tri u prisutnosti psa. Ako su u pitanju dva ili pet pasa, stol morate okrenuti od sebe kako ne bi došlo do strukturalnih naprezanja unutar metala prilikom kuhanja vode, što bi moglo dovesti do otvaranja Stjepanovih rana." *Da, da, to su bili dani*, lebdio je gospodin Entioh.

Inače, on je odmah prepoznao gospodina koji mu je zapeo u oko. Bio je to Hiro Imogawa. Po podrijetlu Skandinavac, po zanimanju Australac, a po reputaciji Skandinavac. Bio je on stari suradnik profesora Vangarda. Vrlo su tijesno surađivali, a glavna zadaća mu je bila da opskrbljuje profesora praznim kutijama koje je profesor koristio kad god bi mu za to bila volja.

Odjednom je odnekud iz unutrašnjosti kuće počela dopirati glazba. Iako je bila prilično prigušena, bila je dovoljno glasna da izazove osjećaj nelagode u svakome tko bi ju slušao. Glazba je bila nešto između limene i klasične glazbe, ali u biti nije bila slična ni jednom ni drugom. Stalno je ponavljala istu temu s prenaglašenim dubokim tonovima koje je proizvodio nepoznati puhači instrument. Cirkuska glazba? Posmrtni marš? Nemoguće je reći. Tijek misli je bio bezobzirno ometan tom monstruoznom kompozicijom.

Na nekoliko metara (najviše tri) od gospodina Imogawe stajao je u zavodničkom položaju Erik Skowesky i šarmirao prelijepu antropologinju Anju Horvat, koja se, sudeći prema neobuzdanim

izljevima hihotanja, tome uopće nije odupirala. Štoviše, bilo je manje-više poznato da je zaljubljena u Erika, no da li je i obratan slučaj bilo je manje poznato.

Glazba je i dalje svirala.

Erik Skowesky je bio ono što bi većina ljudi nazvala pustolovom po zanimanju. Gospodin Entioh se s time ne bi složio. A i znao je da bi se gospodin Viler s time još manje složio.

Nije da je gospodin Viler poznao Erika Skoweskog. I nikako se ne bi moglo reći da je gospodin Viler posuđivao novac od Erika Skoweskog. Ipak, to nikako nije bilo dovoljno da gospodin Viler ne dođe u situaciju da mora dokazivati da nije posudio novac od Erika Skoweskog.

I tako je prije nekoliko mjeseci gospodin Viler pozvan na sud pod optužbom da je posudio novac od gospodina Skoweskog. Gospodinu Vileru nije bilo jasno kako bi to moglo biti krivično djelo, čak i da je to istina, s obzirom da Erik Skowesky nije znao ništa o tom sudskom postupku. Prema riječima suca, bilo je potrebno priložiti nekakav dokaz o neposuđivanju novca kako bi utvrdilo činjenično stanje glede objekta, a ne subjekta posuđivanja, odnosno neposuđivanja novca, pa prema tome, uloga Erika Skoweskog u svemu tome, kako je tvrdio sudac, bila je manje bitna.

Gospodin Viler je u svojoj obrani istaknuo kako ne poznaje dotičnog gospodina od kojeg je navodno posudio novac, pa nikako nije mogao od njega posuđivati novac. Uz sve to, dodao je da kada bi bila istina da je posudio novac od gospodina Skoweskog, da bi tada gotovo sigurno bilo spriječeno nepodizanje optužnice od strane gospodina Skoweskog, kao što bi bio spriječen i nedolazak istoga gospodina na ročište. Za kraj je još predložio da se ispituju njegovi prijatelji i suradnici koji bi potvrdili netrošenje nepoznate sume navodno posuđenog novca od strane njega samoga.

Sudac Maxo, koji je sudio u tom slučaju, bio poznat po poštenju, racionalnom razmišljanju, staloženosti i pronicljivosti. Zbog toga je zaključio da je argumentacija optuženika, gospodina Viler, prelogična da bi bila valjana pa ga je osudio na mjesec dana društveno-korisnog rada.

U trenutku te presude sudac Maxo je osjetio ogromno zadovoljstvo kako mu putuje niz kralješnicu i priča se da je taj osjećaj zadovoljstva na misteriozan način prenio na svoju stariju sestru Irmu koja je na drugom kraju grada, sasvim legalno, uz policijsku pratnju i mirne duše utapala majmune.

Glazba je na trenutak postala glasnija, a zatim se stišala.

Kroz prozore se moglo vidjeti da magla postaje sve gušća tako da je i sama tmina noći, zlosutna i uznemirujuća, bila skrivena od očiju skupine ljudi koja se okupila u domu profesora Vangarda. Noć je njegova uzdanica, mislio je uvijek gospodin Entioh, ali u tom trenutku osjećao je kao da njime vlada neki iracionalni strah koji je bivao konstantno pojačavan pogledom u prazninu kojeg je omogućavao prozor koji, kako je u tek u tom trenutku primijetio, nije imao nikakve ručke ni brave. Samo staklo s tankom patinom obrubljeno zlatnim ornamentom.

Gospodin Imogawa je još uvijek disciplinirano stajao, gospodin Skowesky je još uvijek šarmirao gospođicu Horvat, gospođica Horvat je još uvijek gutala svaku riječ gospodina Skoweskog, gospodin Viler je još uvijek gospodski koračao sobom s čašom koja se od nikuda pojavila u

njegovoj ruci, gospođa Vilar je još uvijek mrzila gospodina Vilera, gospodin Entioh je još uvijek stajao kraj prozora. Ali ne zadugo.

U jednom trenutku se činilo kao da se u kompoziciji promijenila tema. Ali nije. Glazba se nastavila.

Gospodin Entioh je napravio jedan korak kako bi se odmaknuo od prozora. Tada još jedan. I još jedan. I još jedan. Te još jedan.

Izenada se pred njime pojavio gospodin Viler s čašom u ruci. "Dva svijećnjaka. Dva," obratio se gospodinu Entiohu. "Vrata su se zaista otvorila, ali to nije bila moja krivnja. Moja žena... e, da, ona tamo, nije rekla istinu. Kada sam došao, na sagu su bili tragovi, ali me to nije diralo. Pa što sam ja mogao znati?! Moji prijatelji u klubu mi također ne vjeruju. Kažu da je to zbog lošeg grijanja, ali ja znam da je s mojim hlačama sve u redu. Dva svijećnjaka. DVA!!" Denuo se i, kao da se ništa nije dogodilo, nastavio šetati svoju čašu po sobi, a gospodin Entioh se morao pomiriti s tužnom činjenicom da gospodin Viler nije pijan.

Uz zid nasuprot prozorima, vrlo blizu mjesta gdje su stajali Erik Skowesky i Anja Horvat, stajao je jedan stari naslonjač. Izdaleka bi se nekome učinilo da je načinjen od neke plemenite tkanine, no izbliza se moglo vidjeti da se radi o istom materijalu od kojih su načinjene i zavjese. Jedino što je koža na naslonjaču bila osobito izguljena zbog očito prekomjerne upotrebe pa je na mjestima gdje se sjedilo poprimala, umjesto grimiznog, svjetloružičasti ton.

Inače, ta koža, koja je tako rasprostranjena u profesorovoj kući, izrađena je u selu jedne daleke zemlje, a čovjek koji je vladao tim zanatom se zvao Martaquile El Inque. On nije bio žitelj te zemlje iz jednostavnoga razloga što nije živio u njoj niti ju je ikada posjetio. Grimiznu kožu je izrađivao mlačenjem jedne vrlo rijetke vrste runolista. Bila je to svojevrсна revolucija kada je Martaquile obznanio kako je usavršio metodu izrade toga osebujnoga materijala. Naime, njegova metoda je bila revolucionarna i iznimno kontraverzna po tome što se runolist mlatio poprečno. Tada je to bilo nešto nezamislivo jer se runolist uvijek mlatio uzdužno. I to uz prisutnost magarca. Ili čak dva magarca. Kod Martaquilea nije bilo ni jednog magarca.

Sve je to bilo prerevolucionarno pa je jedan Martaquile bio osuđen na spaljivanje na lomači. Ne zbog svoga zanata, nego zbog nestašice vode. I zbog svog zanata. Srećom, nekoliko sekundi prije nego što su uspjeli potpaliti lomaču dojahao je glasnik s kraljevskim dokumentom u kojem je pisalo da je Martaquile El Inque službeno pomilovan.

I to na smrt. Kraljevski dokument je spaljen zajedno s Martaquileom.

Upravo je na taj naslonjač svojim pogledom bio fiksiran gospodin Imogawa. Prišao mu je vrlo oprezno, polaganim korakom, pazeći da ne privuče previše pozornosti. Naravno, svi su pogledi bili upereni prema njemu, a ako se negdje vodio kakav razgovor, za sada je bio prekinut. Gospodin Imogawa je čvrsto primio naslone za ruke i povukao naslonjač prema sebi. Vukao ga je nekih tri-četiri metara da bi onda stao gotovo na sredini sobe i sjeo se u njega. I to je bio kraj pozornosti za gospodina Imogawu.

Sjedeći u tom odurnom naslonjaču koji je, što je bilo neizbježno za primijetiti, stravično smrdio

po truleži, gospodin Imogawa je počeo govoriti. "Pa, prošlo je već dosta godina, ali se još uvijek dobro sjećam."

Gospodin Imogawa je počeo pričati priču o događaju koji mu se od svih stvari koje je doživio najviše urezao u pamćenje. Glazba je i dalje svirala.

"Hodali smo ravnom livadom. Zelena je trava sezala koliko i naš pogled. Nebo je bilo plavo, s pokojim bijelim oblačkom koji bi tu i tamo zalutao. Mogli smo vidjeti, ali i osjetiti po intenzivnom mirisu, kako je trava svježe pokošena. To nam je bilo vrlo neobično s obzirom na to da smo se nalazili usred oceana. Već smo satima bili hodali u svojoj teškoj vojničkoj opremi, pa smo počeli osjećati umor. Neprijatelj je mogao biti na svakom koraku. I bio je.

Srećom, s neprijateljima smo bili u vrlo prijateljskim odnosima. Neprijateljima su nam postali samo zbog jedne vrlo nezgodne geste admirala Entirakkatonora.

Bila je noć, i admiral je odlučio prošetati svoga psa. Nesreća je htjela da admiral nikad nije imao psa pa je zato proglasio rat. I to prijateljskoj državi. Srećom, ona je to shvatila kao izrazito prijateljski čin. To je, s druge strane, admiral shvatio kao izrazito neprijateljski čin pa je zato kupio psa. Pas je pobjegao pa je proglašeno primirje. I rat se nastavio.

Neprijateljstva su se odvijala u umjereno prijateljskom kontekstu, ali se nikada nije događalo da prijateljstvo ugrozi neprijateljske odnose, koliko god oni bili prijateljski, ili da se prijateljstvo slučajno manifestira kao neprijateljstvo, što bi doduše bila vrlo prijateljska gesta, ali takva koja bi naškodila neprijateljskim odnosima dviju zemalja, a da ne spominjemo one prijateljske. Jer napokon, prijatelj je prijatelj, odnosno neprijatelj.

Sa mnom u grupi su bili satnik Mankica, zastavnik Roko i dva vojnika, Magrip Roko i Emilio Waldbrenner. Zastavnik Roko i vojnik Roko nisu bili u krvnom srodstvu iako je vojnik Roko vrlo dobro baratao čavlima. To je bilo vrlo indikativno jer je njegov otac majstor u popravljanju cipela. Njegova tajna je bila u obilju čavli. Geslo mu je bilo da što više čavli zabiješ u cipelu, to će bolja ona biti. Ne dovodeći u pitanje njegov genij, bio je sudski proganjen zbog obilatog krvarenja svoje klijentele.

Čavlima su dobro baratali svi u obitelji, o da! Ujak vojnika Rokoja je također obilato koristio čavle u svojoj profesiji, uzgoju ruža. Detalji o tome su nepoznati.

Njegov praujak je isto tako vješto koristio čavle. Taj ih je, naime, gutao. Među prijateljima i znancima je bio poznat kao Gutač vode. To nije imalo veze s čavlima, nego s vrlo dobro dokumentiranim slučajevima u kojima je njegov praujak viđen kako hoda pokraj značajnih količina vode. Istina je i da je samo jednom progutao čavle, a prilično je sigurno da je neposredno poslije toga umro. Veza između ta dva događaja nikad nije potvrđena. Istina je također i da postoji osnovana sumnja da taj čovjek nije praujak vojnika Rokoja jer je njegova misteriozna smrt nastupila nekih 300 godina prije vojniskovog rođenja. Roko je tvrdio da to nije tako, da se dobro sjeća kako im je praujak dolazio u posjete, a njemu bi svaki put donio vlažne papire s crtežima čavli. Jadan momak!

Obiteljska vještina baratanja čavlima je iznimno fascinirala mladog znanstvenika Menssinga Toka, koji je napisao cijelu knjigu o tome. Knjiga se zvala *Osnove i principi termodinamike u drugoj polovici 12. stoljeća*. Nažalost, u knjizi je zaboravio spomenuti čavle, ali je to nadoknadio

ubačenim predgovorom u kojem je na stotinjak stranica u detalje opisao kako ne voli pisati predgovore.

A u našoj satnji je fascinacija čavlima toliko narasla da je potpuno zasjenila pitanje srodstva vojnika i zastavnika Rokoja.

Oh, oh, ali ja sam potpuno izgubio nit. Uglavnom, kako smo hodali poljanom, kao pravi vojnici smo svi očekivali da onaj drugi pazi kuda idemo. Nakon nekog vremena smo počeli sumnjati da smo se izgubili. Što nije bilo ni u kakvoj vezi s činjenicom da nismo znali gdje smo.

I odjednom smo zastali zureći u nevjerojatan prizor.

Pred nama je stajala žena. Bila je potpuno gola osim što je na sebi imala čizme široke barem pola metra, haljinu debelu barem metar, nesimetričnu kacigu koja se s jedne strane pružala dva-tri centimetara, a s druge strane metar i pol. E, da, i imala je privjesak na ramenu. Tri metra visok.

Kad bolje razmislim, možda to uopće nije bila žena. Niti čovjek. Mislim da je to bio medvjed. Ili šljunak. Nije bitno! Žena nije ni bila ono što nas je zaprepastilo, nego kovčeg koji je stajao kraj nje. Bio je relativno mali, od kože, smeđi. Iz njega je iskočio relativno nemali zapovjednik naše jedinice, pukovnik Ven. Mi smo naravno odmah stali u pozor mirno.

Pukovnik je inspicirao naše čizme, kritizirao naše uši (Emilia je to jako pogodilo jer je imao samo dva uha), popljuvao naše odore (doslovce) i naredio nam da se prijavimo u bazu za strijeljanje. Svoje.

Pukovnik je bio toliko ljubazan da nam objasni razloge naše neminovne i bespotrebne smrti. Naime, njegova je supruga u njegovome rodnom gradu uhićena zbog pokušaja preprodaje sapuna bijesnim psima. To je bilo ilegalno i strogo kažnjivo jer je u to ratno doba sav sapun bio rezerviran za tavane utočišta za hijene ovisnih o opijumu.

Da bi osigurao slobodu svojoj predragoj ženici, morao je pribaviti tri tone visokokvalitetnog betona kojim bi podmitio suca Zoffa Ismasnainaharesa, koji je vodio njen slučaj. Bila je javna tajna da sudac Ismasnainahares ima perverznu sklonost prema betonu koja, doduše, nije bila u bilo kakvoj vezi s njegovom perverznom sklonošću prema vapnu. Detalje ni o jednom ni o drugom nitko nije želio znati, ali oni, nažalost, nikome nisu ostali uskraćeni zahvaljujući sučevoj autoriziranoj biografiji pod nazivom *Našao sam još jedan grm, ali ne marim*. Svatko tko ne bi pročitao knjigu, bio bi osuđen na deset godina prisilnog rada.

Da bi pribavio te tri tone betona, pukovnik je morao prodati svu svoju najvrjedniju imovinu. A to je morao učiniti brzo pa se obratio Oniu Targgu, najvećem distributeru utopljenih konja sjeverno od Arktika i najopasnijem sakupljaču leptira južno od Arktika. No Targg je postavio uvjet brzom transakciji. Pukovnik je morao ubiti njegova bivšeg poslovnog partnera, Diega Muccu, s kojim je raskinuo sve veze jer se nije htio sam ubiti. Targg mu je napomenuo da je Mucca već tri godine mrtav, ali i da je to pukovnikov problem. Našavši se u škripcu, pukovnik je ubio Targga i njegova psa i ukrao mu sav novac. Psu, ne Targgu.

Time je došao do novca, ali još uvijek nije imao beton. Zato se nakon toga obratio novom partneru Diega Mucce, Einingu Marru kojeg uopće nije smetalo što je Mucca mrtav duže nego što ga poznaje. E, što je pukovnik bio naivan. Mislio je da će mu biti lakše poslovati s Marrom. E, kako se prevario."

Glazba je na desetak sekundi prestala svirati, a tada ponovo nastavila nešto glasnije nego prije.

"Marr," nastavio je Imogawa, "nije tražio novac za beton. Ne, on je tražio divovski okrugli akvarij, tri metra širok, četiri metra visok, ispunjen slanom vodom, s patkama na površini i s pukovnikovom suprugom na dnu.

Znate, dok netko zatraži nešto tako monstruozno od vas, u vama se jednostavno mora razbukatati pakleni, ubilački bijes. Srećom, pukovnik je u miru upucao Marra i njegova psa prije nego što je moglo doći do te reakcije. Uzeo im je sav novac i krenuo u svoj rodni grad.

Pukovniku je nakon tih burnih dana sinulo da nikada nije imao bilo kakvih inhibicija glede ubijanja, a kako se tih zadnjih dana pokazalo, niti glede pljačkanja. Stoga je otišao sucu Ismasnainaharesu i ustrijelio ga kao psa. Ukrao mu je srebrninu (njegovu zalihu betona nije ni taknuo) i stavio kraj njega tijela Onia Targga i Eininga Marra kako bi zbunio istražitelje i usmrdio mu kuću. Nakon toga se uputio policajcu koji je uhitio njegovu suprugu, tresnuo ga po glavi, upucao mu psa, opljačkao mu ženu i zapalio mu kuću.

Sljedeći dan je dočekao ženu na izlasku iz pritvora, slobodnu kao pticu, otpuštenu zbog manjka dokaza i viška mrtvih. Kada se vratio u bazu, sretan kakav je bio, odlučio je postrijeljati nekoliko svojih vojnika.

Sreća je odlučivala tko će biti strijeljan. Pukovnik je izvlačio imena iz šešira vojnika kojeg je strijeljao pod nekim drugim okolnostima.

Imena koja je izvukao mu se nisu svidjela pa je zato odabrao nas.

Nije nas odmah strijeljao. Dane smo provodili u zatvoru, poskakujući na svaki zvuk misleći da to dolaze ljudi koji će nas izvesti pred zid. Nisu nam htjeli reći kada će nas smaknuti, samo bi nam govorili: "Uskoro, uskoro." To bi uvijek bilo popraćeno gromoglasnim smijehom. Njima je to očito bilo iznimno zabavno. Nama to nije bilo uopće zabavno. Osim Magripu Rokoju. On se tome neprestano smijao. Tome, i hrđi na rešetkama.

Dosadno nije bilo. To nikako. Emilio Waldbrenner i zastavnik Roko su vodili žustre rasprave o čavlama dok je Magrip Roko smišljao način bijega iz zatvora pomoću crvene kišnice. Što je crvena kišnica nikada nisam saznao.

Najviše je obećavao satnik Mankica. Prije nego što su nas zatvorili uspio je potajno zgrabiti oštar kamen s tla pa sam pomislio da je smislio način da nas izbavi iz neprilike u koju smo upali. Ne možete zamisliti moje razočaranje kad sam vidio da kamen koristi za bjesomučno nabijanje po vlastitim prstima. Tupim dijelom, sva sreća. Nisam dobio od njega razloge za to, osim da je to za njega bila neka vrsta rasonode.

A ja... Ja nisam imao što raditi kako bi mi prošlo vrijeme.

Jednog poslijepodneva je pred vratima ćelije stajao čovjek. Imao je kratku, tamnu, nauljenu kosu i podli smiješak, a na uniformi su mu se isticali činovi poručnika. Nešto je govorio, ali ga nisam mogao čuti.

Čim sam mu prišao dovoljno blizu da ga čujem, rekao je da je njegovo ime August. Počeo mi je pričati o svome ujaku.

Roditelji su mu umrli dok je još bio dječak, pa se o njemu i njegovu bratu brinuo njihov ujak. Ujak mu je bio lučki radnik, no vremena su bila teška pa je stalno morao mijenjati posao. I prebivalište. Stalno su selili iz grada u grad, tražeći posao po lukama i brodogradilištima. Spavali bi po svakakvim svratištima i hostelima, hranili se ostacima koje su dječaci uspjeli ugrabiti u restoranima gdje su pomagali.

Ipak, kako god bilo teško, njihov ujak je uspio uštedjeti nešto novaca kojim je kupio komadić zemlje od kojeg su mogli živjeti. Posjed se nalazio vrlo blizu jednog velikog jezera. Zvalo se Umsko jezero.

Kada su došli tamo, otkrili su da je jezero više močvara nego jezero. No to nije bilo bitno. Njihova zemlja je bila plodna i svi su sa zadovoljstvom prionuli poslu.

Nakon godinu dana njihov je ujak umro.

Bio je to težak udarac za Augusta i njegova brata. Teška srca su nastavili održavati posjed bez svoga strica. Urod je bio dobar i obilan, ali s prazninom u njihovim dušama, njegov okus je bio gorak. Ali nastavili su.

Nedugo nakon toga se njegov brat utopio u jezeru.

Nakon što je pokopao brata, u Augustu su se ispreplitali tuga, bol i gnjev. Nije više htio ostati na ujakovoj zemlji. Bila je ukleta. Morao je otići, ali nije imao snage za to. Nije imao kamo ići. Nije ga bilo briga. Nije više uopće htio razmišljati. Dani su neprimjetno prolazili pokraj njega.

Jednog dana se spustio u podrum kako bi prebirao po uspomenama. Nije našao puno.

Našao je staro posuđe, klimave, prašnjave stolce, slomljene grede, zahrđale grablje, paučine i trulo drvo. I ormar kojeg je njegov brat izradio. Iako je bio prekriven prašinom, moglo se još uvijek vidjeti da je lijep. Njegov brat je sa svih strana urezao ornamentalni uzorak. Nije se mogao sjetiti zašto ga nikad nisu iskoristili nego ostavili da trune u podrumu.

August je samo odjednom zgrabio ormar i počeo ga vući. Povukao ga je po stubama do prizemlja. Povukao ga je u dvorište. Povukao ga je preko livade i šumarka. Povukao ga je sve do obale jezera i gurnuo u vodu. Ormar je pao uz divovski pljusak, ali je tek nešto više od polovice završilo pod vodom.

Kako su dani prolazili, svako malo bi prošetao pokraj jezera gdje bi spazio ormar kojeg je bacio. Drvo je već počelo bubriti i trunuti, a lišajevi su ga iz dana u dan sve više prekrivali. Ormar se svejedno držao na mjestu.

I tako je jedno predvečerje šetao prema jezeru kad je odjednom u vodi, vrlo blizu ormara kojeg je potopio, vidio nešto što bi mogla biti žena. S udaljenosti na kojoj je stajao nije mogao jasno vidjeti pa je krenuo prema njoj. Kako se približavao, bio je siguran da se zaista radilo o ženi. Bila je do struka u vodi. Tada je pomislio da je možda u nekakvoj opasnosti makar je stajala potpuno mirno. Zbog toga je ubrzao korak.

A tada je stao.

Žena je bila odjevena u dronjke. Iako je bilo već dosta mračno, mogao je vidjeti da joj je koža bijela, vlažno se sjajući. Ali tama je upravo istaknula ono zbog čega se ukočio na mjestu.

Njezin žar očiju bi svakome ulio strah u kosti. Oči su jasno isijavale crvenkasto svjetlo. A one su gledale u prazno.

Žena... ili što je već bila, samo je stajala mirno u vodi, bez ijednog pomaka, spuštenu pogleda prema mračnoj vodi u kojoj se mogao nazrijeti odraz njezinih očiju.

August se nadao da ga nije vidjela, iako nije bilo nikakvih prepreka između njih. Srećom, nije bila okrenuta prema njemu. Ona bi ga u trenutku spazila kad bi pogledala u njegovom smjeru. Iako je bio ukočen, prisilio se pomaknuti. Polako se kretao kako ne bi proizveo neki zvuk koji bi ga odao. Malo-pomalo se dovukao iza jednog grma gdje je poskrivečki promatrao sablasnu ženu.

Dugo je gledao. Mislio je kako je vjerojatno najbolje pobjeći, ali nije mogao skinuti pogled sa nje. Noć je pala. Nije više ni znao koliko je dugo promatrao kad se žena odjednom trgnula. Bio je to neprirodan pokret, kao nekakav grč. Trzaj je promeškoltio vodu oko nje. Od zvuka valića mu je zastao dah.

Tada se ponovo trgnula. I onda još jednom. I još jednom. A onda je jednim silovitim pokretom nestala u vodi dižući ogromni stup vode iznad mjesta gdje je bila. I odmah potom je veoma polako izronila dvadesetak metara dalje.

Opet je samo stajala u vodi, zureći u prazno. I opet je bila do struka u vodi iako se sada nalazila na puno dubljem dijelu.

Počela se kretati. Nije plivala, a sigurno nije ni koračala. Kretala se kao da ju neko vozilo pod vodom nosi. Nije bilo nekakvog pravila u njenom tihom kretanju kroz vodu. Čas bi išla naprijed jedan metar, a tada zastala. Onda bi prevalila dulji put pa onda dulje vrijeme ostala na mjestu. Kretala se lijevo pa desno, naprijed pa natrag. No u tom grotesknom plesu, kako je primijetio, sve se više udaljavala od njega i sve više uranjala u tamu drveća koje je nadvijalo nad jezerom. Išlo je to polako, gotovo cijelu vječnost, ali žena je nestala u daljini.

August je još neko vrijeme gledao, smrznut na mjestu, nesposoban da se pomakne. No tada je udahnuo, uspravio se i potrčao koliko god su ga noge nosile prema svojoj kući.

Te noći nije mogao zaspati.

Ujutro je smogao hrabrosti da se vrati do jezera. Ormar je bio na svom mjestu, ali nije bilo nikakve žene.

Čekao je noć. Sjeo bi ispred sata na svom oronulom noćnom stoliću i gledao kako kazaljka odbrojava sekunde, minute i sate. I napokon je počelo zalaziti sunce. Krenuo je na svoj put.

Hodao je polako. Jezero mu je bilo sve bliže i bliže. Još nije vidio nikoga na jezeru. Hodao je dalje. Lagani vjetar je njihao grane drveća, stvarajući nježne šumove sa svih strana.

Kretao se naprijed polako, polako, polako. I tada ju je ugledao. Ustvari je bio još predaleko da ju vidi, ali njezine oči su je jasno odavale. Približio se još malo sve dok nije bio na tridesetak metara udaljenosti. Prišuljao se i sakrio iza onog istog grma kao i prethodne noći.

Opet je samo mirno stajala do struka u vodi, spuštenu pogleda, ne odavajući ikakve naznake života. A njezine su oči bez prekida sjajile. Crveno. Krvavo crveno.

Prošlo je mnogo vremena kada je na naglo počela pokretati svoju ruku. Nije mogao vidjeti da li uzburkava vodu ili radi nekakve geste. Vjerojatno bi vidio bolje da joj se približio, ali se nije usudio.

Nije izvela svoj ples kao noć prije. Samo je jednom naglo zaronila i isplivala na drugom mjestu. Nakon nekog vremena August je na trenutak skrenuo pogled, a kad su mu oči potražile ženu, nje nije bilo. Nestala. Pribojavao se da ga je možda vidjela pa mu se prišuljava kako bi ga napala. Pogledom je prešao po prirodi oko sebe, ali nije vidio ništa prijeteće. Ali nije ni ostao da mu netko ili nešto dokaže suprotno. Opet je potrčao prema kući i zakranučao sva vrata i prozore za sobom.

Ni te noći nije spavao.

Neispavanost je već uzimala svoj danak. Svako malo bi mu se maglilo pred očima, a svaki pokret je iziskivao sve više snage koje on nije imao. Imao je osjećaj opijenosti. Nije mogao spavati. Jednostavno nije. Gledanje na sat na noćnom ormariću je bilo jedino što je mogao. Jedino što je htio. Taj dan su minute prolazile sporije nego dan prije. Ali on je čekao.

Noć je već skoro pala, a on je krenuo prema jezeru. Nije bilo vjetra, nije bilo nikakvih zvukova prirode. Nije bilo ničega. Znao je da će je naći tamo.

I bio je pravu. Kada ju je našao, polako se kretala jezerom uz povremene stanke. Kleknuo je iza svoga grma i stao promatrati. žena crvenih očiju na mahove je prelazila male udaljenosti. Nije se ni približavala ni udaljavala. Manje-više se vrtjela u krug. Oči su joj sjale jednakim žarom kao i prije.

A tada je stala. Dugo se nije micala, a tada mu je bila bliže nego ikada prije. Mogao joj je jasno promatrati lice iako ju je mogao vidjeti samo iz profila. Nije uočio ništa novo. Lice joj je još uvijek zračilo mrtvačkim bljedilom, a oči crvenom svjetlošću. Kosa joj je izgledala kao u strašila. Bila je svijetle boje, koliko je mogao razaznati u mraku, slamnata, slijepljena vodom i travama iz jezera. Na sebi je imala iste dronjke koji se nisu previše razlikovali od njene kose.

Počela je raditi nešto što još nikad nije. Okretala je glavu. Okretala ju iznimno polagano sve dok ju nije okrenula prema Augustu. Dah mu je stao, a žmarci su protutnjali njegovim tijelom. Njezine oči su bile uperene u njega. Zar ga je spazila? Nikad prije nije. Samo je slučajno gledala prema njemu. Nije ga mogla vidjeti iz grma. Razmišljao je o bijegu, ali tada bi ga sigurno vidjela, ako već nije.

Na sve njegove dvojbe i strahove odgovorila je ona.

Krik koji je ispustila nije bio životinjski, ali ni ljudski, a zidove vode koje je stvarala jureći prema kopnu bi moglo stvoriti samo još krdo bizona. To je bilo zadnje što je vidio. Okrenuo se i potrčao

brže nego ikada u svom životu. Dok je trčao prema kući, nije se osvrtao, ali je znao da mu je za petama. Njeni pakleni krikovi su je odavali.

Kada je napokon stigao do kuće, jedva da je mogao uhvatiti dah. Srce mu je lupalo tako jako i takvom brzinom da je mislio kako će mu prsa eksplodirati. Ušao je na vrata i brzo ih zalupio za sobom. Zaključao ih je i stavio lanac s lokotom. Srećom je sva ostala vrata i prozore zatvorio prije nego što je izašao, pa se nije morao brinuti i za to. No nekako se nije osjećao sigurnim. Zato se spustio u podrum i stavio lokot na vrata. I još se uvijek nije osjećao sigurno. Palo mu je na pamet da bi možda bilo bolje da je nastavio trčati dalje, možda prema susjednom posjedu. Ovako se našao u slijepoj ulici. Nije više imao kamo bježati.

A tada je počelo razaranje. Mogao je čuti lomljenje drva, razbijanje posuđa, trganje, grebanje, struganje, udaranje, padanje cigli i pokušva. Prava grmljavina mu je ispunila uši. Grmljavina i njezini zvjerski zvuci. Bio je siguran da se nad njegovom glavom kuća njegova ujaka pretvara u krš. Od onih najsnažnijih udaraca mu se tlo zatreslo pod nogama. Da nije znao bolje, bio bi siguran da se nad njim vodi ratna bitka. To bi mu u tome trenutku bilo i draže.

Bio je siguran da će doći po njega. Pokušao je potražiti nešto što bi mu moglo poslužiti kao oružje, ali to nije bilo nimalo lako s obzirom na to da se nalazio u potpunom mraku, a nije imao nikakvu svjetiljku sa sobom. U svojoj paničnoj potrazi nešto teško mu je palo na glavu i srušilo ga na pod. Preplavljen očajem i strahom, dopuzao je do zida i sklupčao se s pulsirajućom boli u glavi, čekajući da mora završi. Lomež se stišavao, no to ga nije ohrabrialo. Baš suprotno. Bio je siguran da je našla vrata podruma i da se sprema probiti se unutra. Prema onome što je čuo, to joj ne bi bilo previše teško.

Ali to se nije dogodilo. Nastupila je tišina. Duga, duga tišina. August je ostao sklupčan bez ikakve namjere da se pokrene. No osjećaj sigurnosti je sve više rastao pa se naposljetku uspio uspraviti i oprezno krenuti prema vratima.

Bio je dan kada je izašao. Jutro već davno prošlo. Sunce je sjalo bez ijednog oblaka na nebu, a vjetar je uzburkavao krošnje obližnjeg drveća. A pola sjevernog zida ujakove kuće je bilo urušeno.

Ništa nije ostalo cijelo. Posuđe smrvljeno, pokušvo raščerečeno, drvene grede pretvorene u trešće. Na zidovima su se jasno mogli vidjeti tragovi grebanja kao od neke divlje zvijeri i udubine od snažnih udaraca. A i pokoja rupa.

Našao je posvuda razbacanu odjeću. Pokupio je ono što je bilo upotrebljivo, nekako svezao zajedno i otišao. Nije se osvrtao i nikad nije vratio.

Odmah po završetku svoje priče, August je otišao i nikada ga više nisam sreo. Ali netom nakon njegova odlaska smo obaviješteni da ipak nećemo biti streljani.

Naš ljubljani pukovnik koji je naložio naše strijeljanje je umro. Uzrok smrti je bio ubod pčele. Pukovnik nije bio osobito alergičan na ubod pčele, ali vjerojatno nije pomogao ni rafal metaka koji je u njega ispucao vojnik neposredno prije toga. Bio je to jedan od naših vojnika, ne neprijateljskih. Neprijatelj ne bi nikada bio tako nasilan. To nikako. Ni govora!

Kako sam čuo, taj vojnik je u nekom starijem izdanju novina zvanih *Dnevni list* pročitao kako češnjak omogućava brže prebolijevanje gripe. Gripu nije imao, ali ju je htio preboljeti prije nego

što ju dobije. No nije mogao naći ni trunku češnjaka pa je umjesto toga ispalio nekoliko hitaca iz mitraljeza u našeg pukovnika kojeg smo svi toliko voljeli. To je ujedno bio i jedan od glavnih argumenata obrane na njegovu suđenju. I na kraju je zaista oslobođen. Dan nakon što je strijeljan."

Ako je netko od prisutnih u sobi u tome trenutku poželio zadaviti gospodina Imogawu, onda je to prilično dobro sakrивao.

Glazba je odjednom postala zaglušujuće glasna da bi već u sljedećem trenutku u potpunosti prestala. Svi su se ukočili nakon toga "buđenja." Na njihovim licima se vidjelo da iščekuju nastavak glazbe.

Čekali su. Ništa.

Sljedeće što su čuli bio je zvuk zvonca za poslugu. Dolazio je iza jednog od dvoje vrata koja su si stajala prilično blizu. Što god je zvuk zvonca trebao potaknuti, nije. Posjetitelji su samo zbunjeno gledali jedni druge.

Nakon nekoliko trenutaka zvonca se ponovo oglasilo. Opet ništa.

Otvaranje vrata je bilo daleko od nježnog. Zamah prema zidu je bio tako glasan da nije bilo sumnje da su se oštetila. Ali nisu. Na vratima je stajao profesor Vangard. Bio je odjeven u nešto što je vjerojatno nekad bila bijela liječnička kuta, koliko se moglo nazrijeti kroz velike površine čađi i prašine na njoj. Imao je i prilično nešarolike karirane hlače i crnu svilenu košulju. Bio je proćelav iako je kosa koja mu je rasla na potiljku bila prilično duga. Lice mu je bilo prilično naborano, no ne onoliko naborano koliko bi se očekivalo kod osobe njegove dobi. Koja god ona bila. Oči mu se nisu mogle vidjeti jer je škiljio i nosio prilično debele naočale. Ljtnja je bila na njegovu licu.

"Što tu stojite? Zar Manning nije došao po vas?" Profesor je vikao iziritiranim glasom.

Erik Skowesky se prvi oglasio. "Ne, ona glazba je iznenada postala jako glasna, a onda se prekinula. Zatim smo dva puta čuli zvonca za..."

Profesor ga prekine: "Što?! Što vi to blebećete? Ne zanima me vaš životopis. Jeste li vi normalni? Gdje je Manning? Tko je tresnuo vratima?" Profesorov ton glasa je prelazio iz nervoznog u zbunjeno.

Gospodin Viler burno upadne: "Ne, nitko nije došao po nas, a vratima ste lupili vi! Možete li nas sada odvesti kamo ste nas već namjeravali odvesti pa da onda možemo kući? Znete li koliko već čekamo ovdje? Nisam naviknut na ovakav postupak!"

"Dobro, dobro, ne derite se, nisam gluhi. Ovim putem." Profesor se okrenuo natrag prema kratkom hodniku. Njegovi gosti su krenuli za njim.

Čim su stupili u hodnik, mogli su osjetiti vrlo reski zadah. "Što je to, nekakva kemikalija?" upita Imogawa profesora.

"Naravno da je kuća moja, majmune. Čija bi bila?" Profesorov odgovor je zatomio sva daljnja Imogawina pitanja.

"Manning, što si ti to dopuštaš? Zar ja moram obavljati tvoj posao? Onda ćeš još tražiti božićnicu. To si možeš prekrižiti. Srezat ću ti plaću. Tako je, to ću učiniti. Kad ti dam naredbu, ti je imaš izvršiti!" Profesor je govorio tako glasno da je njegova pratnja pretpostavila da se Manning nalazi u susjednoj sobi. U svakom slučaju, u sobi u koju su ušli nije bilo nikoga.

Soba je bila vrlo slična onoj iz koje su upravo došli, samo što se u ovoj nalazilo nešto kao podij s govornicom. Ispred podija je bilo posloženo sedam stolica, a u jednoj od njih je, na opće čuđenje, već sjedio gospodin Tizl.

Muha je prozujala sobom, ali nitko nije na to obraćao pažnju.

"Sjednite, sjednite. Trebate li stolice ili ćete stajati? Manning," drekne se profesor, "donesi stolice! To si već trebao prije. Sjednite već jednom," vrati se on svojim gostima. "Da vam Manning donese stolice? Manning!" Profesor se polako kretao prema svome podiju.

Društvo se posjelo u svoje stolice. Gospodin Viler je sjeo kraj svoje supruge, ali pritom gledajući Anju Horvat koja se, naravno, sjela kraj Erika gledajući očarano prema njemu. *Trebala si biti moja. Što ti taj neandertalac može pružiti? Ja bih te obasipao draguljima i svilom. Ljubio bih ti tlo pod nogama. Svi moji prijatelji bi te gledali kao kraljicu, a meni bi zavidjeli kao čovjeku koji ima tvoju vječnu i bezuvjetnu ljubav. Ona moja kravetina jest problem, ali kad bih je se...* Pogledi koji su svi uputili gospodinu Vileru potaknuli su ga na razmatranje malo vjerojatne mogućnosti da je posljednje misli izrekao na glas. Baš kad je tu mogućnost bio spreman s od djetinjstva njegovanom i u mnogim nepotrebnim prilikama upotrebljavanom gospodskom nonšalantnošću odbaciti, potvrdila ju je ljupka gospa Vilar monstruozno bolnim zbližavanjem svoga lakta s njegovim rebrima.

Pogledi su ponovo bili usmjereni prema profesoru.

Profesor je stao za govornicu gdje su očigledno bili nekakvi papiri kroz koje je počeo nespretno prebirati. "Ne morate biti gladni dok mi ovdje provodimo pripreme. Manning je spremio kolače. Nisu ništa posebno, ali jestivi su," reče profesor pokazujući desnom rukom ili prema praznome zidu ili prema loše zažbukanoj pukotini na stropu, ovisno iz koje ste stolice gledali.

"Da, da," mrmljao je profesor zureći u svoje papire, "mislim da je to to. Bez ovog broja... da, da. Manning," digne pogled ulijevo, "donesi mi šalicu čaja. Grlo me grebe. Em, kamilicu. Da. I požuri! Dosta mi je tvoga zabušavanja."

Koliko je gospodin Entioh mogao razaznati sjedeći u svome umjereno udobnome stolcu, Manning je bio segment zraka metar-dva od profesora udaljen, i to ne posebno zainteresiran za profesorove prohtjeve i naredbe. Nepostojeća posluga nije bilo ništa novo u današnja vremena, znao je gospodin Entioh, ali upravo zbog toga nije mogao ne pomisliti na gospođu u koju se skoro zaletio baš danas. Nosila je crni krzneni kaput, na glavi je imala tamnoplavi, široki i vrlo elegantan šešir, a oko vrata skupocjenu bisernu ogrlicu. Vidjelo se da je starija gospođa, ali joj je lice ipak bilo mladoliko i zračilo plemenitošću. Nije ju poznavao niti ju ikada prije vidio, ali bio

je siguran da kada bi ju poznao, ona bi ga sigurno pozvala k sebi da joj pomogne svezati ljubičasti, baršunasti šal oko stabla u svome dvorištu kojeg je njen praujak posadio prije trideset godina kada je saznao da nema druge svrhe u životu nego prikupljati sudske tužbe svoje rodbine protiv sebe zbog sađenja drveća u njihovim dvorištima unatoč činjenici da bi ga veoma ljubazno zamolili da to ne čini, a ponekad i zaprijetili ili vrlo nesmrtonosnom puškom ili, ako je slučajno ne bi imali, vrlo realističnim crtežima otrovnih strelica koje lete prema životinji koju nitko normalan ne bi pokušao ubiti jer bi nakon toga saznao da se ne radi o životinji nego o kamenu koji samo sličí životinji i koji pripada vrlo posesivnoj, vrlo agresivnoj i vrlo stvarnoj životinji od koje se nikako ne bi mogao obraniti jer je strelice trenutak prije slomio u vrlo glupom pokušaju ubojstva kamena. I sasvim prirodno je pretpostaviti da bi za vrijeme njegova pomaganja pri vezanju šala gospođin plemeniti suprug tjerao posluhu da iskače kroz prozor najvišeg kata kuće vičući riječ "elongacija" tri puta za redom što bi brže mogli. A tada je gospodin Entioh pomislio da bi Manning možda htio raditi za njega. *Ma ne, ne s mojim prihodima.*

"Moram prvo reći da sam jako zadovoljan vašim odazivom, iako sam, moram priznati, očekivao da će se svih sedmero odazvati mome pozivu," reče profesor sedmero svojih gostiju i nastavi petljati i šarati po svojim papirima. A onda opet: "Molim lijepo, pripreme su vrlo važne i zahtijevaju vašu potpunu koncentraciju, pa bih vas molio, milostiva Horvat," Anja se naglo trgne iz oblaka opčinjenosti Erikom Skoweskym, "da ispijete svoju šalicu čaja pa da možemo nastaviti." Da je Anja u tome trenutku imala šalicu čaja, bez sumnje bi ju poslušno ispila.

Na trenutak se ponovo čulo zujanje muhe.

Profesor je nastavio svoj posao s papirima, premećući ih jednog za drugim u nepreglednom poretku, gledajući zabrinuto u njih, vrteći ih kao da se nada naći nešto što bi mu okončalo potragu, stalno nešto šarajući po njima svojim nalivperom.

Profesorovo nalivpero nije samo zanimljivo zbog svoje jedinstvene ljepote koju čini njen zlatno-brončani sjaj s duboko crnim ornamentom. Ne, zanimljivo je i po tome što postoji još jedno isto takvo. Još zanimljivije je da se u jednom od ta dva nalivpera nalazi eksplozivni mehanizam. Eksplozivni mehanizam koji će detonirati upravo ove noći u točno jedanaest sati.

Tri minute do jedanaest.

Čovjek koji je izradio ta dva nalivpera se zvao Moris Intocabile, vrlo relativno ugledni novinar koji se u slobodno vrijeme bavio izradom iznimno malenih kreveta od blata. No to mu je s vremenom dozlogrdilo pa se okušao u izradi nalivpera. Ne od blata.

Nalivpera u pitanju je izradio po narudžbi za seljaka Nufa. Seljak Nuf je naime imao veliki problem. Netko je krao njegove krave. Zato je otišao agro-savjetniku, čovjeku kojeg je lokalna zajednica postavila da savjetuje poljoprivrednike i pomaže im pri financijskim i inim problemima. Kad mu je Nuf izložio svoj gorući problem, agro-savjetnik mu je, iz razloga poznatih samo njemu, pucao u nogu. I sljedećih nekoliko mjeseci je Nuf morao provesti uglavnom u krevetu, a za to vrijeme su mu lopovi nastavili krasti krave jednu po jednu.

Kad se oporavio, krenuo je novom agro-savjetniku. Stari je dao otkaz zbog lošeg vremena. Kad je Nuf došao k njemu i rekao mu svoje probleme, ovaj mu je također pucao u nogu, ali mu je

prije toga rekao da će svoj problem riješiti ako na jednu od svojih krava priveže nalivpero s eksplozivnim mehanizmom koji mora biti namješten da eksplodira nakon točno šest godina, počevši od jedanaest sati navečer toga dana. Razorni radijus je morao biti barem deset metara.

Nuf je razmišljao tko se najbolje razumije u uništavanje pa onda sjetio novinara. Ali nije poznao nijednog novinara. Vještina izrada nalivpera Morisa Intocabilea je bila poznata koliko i njegov novinarski opus. Drugim riječima, nije bila uopće poznata. Ali je zato jedna od sestara koja je njegovala Nufa bila jedna od bivših Morisovih ljubavnica. Bila je isto tako i jedna od osmero ljudi koji su u gostima imali Waldera Schmidta, čovjeka koji je upoznao Johanna Schmidta, ali to je druga priča. Ona je slučajno spomenula Morisa u Nufovoj prisutnosti i tako je on saznao za njega. Moris ga je posjetio u bolnici i saslušao njegove probleme da bi na kraju pristao izraditi eksplozivno nalivpero u zamjenu za dvadeset kilograma goveđih odrezaka.

Tada se Moris suočio s izazovom izrade eksplozivne naprave dovoljno male da stane u nalivpero, a svejedno iznimno razorne. To je bio problem jer Moris nije znao ništa o eksplozivima. Ali je zato znao mnogo o blatu. Što je bilo potpuno beskorisno.

Ipak je na kraju uspio. Kad je Nufu prezentirao plod svoga rada, ovaj je bio tako oduševljen nalivperom da ga je zamolio da izradi još jedno, samo bez eksploziva. Moris je to i učinio i za to dobio još trideset kilograma goveđih odrezaka.

Sada je Nuf imao dva potpuno identična nalivpera, barem što se tiče izgleda. To je svojevrsan bio problem jer ih je Nuf vrlo brzo ispremijesao i više nije znao koje je eksplozivno, a koje je obično. Nakon mnogo razmišljanja Nuf je za jedno od nalivpera odlučio da je nesumnjivo pravo i pričvrstio ga za ogrlicu jedne od krava. Vjerojatno bi trebalo napomenuti da u Nufovom slučaju mnogo razmišljanja znači da se napio nekoliko litara domaće rakije, onesvijestio se u lokvi vode nekoliko centimetara od ulaza u svoju kuću, ostao tamo dva dana, a kada se probudio nije uopće znao što je radio posljednjih tjedan-dva.

Nekoliko noći za redom nije se ništa događalo. Osim uobičajenih otmica krava. Ali krava s nalivperom je ostala gdje jest. Sve do te sudbonosne noći.

Nufovo imanje su istodobno preplavili ogromna vodena bujica i krdo slonova. Slonovi su razorili štale i rastjerali sve krave, zajedno s onom s nalivperom dok je bujica izbrisala s lica zemlje Nufovu kuću zajedno s njegovim nalivperom. Nufovo nalivpero je završilo u Crnoj rijeci, maloj riječici koja je tekla nedaleko od kuće jedne druge Morisove bivše ljubavnice, a koja je bila pritok veće Plave rijeke na čijem dnu, prema staroj legendi, leži kamen kojeg je u rijeku bacio jedan veliki lokalni junak kako bi tadašnjim mještanima dokazao da bacanje kamenja u vodu nije jeftina alternativa kanibalizmu, nakon čega su ga ti isti mještani spalili na lomači. Krava s nalivperom se otputila prema brdima. Tamo je nekoliko dana u idiličnom okružju pasla travu i pila vodu iz obližnjih potočića. Sve dok nije naišla na dvojicu trgovačkih putnika koji su osmislili genijalni poslovni plan koji bi im trebao donijeti milijune, a koji se zasnivao na jednostavnoj ideji da se čovjeku koji šeće nenaseljenim bespućima s trostruko savijenim komadom novinskog papira u džepu i puškom u ruci, pucajući u sve što se miče ili ima naznake da bi se negdje u budućnosti moglo micati, jednostavno ne može ne dogoditi da mu s neba padaju zamotuljci s visokokaratnim zlatom i izbrušenim dijamantima i sve to svezano ukrasnom trakom. Zlata i dragulja nisu dobili, ali su se barem pošteno najeli govedine. Jedan od trgovačkih putnika je našao nalivpero. Zvao se Engling Ring. Kada je našao to nalivpero, znao je da može učiniti samo jedno glede toga. Pošteno udariti svog partnera po glavi, svezati ga kao šunku,

otputovati u Kairo, prodati nalivpero, kupiti gostionicu, prodati gostionicu, šutnuti psa, otputovati u Italiju, završiti u zatvoru zbog napada na ljude svježim voćem, pobjeći iz zatvora, plesati s prelijepom ženom, šutnuti još jednog psa, promijeniti deset košulja u jednom danu, pojesti sendvič sa svinjetinom i vratiti se svom poslovnom partneru kako bi nastavili zgrtati bogatstvo.

To je i učinio.

U međuvremenu je Moris Intocabile osuđen na dvadeset godina teške robije zbog serije vrlo radikalnih članaka u kojima je otvoreno iznosio svoje viđenje svojih susreta s upraviteljem tiskare njegovih novina koji mu je stalno prigovarao i psovao ga što mora trošiti tiskarsku boju na njegove idiotske članke.

Trgovac koji je kupio nalivpero od Englinga Ringa u Kairu je prodao to isto nalivpero po trostrukoj cijeni jednom plemiću koji je bio u turističkom obilasku zemlje. Kada se vratio kući, izgubio ga je u jednoj vrlo loše odigranoj partiji pokera. Time je prešlo u ruke jednog vlasnika kupališta. Taj ga je u svome kupalištu koristio u svrhe koje nitko s trunkom pristojnosti ne bi izgovorio na glas. Bilo kako bilo, nalivpero je završilo u kanalizaciji. U jednom kanaliću ga je našao siromašni dječak i odnio ga upraviteljici sirotišta u kojem je živio. Ona je odmah zaključila da ga je ukrao i zbog toga ga išamarala i poslala u krevet bez večere. Nalivpero je prodala u zalagaonici kako bi sakupila što više novca kojeg neće potrošiti na djecu.

Vlasnik zalagaonice je primijetio da je nalivpero koje je kupio vrlo slično još jednom nalivperu koje je otkupio od jednog ribiča otprilike godinu dana prije. Kada je provjerio, otkrio je da nisu samo slični, nego potpuno identični. To ga je ispunilo umjerenom količinom zadovoljstva te je stavio oba nalivpera na prodaju. Jednog dana je došao čovjek i primijetio u vitrini krasno nalivpero koje je jednostavno morao imati. Vlasnik zalagaonice je primijetio dobru poslovnu priliku i ponudio čovjeku kupnju oba nalivpera s popustom na što se čovjek užasno uvrijedio i prijavio vlasnika zalagaonice policiji. Policija je tu prijavu shvatila vrlo ozbiljno pa je prvo premlatila vlasnika, a tada podignula optužnicu protiv njega. U njegovu slučaju je sudio stanoviti sudac Maxo. On ga je osudio na trostruko vješanje. Po jedno za svako nalivpero i još jedno zato što je sudac toga dana prilično gadno pokisnuo. Osuda je bila sasvim opravdana s obzirom na to da toga dana uopće nije kišilo. Policija je brutalno porazbijala zalagaonicu, a svu robu je sasula u gradsku rijeku. U rijeci je etui s oba nalivpera našao bivši trgovac robljem koji se preorijentirao na, koje li sreće, trgovinu nalivperima. Jednog dana je pokucao na vrata profesora Vangarda i ponudio mu povoljno kupnju nalivpera. Profesor je kupio jedno, a dok mu je trgovac pokušao uvaliti i drugo, profesor mu je pucao u nogu. Trgovca je nedugo nakon toga počela progoniti policija zbog nekih neriješenih dugova iz njegovih starih dana poslovanja pa je zato napustio grad. I tu mu se gubi trag.

Minuta do jedanaest.

Profesor je svoje nalivpero zataknuo za džepić svoje kute, a svoje je papire sve zajedno sakupio u ruci i lupnuo nekoliko puta o govornicu kako bi se hrpa izravnala. Njegovoj je publici koja se sjedila u stolcima ispred njega to bio očiti znak da će im se profesor obratiti i uputiti ih u svoje planove. Čak se Imogawa probudio iz svoga drijemeža. "Moram prvo reći da sam jako zadovoljan vašim odazivom, iako sam, moram priznati, očekivao da će se svih sedmero odazvati mome pozivu," reče profesor.

I ode.

Njegovi izbezumljeni gosti su iz svojih stolaca promatrali kako se profesor kreće prema vratima, i to ne onim kroz koja su oni ušli. I iza ovih vrata se nalazio mračni hodnik u kojem je profesor Vangard nestao. I iako to nitko od njih nije ni najmanje želio, oni su krenuli za profesorom.

Kroz zidove se, negdje iz kuće, mogla čuti zvonjava zidnog sata. Iako nije bilo nikakvog sata ni u toj ni u prethodnoj sobi, zvuk je bio dovoljno glasan da se čuje kako sat otkucava jedanaest sati.

Ništa se nije dogodilo.

No u stotinama kilometara udaljenom mjestu, u jednoj kući izrađenoj od drva i kamena, s relativno velikim dvorištem u kojem je rastao hrast, na mjestu gdje je trenutak prije sjedio stanoviti Mago Timbus za svojim radnim stolom, sada se nalazila poprilična količina dima i prašine koji su lebdjeli iznad jednog popriličnog kratera. Mago Timbus je u lokalnim mjestima uživao prilično visoki ugled. Zbog svoga novca. No unatoč svome ugledu nije bio previše voljen. Zbog svoga novca. Iako to nitko nije mogao dokazati, bilo je manje-više svima poznato da je Timbus svoje bogatstvo stekao raznim kriminalnim aktivnostima, prije svega krađom stoke.

Kada su došli do kraja hodnika, našli su se pred stubištem koje je vodilo prema dolje. Srećom, iznad stubišta se nalazila svjetiljka koja je zračila nečim što bi se velikodušno moglo nazvati svjetlošću. Družina se polako kretala kako ne bi u tom skućenom i polumračnom okruženju došlo do kakve nesreće. Gospodinu Vileru je bilo posebno stalo do toga jer je do sada imao već dovoljno nesreća pod čime je računao i sam dolazak u ovu kuću. Kako su se spuštali, mogao je sve više osjetiti kako raste pljesnivi zadržak te kako postaje sve zagušljivije. Očito nije bilo nekog značajnog dotoka zraka ovdje dolje. No najgore je što se opet našao licem u lice s Tizlom. Ovaj je hodao ispred njega, no glava mu je cijelo vrijeme bila okrenuta prema njemu. Zapravo je bilo zapanjujuće kako može se spuštati po stubama ne gledajući naprijed, a da nijednom krivo ne zakorači. Gospodin Viler nije bio ni približno toliko vješt pa je s mukom morao paziti kamo stavlja nogu, a neprekidno Tizlovo buljenje u njega nije nimalo pomagalo.

Stepenište je imalo čak četiri skretanja. Svima je bilo jasno da se spuštaju iznimno duboko pod zemlju, puno dublje nego što je to bilo normalno za neki standardni podrum. *Možda je ovo ekspedicija u pakao*, mislio je gospodin Viler.

Posljednji niz stepenica nije imao baš nikakvo osvjetljenje, no srećom se na njegovu kraju naziralo slabo svjetlo koje je padalo na ravno tlo. Po zvuku se moglo čuti da je Erik, koje je predvodio kolonu, krivo stao i počeo padati, ali se i brzo zaustavio. Anja na to jaukne: "Oh, jeste li dobro?"

"Treba nešto više od stepenica da se mene sruši," hvalio se Erik.

"O, gospodine Skowesky, vi ste pravi junak!"

Jaka stvar, znam se i ja koprcati po stepenicama, rogoborio je u sebi je gospodin Viler. *Glupača*. Ovoga puta je dobro pazio da to ne izreče na glas.

Konačno je sa spuštanjem bilo gotovo. Nalazili su se u maloj sobici. Pod je bio betonski, a to su vjerojatno bili i zidovi iako su bili prekriveni drvenim daskama. Daske su bile i na stropu s kojeg je visjela prljava žarulja slaba sjaja, a koja je visjela sa žice koja se protezala iz rupice u zidu ispred njih, točno iznad zatvorenih željeznih vrata. S lijeva se nalazila udubina u zidu iste širine kao i soba, a dubine oko tri metra. U njoj su se nalazili veliki drveni sanduci koji su nekako nespretno sa svih strana bili obavijeni bakrenom žicom.

"Čudno. Ovo je valjda nekakvo predsoblje. Profesor je valjda već ušao. Hoćemo li?" Erik nije bio baš oduševljen nastavkom puta, ali on je bio hrabri među njima pa...

Imogawa se zagledao u sanduke. "Ovo su sigurno kutije koje sam nabavio za profesora. Pa da, prepoznajem ih."

Gospodin Viler se umiješao: "Kakve kutije? To su sanduci. Zar ne znate kako izgledaju kutije, i to vaše vlastite?"

"Da, da, kutije. Znači, nešto se nevjerojatno dogodilo kad sam ih dostavljao profesoru. Ustvari je to vrlo smiješna priča..."

"I morate nam ju obavezno ispričati jednoga dana." *Kada umremo.*

Erik je već postao nestrpljiv. "Onda, ulazimo ili ne?"

Nitko mu nije odgovorio. Ozračje apatije i indiferentnosti je doseglo svoj klimaks. Svi su pogledi bili uprti u njega. Znači, ovisilo je o njemu. Primio je kvaku željeznih vrata i otvorio ih.

Prostorija u koju su ušli je bila više dvorana nego soba. Bila je cijela prekrivena betonom. I zidovi i strop i pod. A što se tiče poda, nalazio se nekih pet metara ispod njih. Svi su stajali na malož željeznoj platformi prekrivenoj hrđom, a s nje su prema dolje vodile željezne stube također prekrivene hrđom i natruhama nečega što bi mogla biti neka vrsta lišaja. Prostorija je bila barem deset metara duga i nešto veća u širinu. U njenu središtu se nalazila ogromna cilindrična naprava iz koje su stršile cijevi i grede u svim smjerovima. Bila je čitava izrađena od mjedi, barem na površini. Djelovala je zastrašujuće svima koji su ušli, a pogotovo Anji Horvat koja se odmah pritisnula uz Erika koji je odmah zauzeo zaštitnički položaj stavljajući ruke na dijelove Anjina tijela koji bi njemu inače bili dostupni samo u slučaju još veće metalne, cilindrične naprave ili eventualno natprosječno velikog svisca. Uz zidove su bili nanizani metar i po visoki stalci na čijim su vrhovima sjale žarulje nešto manje prljave od one u prostoriji koju su upravo napustili, ali ne mnogo sjajnije. A uz jedan zid, napola sakriven kolosalnom napravom koja je činila centar prostorije, stajao je veliki drveni ormar. Bio je otvoren i po njegovoj je unutrašnjosti rovaio sam profesor Vangard.

"Kaos je vatra koja napaja misao," govorio je profesor izvlačeći veliki namotani papir iz ormara, krećući se prema stolu koje je bio pritisnut uz divovsku napravu, ne gledajući u svoju publiku koja mu se polako približavala. "Beskonačnost beskonačnosti se isprepliće međusobno u zaglušujućoj kakofoniji, raste, smanjuje se, isteže se prema zidovima vjerojatnosti, vibrira u svakoj dimenziji svemira i onda eksplodira u kozmičkom vatrometu sijući sjemena novih beskonačnosti i tako dalje u beskonačnost. Kaos poništava život, kaos poništava smrt, kaos poništava samog sebe. Samo je ljudska misao ono što izvlači mogućnost u kontinuumu

apsolutne neizvjesnosti i nepredvidljivosti, ono što omeđuje beskonačnost, ne slažete li se, milostiva Horvat?"

Anja je bila prilično zatečena, ako ne i prestrašena zbog iznenadne profesorove pozornosti. "Pa, ne bih znala točno reći." Oklijevala je. "To baš i nije moje područje."

"Nije, ha? A možda ovo jest?" Profesor je rasprostro papir po stolu.

Površina papira je bila prekrivena plavom bojom. Širom cijele površine su bili ispisani neki nepoznati znakovi slični klinastom pismu. Bili su tamnosmeđe boje i uznapredovalo blijedi. Moglo se vidjeti po izbrisanim dijelovima kako su znakovi nanoseni preko plave boje. I to nije bio papir nego očito nekakav vrlo stari pergament, mislio je gospodin Viler. Odnosno, to bi mislio gospodin Viler da mu za oko nije zapela mala vaza koja je stajala na stoliću preko puta.

Anja se nakon kratkog promatranja odvaži. "Klinasto pismo?"

"Molim?"

"Pismo na pergamentu, to je klinasto pismo, zar ne?"

Profesor si je namjestio naočale i zadubio se u rukopis kao da ga po prvi put u životu vidi. To je trajalo barem pet minuta. Za to vrijeme se u njegovim gostima stvarala jedna neobična i jedinstvena mješavina apatije i želje da se svim raspoloživim sredstvima, a koji bi sigurno uključivali umjerene količine vatre i iznimno neudobnih stolaca, probiju do izlaza kuće, odu doma i vrate se ili nikada ili nakon petnaest minuta. U svima osim, naravno, u gospodinu Vileru čija fiksacija na malu vazu nije jenjavala.

Profesor je prozborio. "U posjed ovoga sam došao preko gospodina čije će ime ostati tajna radi njegova vlastita zahtjeva za diskrecijom. Pristupio mi prije dva tjedna ili mjeseca u mojoj vlastitoj kući, nudeći mi ovaj... artefakt za pola kilograma srebra. Kao što vjerojatno pretpostavljate, krenuo sam po svoj revolver kako bih mu pucao u noge."

Anja upadne: "Ali niste mi-"

"No tada mi je rekao," nastavi ne obazirući se na Anju, "da je za njegovu robu također zainteresiran doktor Maksimilijan Verimus. Moram vam reći, došlo mi je tada da se nasmijem. Nisam znao zašto je mislio da bi meni to bilo važno jer je opće poznato da mene ni u kom pogledu ne zanimaju znanstvena istraživanja poštovanog doktora Verimusa koji je svoj doktorat zaradio na lutriji, pri čemu je također morao varati kao što to uobičajeno čini u svim svojim akademskim i znanstvenim aktivnostima. Bože mili, taj se čovjek bez sumnje rodio na prjevaru. Ne postoji drugo objašnjenje za to da takva izopačena štetočina može hodati ovim planetom, a da se sile mraka ne stušte na sve nas!!!"

Tračak ogorčenja koji se mogao osjetiti u profesorovu glasu je bio rezultat dugogodišnjih prepirki između njega i profesora Verimusa koje su bile dobro poznate u čitavoj znanstvenoj zajednici, a koje su često nalazile mjesto i u najuglednijim znanstvenim časopisima kao i na redovnim znanstvenim simpozijima i izvanrednim sjednicama Filatelističkog društva. Verimus nikad nije prestao zamjerati Vangardu što je u potpunosti odbacio njegov znanstveni svjetonazor čiji je glavni postulat teza da je zrak s okusom vode jedino znanstveno otkriće koje bi ikad moglo biti od ikakve koristi čovječanstvu. A Vanguard se trajno uvrijedio kad mu je

Verimus popljuvao disertaciju u kojoj iznosi kako bilo koja znanstvena hipoteza, radilo se o prirodnim ili društvenim znanostima, može biti vrijedna razmatranja isključivo ako se u njenom temelju nalaze tri metalne kocke, dužine stranice dvadeset i sedam centimetara, od kojih su dvije izrađene od čistoga kositra, a treća od legure aluminija i nikla, s time da udio nikla ne smije prelaziti pet posto. A kad se kaže popljuvao, to se misli u punom smislu riječi. Verimus je, naime, usred bijela dana stao ispred Akademije i pred prilično začuđenom svjetinom bacio Vangardovu disertaciju na tlo i počeo pljuvati po njoj. I nastavio je tako satima. Kada je napokon završio, odveden je u bolnicu gdje je proveo tjedan dana radi oporavka od kronične dehidracije. I gonoreje.

U međuvremenu je promatranje male vaze gospodinu Vileru donosilo užitke u iznenađujuće raznovrsnim nijansama, zapljuskujući ga plimnim valovima neobuzdane ekstaze koje štovani gospodin inače nikada do sada nije uspio doseći stajanjem odsutna duha u podrumu osobe koju podnosi još manje nego ju poznaje, okružen ljudima koje uspijeva trpjeti tek pomoću žarke želje da ih nikada nije upoznao.

"Uglavnom, ja sam gospodinu rekao... E da, jesam li spomenuo da mi je danas stigla pošiljka?"

Šutnja je sugerirala da nitko od prisutnih nije imao nikakvih saznanja glede profesorovih dogodovština toga dana, a pogotovo ne o bilo kakvim mogućim pošiljkama koje se mogle doći ili opet ne.

"Ne? Dobro. Dakle, ja sam tome gospodinu Singu rekao da..."

"Oprostite," ubaci se Entioh, "niste li rekli da će njegovo ime ostati tajno?"

"Molim?"

"Rekli ste da će zbog diskrecije njegovo ime ostati tajno," ponovi Entioh.

"Čije?"

"Vi ste rekli da će ime čovjeka koji vam je..." Zastao je. Udahnuo je. Izdahnuo. "Nastavite."

"Dakle, tome sam gospodinu koji će ostati neimenovan rekao da ako postoji takvo zanimanje za taj pergament da ću ga iz puke znanstvene znatiželje otkupiti od njega. To nije imalo nikakve veze s poštovanim gospodinom Verimusom. A zašto i bi? Mogao je reći ime bilo kojeg znanstvenika, i moj interes bi bio posve jednak. Zašto bih ja kupio nekakav pergament samo zato što ga to nepismeno smeće također želi? I rekao sam mu to, nemojte misliti da nisam. Jasno sam to naglasio prije naše transakcije. Dao sam mu srebro, a on meni ovo što je pred vama."

Svi su šutjeli jer su imali dojam da profesorova priča još nije gotova.

"Kada je izlazio iz kuće, pucao sam mu u noge."

I gotovo.

Erik se počeo šetati i ogledavati prostorijom. Sivilo betonskih zidova je poprimalo žućkasto-zelenkasti ton pod svjetlom žarulja nanizanih po cijeloj dvorani. Primijetio je ventilacijski otvor visoko gore na zidu. Vjerojatno se zato nisu svi pogušili, a nije bilo ni onih smradova koji su osjećali u ostatku kuće.

"I tako se rodila ideja o ekspediciji koja će, ako uspije, a uspjeh će, budite uvjereni u to, odjeknuti u cijelom svijetu, ne samo znanstvenom, i prisiliti čovječanstvo da u potpunosti ili barem djelomično u potpunosti ili tek neznatno, ali fundamentalno promjeni svoj pogled na svijet. To neće biti jedno od onih otkrića gdje se ljudska rasa može nadati boljem životu. Ni govora. Daleko od toga. To nije ni jedno od onih otkrića gdje se ljudska rasa može nadati bilo čemu. Ne, ni to. To će biti otkriće čiji će zbroj svih empiričkih dokaza biti protuteža svim empiričkim dokazima onih znanstvenih hipoteza koje tek proizlaze iz drugih znanstvenih hipoteza, a čiji su autori zagovornici znanstvene metodologije koja se od moje razlikuje u tome što ne prihvaća osnovno načelo kognitivnog razmišljanja, a to je da autori takvih znanstvenih hipoteza ne mogu nikako biti mjerodavni za lucidno verificiranje empiričkih dokaza iz jednostavnog razloga što su zagovornici znanstvene metodologije iz koje proizlaze njihove hipoteze koje proizlaze iz njihovih drugih hipoteza koje žele potvrditi empiričkim dokazima koji bi trebali biti protuteža zbroju empiričkih dokaza koji će rezultirati ovom grandioznom ekspedicijom, a razlog tome razlogu je što su oni neopisivo glupi, a ja nisam. Pitanja?"

Jedna od žarulja je na trenutak slabašno zatreperila. Na profesorovo izlaganje nitko nije imao bilo što za dodati.

Osim gospodina Viler. "Oprostite, gledao sam onu iznimno lijepu vazu koja stoji tamo... da, tamo... pa sam htio upitati zašto cijelu večer nismo dobili ni jednu šalicu čaja. Ili barem kave."

"Ja nisam žedan," izjavi Entioh.

"Molim?! Kako to mislite. To nema veze sa žeđi. To je nešto što se očekuje u civiliziranom društvu. Znaite, postoje određ..."

"Ja nisam žedan," ponovi Entioh.

Viler se vidno razljutio. "Vaš očiti primitivizam vam sigurno ne dopušta da barem približno razumijete institucionalni značaj pijenja čaja. Kada sam bio malen, moji mentori su me mlatili do krvi kada nisam pio čaj. Tako je! Kada god ne bih pio čaj, gospodin Conno ili milostiva Ymiohha bi zgrabili najbližu batinu i počeli me mlatiti po glavi. Ili po koljenima. Isto bi učinili ako slučajno ne bih popio čaj do kraja. Ili ako ne bih znao nabrojiti sve vrste čaja na Zemlji. Ili ako bih išao spavati. Isto je vrijedilo i za kavu. Gospodin Conno me tjerao da zapamtim ime svakog čovjeka na svijetu koji je barem jednom ugledao roba na plantaži kave. A ja nisam mogao zapamtiti ni jednog!! Nema tog..."

"Pa možemo onda piti kavu. Iako ja nisam žedan," dobaci Entioh.

"Kavu?!? U ovo doba? Vi ste zaista bolesna i izopačena kreatura!"

"Ali vi ste rekli da biste i kavu pili..."

"Ja ništa takvo nisam rekao, bolesni stvore! I zamjeram svakome tko iznosi takve klevete na moj račun. Nema te kave koja bi kompenzirala užitak koji stvara vruća voda koja poprima egzotične mirise i boje, točno doziranje mlijeka i šećera kako bi mješavina poprimila optimalnu punoću okusa, ležeran razgovor s gospodom iz najviših društvenih slojeva koja su skoro sav svoj novac izgubili investiranjem u tuberkulozu pa si ne mogu priuštiti ni najesencijalnije životne stvari. Kao što je čaj. Ili kava. Zato ni ne pomišljajte na to da..."

Imogawa se odluči uključiti: "Znate, ovo me baš podsjeća na kutiju koju sam prošli tjedan..."

"Ma koga briga za vaše kutije! Dosta nam je vaših poremećenih anegdota!" Gospodin Viler je žučno prekinuo gospodina Imogawu ne gledajući direktno u njega. Imogawa, prema svemu sudeći, nije bio jako uzrujan zbog toga. Ili uopće. Ipak, izgledao je kao da je iznimno odlučan da iznese svoje misli na otvoreno.

"Zahtijevam da nam se odmah donese šalica čaja. Ili kave. Barem meni. Treba mi nešto da se oporavim od ovoga barbarstva kojem sam cijelu večer podvrgnut," reče odrješito gospodin Viler.

"Znate, pijenje čaja," nastavi mirno gospodin Entioh, "uistinu nije nimalo bezazlena stvar. Kao ni njegovo nepijenje. Ako mi dopustite da objasnim, pokazao bih vam o čemu govorim. Uzmimo kao dobar primjer gospodina Malota ovdje," reče on pokazujući rukom prema Anji Horvat što je na njeno lice dovelo izraz koji je jasno oslikavao njenu iznenađenost s manjom primjesom dubokog sažaljenja. "Ovaj gospodin cijeloga svog života prakticira nepijenje čaja. Bez obzira na okolnosti, on se uvijek držao svoga načela. Pogotovo kada bi obolio. Svakog puta kada bi obolio od prehlade ili gripe, redovito ne bi pio čaj što mu je sigurno pomoglo da brže preboli bolest nego što bi to inače. Bez obzira što liječnici imali o tome reći."

"Dakle, kutija je bila nešto veća od..."

"A ako vam gospodin Malot to nije sam rekao, on je vojnik, kao i ja. I htio on to priznati ili ne, njegovo nepijenje čaja je imalo kobne posljedice za mnoge njegove ratne drugove. Vidim da gospodin šuti pa ću ja nastaviti umjesto njega. Vidite, za vrijeme svih bitaka u kojima je on sudjelovao ljudi bi ginuli upravo zbog toga što on nije pio čaj."

"...kutiju trebate savinuti nekoliko puta, ne samo jednom. Znate, to je smiješno, mnogi ljudi misle..."

"Sjećam onog dana... Ja nisam, naravno, bio tamo, ali se jasno sjećam. Dotični gospodin nije pio čaj taj dan i do večeri smo imali stotinjak mrtvih vojnika, te preko dvjesto ranjenih. Sljedeći ga dan također nije pio i opet smo imali gubitke. I tako iz dana u dan. Veza je bila jasna svakom vojniku u rovovima. Kada on nije pio čaj, ljudi su ginuli. Ni mi nismo pili čaj, ali to nije imalo veze s nama. Mi nismo ni znali što je čaj. Nitko nije."

"... a s kartonom treba biti vrlo pažljiv, jer ako negdje prejako pritisnete..."

"Zato sam mu odlučio pristupiti i pitati ga što kani poduzeti glede tog problema. A kada sam ga upitao, on mi je samo rekao: 'Ne, nemam šibice.' Zamislite si to! Vidim da dotični gospodin šuti pa ću ja nastaviti umjesto njega. Ja, naravno, nisam bio tamo, ali se svega sjećam."

"...kada sam ju napokon složio, nisam bio siguran trebam li pojesti nešto kruha, ili možda čak i ribe..."

"Došlo je do toga da smo ga morali prisiliti da popije čaj. Moram odmah naglasiti da je gospodin Malot, ili bolje reći satnik Malot, bio vrlo kooperativan glede našeg nasilja spram njega. No postojao je mali problem. Nismo imali čaja kojeg bismo mu dali. Zato smo mu odlučili dati da pije mulj. Svi smo se složili da je to jednako vrijedan nadomjestak. Samo što nismo imali mulja. Ni kapi. Pa smo mu umjesto toga dali čaj."

"... i tada sam krenuo slagati sljedeću kutiju..."

"Ja, naravno, nisam bio tamo, ali se svega sjećam. I znate li što se dogodilo kada je popio čaj? Ne možete ni zamisliti naše iznenađenje. Samo minutu nakon što je popio čaj, vojnik nam je dojurio i rekao nam da mu je umro ujak. I to još prije njegova rođenja. No to nije bio jedini efekt. Nakon što ga je popio, nije više poginuo nijedan vojnik u našoj pukovnici. Ne toga dana, naravno, ali zato nakon završetka rata. Niti jedan jedini vojnik. Možete li vjerovati? Ja, naravno, nisam bio tamo, ali se svega sjećam."

"... ali mi je ponestalo kartona pa skoknuo do mesnice gdje su me počeli čudno gledati i insistirati da kupim meso. Zaista je teško pojmiti kakvih sve ljudi ima na ovome svijetu. Ja želim kupiti karton, a oni meni nude meso. Zaista je teško pojmiti kakvih sve ljudi ima na ovome svijetu. Na kraju su me izbacili, ali su prije toga bili dovoljno ljubazni da mi ukradu cipele. Razumljivo je da sam bio zbunjen, to možete shvatiti, zar ne?"

Zar ne?

Krenuo sam po karton u sljedeću mesnicu, ali su me tamo uputili stanovitome Hanneloru Baxu, nećaku Izidora Baxa. Znate za njega, zar ne? On je onaj nesretnik koji je bio prvi čovjek koji se utopio u Temzi - šetajući Berlinom. Otišao sam do kuće toga Hannelora Baxa. Ne moram vam govoriti kakav je gadan prizor bila zgrada u kojoj je živio taj čovjek. Ili možda moram? Vi ga vjerojatno ne poznajete, je li? E pa, fasada je bila gotovo potpuno oguljena, prozori su bili polomljeni i prljavi, a iz cigli je stršilo nešto... Ma ustvari nije bitno.

Uglavnom, našao sam njegov stan i stajao pred njegovim vratima dva-tri sata, kako se i spada, da bih zatim pokucao. Otvorio mi je čovjek odjeven u purpurne dronjke koji nisu bili prani godinama i plašt izvezen zlatnim nitima. Imao je jako kratku kosu - bio je gotovo ćelav - neobrijano lice i guste, tamne, čupave obrve.

Razumljivo, prešao sam odmah na stvar. Počeo sam mu iznositi svoj problem s kartonom u detalje, ali prije nego sam uspio završiti, on izvuče bodež i pokuša mi rasjeći utrobu! Ne sjećam se sada više detalja, no sa sigurnošću mogu reći da me nije ubio."

A ja sa žalošću mogu potvrditi da nije, mislio je gospodin Viler.

"Tada smo nastavili svoj razgovor, ili bolje rečeno, ja sam nastavio govoriti dok je on nastavio buljiti svojim drvenim pogledom u prazan zid. Zbog tog njegovog stanja odsutnosti nisam bio siguran da li je slušao ono što sam mu govorio o svojem hitnom problemu glede kartona. Ustvari, bio sam siguran da nije slušao. Pa sam mu nekoliko puta ponovio prije nego što sam mogao uočiti razumijevanje na njegovom licu. Vjerojatno bih ovdje trebao dodati da me tijekom našeg 'razgovora' pokušao probosti još barem pet-šest puta. Nakon moga izjašnjavanja, počeo me psovati jer on, kako sam ja razumio, nije imao nikakve veze s bilo kakvim kartonima. Tada je nastavio govoriti još neke stvari, ali, da budem iskren, nisam ga puno razumio jer je govorio prilično nerazumljivo. Zapravo, najviše što sam uspio pohvatati bile su psovke.

Srećom, na kraju smo se ipak nekako sporazumjeli pa mi je on izjadao svoj vlastiti problem. Kad kažem izjadao, želim reći da je normalno govorio kao do tada... mislim, normalno... ali si je pritom gurao pod nokte igle koje je izvlačio iz svoga zlatnoga plašta. Hannelore je, naime, imao brata. Nije mi znao reći njegovo ime, ali je bio prilično siguran da ga ima, iako, moram priznati

to odmah, postoji mogućnost da je jedna od mnogobrojnih psovki koje je su izašle na njegova usta mogla biti ime njegova brata. Kao što rekoh, bilo ga je jako teško razumjeti. A ni ne moram posebno istaknuti da me pri tome još jednom pokušao probosti. Ili možda moram? Jeste li rekli da ga poznajete ili ne? Ma nije bitno. Ustvari je to bila više kretnja rezanja nego probadanja, a ovog puta je bila usmjerena prema mome vratu. Sjećam se da ga je toga puta bilo prilično teško odbiti jer je, čini se, dobio dodatnu motivaciju od svih onih igala koje si je zabio u prste. Uglavnom, njegov je jadni brat bio u zatvoru. Tamo je završio jer je prethodnoga petka zapalio dvjestotinjak živih pudlica na glavnome trgu.

A to je, naravno, dopušteno samo srijedom.

Insistirao je da mu pomognem osloboditi brata, ali sam rekao da ne znam kako bih mu baš ja mogao biti od koristi. Tada je ponovo počeo sa svojim nerazumljivim mumljanjem, ovoga puta glasnije i popraćeno mahanjem noža. Doveden u neugodnu situaciju suosjećanja s nepravednom sudbinom jasnoga gospodina Hannelorea, ali i suočen sa stiskom s kutijama, predložio sam mu dogovor. Ponudio sam mu pomoć pri oslobađanju njegova brata ako mi on pribavi toliko potreban karton. Hannelore mi je uz obilje psovki i nekoliko neugodnih aluzija na moju prabaku koje neću ponavljati sada, nego možda malo kasnije, zaprijetio da će me rasporiti od glave do pete ako još jednom spomenem 'taj prokleti karton.' Također je zaprijetio da će mi isto napraviti ako mu ne pomognem osloboditi brata.

Rekao mi je da ga slijedim. Izašli smo iz stana i krenuli derutnim i smrdljivim hodnikom derutne i smrdljive zgrade u kojoj je živio. Na zidovima je bujala plijesan, a žohari su na njemu imali užurbanu promenadu. Na ulazu jednog od stanova je stajala žena u poznim šezdesetim godinama, rekao bih. Nije imala ništa na sebi, a stojeći na desnoj nozi pokušavala si je odgristi palac na lijevoj nozi. To joj baš i nije polazilo za rukom s obzirom da, kako sam uočio, nije raspolagala obiljem zubi. Krenuli smo se spuštati stepenicama, kada se Hannelore iznenada, uz jauk, primio za grudi, posrnuo i strovalio se do dna stepeništa pri čemu je poprilično zaprljao svoj zlatni plašt.

Prišao sam mu da vidim je li živ, što vjerojatno nije bio, kako sam u tome trenutku pretpostavljao, kada su mi za oko zapele njegove cipele. To su bile moje cipele! Iste one koje su mi ljubazni ljudi iz mesnice o kojoj sam govorio ukrali. U svom ushićenju zbog svoga pronalaska izuo sam cipele s njega, stavio ih na sebe i otišao zaboravivši na gospodina Hannelorea Baxa.

Izašao sam iz te grozne zgrade, pozdravljajući svježi zrak koji mi je ulazio u pluća i oblake na nebu koji su stidljivo ustupali svoje mjesto Suncu.

A tada, ne znam zašto, vjerojatno je to bio instinkt ili takvo nešto, podigao sam pogled prema zgradi da bih baš u tome trenutku ugledao Hannelorea Baxa kako sa svoga prozora baca strvinu jelena na mene. Ne sjećam se detalja, ali mislim da sam se uspio izmaknuti u zadnji tren kada je strvina glasno udarila o tlo, šireći val muha i smrada oko sebe.

I da znate, to me baš..."

"Dobro, možemo li mi nastaviti s našim pripremama za ekspediciju? Ako vas time ne inkomodiram, naravno," prekine profesor gospodina Imogawu. "To je vrlo složen proces, imamo mnogo stvari koje moramo proći. Sređivanje takvih detalja traje u najmanju ruku tjednima, pa

zato želim da to dovršimo do jutra. Ovo je prevažna ekspedicija da bi se bilo što prepustilo slučaju."

"Znate," ubaci se gospodin Viler koji je pio čaj iz šalice koja se odjednom našla u njegovim rukama, "biste li nam možda mogli reći o čemu se radi u toj ekspediciji. Jer osim što smo otkrili da imate talenta za mrcvarenje ljudi svojim neukusnim blebetanjem, nismo od vas dobili nikakve korisne informacije."

"Tako je, ekspedicija. Dakle, moramo se prvo pobrinuti za financiranje, a to je..."

Erik Skowesky se obrati gospodinu Vileru: "Znate, mislim da nije u redu da se tako obraćate profesoru. Nema potrebe za takvim riječima ni za takvim ponašanjem. Mislim da biste se trebali ispričati!"

Erikovo kuđenje gospodina Vilera je očaralo gospodičnu Horvat koje se sada još više privila uz njega, a njeno divljenje se moglo jasno očitati u blistanju njenih očiju uperenih prema njenom ljubljenu. A to nije promaklo gospodinu Vileru u kojem je ljutnja zbog toga još više narasla. "Je li? A ja smatram da je činjenica da vi mislite sama po sebi dovoljno dobra vijest da nam svima digne raspoloženje pa nema razloga za zlovolju pa stoga ni za isprike."

Eriku se smračilo lice nakon ironičnog komentara gospodina Vilera. Mišići su mu se napeli, zubi su mu se stisnuli, adrenalin mu je prokolao žilama. Erik je krenuo prema gospodinu Vileru, ali ga je zaustavio osjećaj Anjine blizine koji je na trenutak zaboravio. Odlučio se na bijesno ignoriranje gospodina Vilera.

Viler je bio neizrecivo zadovoljan zbog reakcije koju je izazvao u Eriku Skoweskom. U tom se trenu osjećao bolje negoli cijele večeri. I taj osjećaj zadovoljstva bi zasigurno neko vrijeme potrajao da ga nije prekinula gospođa Vilar snažnim udarcem lakta u njegov trbuh. Valovi boli su proletjeli njegovim tijelom, oduzimajući mu svu snagu, uzmičući mu tlo pod nogama i izbacujući ga iz ravnoteže. Gospodin Viler se sklupčao na podu u bolnome grču. Tek se s velikom mukom podigao na noge kako bi spasio ostatke svoga dostojanstva.

"Dakle," nastavi profesor Vangard, "troškovi ekspedicije će biti znatni. Zato sam odlučio da ćete ih u potpunosti snositi vi, gospodine Rimar," reče profesor gledajući gospodina Vilera.

"Što?! Što ste rekli? Ne dolazi u obzir! I ja se ne zovem-"

"No dobro, onda ćete snositi polovicu troškova."

"Ni govora!"

"U redu, četvrtinu troškova."

"Neću ja ništa snositi. Prestanite me-"

"Petinu."

"Ne."

"Desetinu."

"NEE!!"

"Znači, snosit ćete cjelokupne troškove?"

"Što je vama? Rekao sam da neću-"

"Onda biste barem mogli pokriti moje putne troškove, gospodine Rimar."

"Slušajte, ja se ne zovem Rimar. Kao prvo. Kao drugo, ne dam ni novčića za nešto što uopće-"

"S vama je teško pregovarati, gospodine Rimar, ali nema veze. Računao sam ja i s time pa zato imam rezervni plan financiranja. Sigurno se svi sjećate slučaja mladoga Engleza Friedricha Lapontierea koji je prije nekoliko godina obješen u Londonu zbog ubojstva supruge Johna Easterbrooka, uglednog vojvode čija se obitelj obogatila na proizvodnji olovnih cijevi za mlaćenje robova."

"Ma hoćete li vi mene-"

"Motiv njegova zločina bilo je obećanje gospođe Easterbrook da će mu dodijeliti komadić zemlje na kojem bi on sagradio svoje životno djelo - stakleni katapult za lansiranje loše pripremljenih prepelica. To obećanje nije ispunila što je mladom Friedrichu bio dovoljan razlog da ju na smrt pretuče smrznutom prepelicom. A ona je to obećanje dala samo zato da naljuti svoga ljubavnika, odnosno da ga natjera da misli kako ima vezu s još jednim muškarcem. Taj ljubavnik se zvao Marion Allweather i s vojvotkinjom Easterbrook je imao vezu samo da bi iz nje izvukao novac. Ne za sebe, nego za svog šefa, doktora Stevena Rothchildea, potpredsjednika Londonskog prirodoslovnog društva koji je od toga društva dobio jednoglasnu potporu da raznese Mjesec. U čisto znanstvene svrhe, razumije se. No problem je bio u novcu. Iako je društvo bilo oduševljeno njegovim projektom, za njega mu je dalo samo 38 rupija, a trebalo mu je barem dvostruko više.

Moram iskreno reći da, iako sam i ja bio u potpunosti za taj projekt, nisam baš puno vjerovao u njegov uspjeh. Mislim, nije problem prikupiti dovoljno eksploziva da bi se raznio Mjesec, ali prenijeti eksploziv do samog Mjeseca... to je bio prevelik zalogaj, čak i za njega, uz dužno poštovanje prema cijenjenom i nadasve nadarenom doktoru.

Uglavnom, Allweather je nakon tragične smrti vojvotkinje uspio doći u posjed zemlje koju je obećala mladome Friedrichu, prodao ju i stavio sav novac u fond za projekt doktora Rothchildea. Na žalost, prekasno. Previše je vremena prošlo i cijela stvar je obustavljena. Početna sredstva su potrošena na liječenje Rothchildeovog sifilisa i to vrlo brzo. Allweatherova uplaćena sredstva su bila znatna, ali nedovoljna. Trebalo je još novaca, a potpora projektu je s vremenom splasnula. No Allweather nije odustajao i uspio je nagovoriti doktora da se upute u Gornji dom lobirati za svoj poduhvat.

To je bila tragična greška.

Kako je doktor Rothchilde uspio zaraziti čitavi Gornji dom i okolna naselja sifilisom u samo jednom danu, ne želim uopće znati. Znam samo da većina ljudi nije preživjela zarazu i da su doktor i njegov pomoćnik zbog toga osuđeni na smrt. I to je bilo prvi puta u engleskoj povijesti da su se za pogubljenje istodobno koristili i vješala i lomača. I prvi puta da su na sajmu koji se organizirao uz pogubljenje Englezi prodavali svoju djecu s popustom od čak pedeset posto.

E, a sada se svi vi pitate kakve to ima veze s financiranjem naše ekspedicije, zar ne?"

Gospodin Viler odgovori: "Ne, pitamo se kako da vam-"

"Dakle," nastavi profesor, "onaj fond u koji je uplatio novac sada već pokojni Marion Allweather... ispalo je da za njega znao još samo jedan njegov prijatelj Danny Berryfield. On mi je postojanje fonda razotkrio u stanju totalnoga pijanstva u koje sam ga doveo nakon što klasične metode mučenja nisu dale rezultata. Mladi gospodin je, na žalost, izgubio život nesretnim slučajem kada si je pukom nepažnjom pri brijanju zabio dva koplja u leđa. A pošto bi bila još veća tragedija da taj novac propadne, prisvojio sam ga u ime znanosti. Novac u njemu nije bio dovoljan za projekt doktora Rothchildea, ali je više nego dovoljan za moj. Dakle, novac neće biti problem. Ne znam zašto ste uopće morali naćinjati tu temu, gospodine Rimar!"

Gospodin Viler je izgubio svaku volju za razgovorom.

U podrumu profesora Vangarda se među prisutnima toliko energije i koncentracije trošilo na slušanje veličanstvenog izlaganja genijalnog profesora i ignoriranje gospodina Imogawe da nitko nije primijetio da gospodin Tizl više nije prisutan.

Drugi dio

Vrelo racionalnosti

Isme Iphis je stajao u mraku uske, vlažne uličice koja se spajala s velikom Ulicom indiskretnih velikana. Već neko vrijeme stoji na tome nimalo gostoljubivome mjestu pa su mu prsti na nogama već prilično promrzli. Ledena vlaga koja mu je ulazila u pluća mu je bila sigurno jamstvo da će sljedeće tjedne provesti u krevetu, ako nađe koji, iskašljavajući krv i proklinjući policiju koja je baš ovu noć odabrala za napadaj marljivosti.

Već satima čeka da se neuobičajeno česte patrole prorijede kako bi on mogao krenuti na posao. "Kruh ne pada s neba," znala je govoriti njegova majka. "Zato digni dupe i nađi mi nešto za jesti prije nego što ti ovaj nož zabijem i u drugi dlan," znala je također govoriti njegova majka. Bila je prilično autoritativna i agresivna. Ponekad je znala i pokazivati nježnost i toplinu. Nikada u njegovoj prisutnosti, ali je znala. No naučila ga je mnogo o životu, prije svega kako varati ljude i krasti ih na najbrži mogući način pa joj je morao priznati da bez nje ne bi bio gdje je sada.

Isme Iphis je mrzio svoju majku umjerenom žestinom.

Isme se prisjećao kako mu je bilo dobro prethodni tjedan. Sjedio je u udobnoj fotelji na trokutastoj platformi koja je plutala na pućini oceana. Ispred njega se nalazio stol s obiljem hrane i pića. Bilo je tu govedine, svinjećih noćica, pilećih i purećih krilaca, knedli s ušćerenim marelicama, groćđa i trešanja, krumpira s vrhnjem, šunke i sira na svježe pečenom kruhu, njoka s egzotičnim povrćem i okruglica od magarećeg mesa. Ovo zadnje mu se baš nije svidjelo, ali sve u svemu, bilo je to nezaboravno iskustvo.

S lijeve strane njegove fotelje je stajao medvjed. Grizli, ako je dobro procijenio. Što vjerojatno nije. Medvjed bi ga s vremena na vrijeme upitao ima li sve što treba, da li mu je udobno, da li mu može još nešto donijeti i slično, no njegova su kontinuirana pitanja uglavnom bila usmjerena

prema Ismeovim higijenskim i spolnim navikama.

Medvjed se zvao Aldo. Bio je najmlađi od troje braće koje je napustila majka kada su još bili jako mladi. Razlog tome je navodno bio konj koji je živio na farmi obitelji hemofiličara koja se nalazila u blizini njihove jazbine. Taj konj je širio lažne glasine o promiskuitetu Aldove majke, ne štedeći falsificirane, gnjusne detalje i sve to diljem cijele pokrajine u kojoj su živjeli. Aldova majka je to, naravno, sve izvela pred sud kako bi dobila zadovoljštinu i novčanu kompenzaciju. Obitelj hemofiličara kojima je pripadao taj konj nisu zaista bili hemofiličari nego su to izmislili u trenutku kada je trebalo opravdati štetu na kućama obližnjeg sela, a koja je nastala njihovim omiljenim športom - bacanjem ovaca u dalj. Uglavnom, važno je znati da su bili škrti i da će učiniti sve - ali baš sve - kako bi izbjegli plaćanje... pa... bilo čega. I zato su, kako bi izbjegli plaćanje odštete zbog mogućeg gubitka parnice, odrubili glavu konju zla jezika i stavili impresionističku sliku medvjedeg uha kraj tijela kako bi svi mislili da je Aldova majka ubojica. Zato se ona dala u bijeg ostavivši za sobom tri bespomoćna medvjedića.

U stvari ju nitko i nije gonio jer su policija i sudstvo bili iznimno inertni i reagirali samo na pozive obitelji s jedne druge farme koja je također glumila da pati od hemofilije, ali se ona htjela riješiti svojih derišta pa je na ovaj način dobila dobar izgovor.

Aldo je bio jako tužan bez svoje majke, ali su mu njegova braća pružila utjehu prodavši ga lokalnom preprodavaču stoke i uloživši novac u poduzeće koje proizvodilo drvene imitacije slonovskih kljova intenzivnim promatranjem stabala u nadi da će ona sama proizvesti kljove jer, kako su vlasnici poduzeća razmišljali, stablo će sigurno proizvesti drvenu kljovu jer to ima više smisla za njega nego, na primjer, trčati maraton, izumiti parni stroj ili pisati opsežne studije o socioekonomskom ustroju britanskih kolonija.

Trgovac stokom je bio prilično dobar prema Aldu i postao mu nešto poput oca. Financirao je Aldovo školovanje, a Aldo mu je uzvratilo tako što mu je svojim znanjem unaprijedio poslovanje. Vodio mu je knjige, utajivao poreze, čak mu je i pomagao pri klanju stoke koje su kasnije prodavali kao živu po obližnjim selima i gradićima.

Kada je Aldo već odrastao, njegovog skrbnika je ugrizla krava nakon čega je teško obolio i eksplodirao. Aldo se ponovo našao tužen i sam. No ovaj put nije očajavao nego se odvažio i krenuo na put oko svijeta. Obilazio je sve velike svjetske gradove, pohađao njihova sveučilišta i postepeno se uzdizao u akademskoj zajednici. Postao je vrlo ugledni stručnjak za ekonomsko i medicinsko pravo, napisavši nekoliko knjiga i održavši mnoga predavanja na mnogo tema, među ostalim, i na temu utjecaja reproduktivnog sustava jazavaca u tranzitu kroz Arktik na fiskalnu politiku i unutrašnje rezerve zemalja s visokim proračunskim deficitom, kao i na temu parničenja na iznimno maloj livadi.

Ovaj životopis je Isme morao pomno slušati iako nije medvjedu nije postavio nikakvo pitanje i iako ga tijekom cijelog izlaganja preklinjao da prestane. Nakon toga mu je medvjed rekao da može slobodno jesti i piti, ali da će mu za to vrijeme postavljati neka pitanja.

A kada je sve saznao o Ismeovim higijenskim i spolnim navikama, počeo je postavljati neugodna pitanja.

"Znate," reče Aldo, "primijetio sam da nosite cipele."

"Da," odgovori Isme.

"Molim?"

"Rekao sam *da*."

"Što da?"

"Da... nosim cipele."

"E da, to sam i ja rekao. Činite li to često?"

"Što?"

"Nosite cipele."

"Pa... prilično često. Kada sam vani uvijek ih nosim, ali kada dođem kući obično ih skinem."

"Zašto?"

"Što zašto? Zašto ih nosim vani ili zašto ih skidam kod kuće?"

"Ne, zašto idete kući?"

"Zašto idete *kući*?!"

"Ne, zašto *vi* idete kući?"

"Pa," procijedi Isme kroz gustu mrežu nametnute mu zbunjenosti, "idem kući jer... jer tamo živim. To je moj dom."

"Zanimljivo," reče Aldo pišući obilato u svoju knjižicu.

"A tamo," nastavi Aldo, "doma, imate li još cipela?"

"Još? Paa... ne. Ovo mi je jedini par. Ja sam vam prilično siromašan."

"Dakle, vi vjerujete u povezanost svojih cipela i svojega siromaštva?"

Isme nije znao točno kako bi odgovorio na to. U svojoj posvemašnjoj nesposobnosti da se nosi sa situacijom, kroz glavu su mu počeli prolaziti slonovi koji na svojim leđima nose trgovine probušenim amforama koje na vratima imaju natpis "TRGOVINA NAMIRNICAMA," a uz slonove hodaju razjareni tigrovi koji su propustili podnevnu rasprodaju jer su se predugo zadržali jedenjem ljudi iz sela koji su bili previše ustrajni u tome da ne budu pojedeni, a da zaista ne budu pojedeni.

"Ne razumijem pitanje."

"Hoću reći, je li za vas siromaštvo manifestacija kvantitete cipela ili je siromaštvo - za vas - predispozicija za određivanje broja cipela, ili čak za posjedovanje, odnosno neposjedovanje cipela uopće?"

"Uopće?"

"Da, zanima me postoji li neko univerzalno pravilo, formula, da tako kažem, koja definira korelaciju između tog, kako ste ga nazvali, siromaštva i broja cipela. Rekli ste sada, na primjer, da posjedujete par. Bi li za vas bila značajna razlika da imate samo jednu cipelu? Ili tri? Ili četiri? I da li je ta korelacija univerzalna ili postoji još jedna koja neovisno o ovoj prvoj koju sam spomenuo biva definirana kao jedna apstraktna osnova iz koje će tek proizaći različita područja kvantificiranja. Jer sada kada razmislim, tu osim vaših cipela mogu ući i različite druge stvari. Na primjer, vaša košulja."

"Košulja?"

"Tako je. Ako definiramo pravilo..."

"Dosta! Tko je bogat, ima puno. Tko je siromašan, ima malo ili ništa. I kraj priče."

"Tako. A da li je to opće prihvaćeno uvjerenje?"

"To nije uvjerenje, to je činjenica."

"Dakle, postoji opće prihvaćeno uvjerenje u istinitost te činjenice?"

"Da... da... to je prilično naširoko prihvaćeno. Da."

"Zanimljivo," reče Aldo pišući ponovo svoja zapažanja u svoju misterioznu knjižicu. "Recite, plaćate li vi porez?"

"Molim?!"

"Porez. Plaćate li ga?"

"Zašto? Koga to zanima?"

"Molim? Nikoga. Uvjeravam vas da je ovo potpuno neovisno istraživanje."

"Aha. Dobro."

"Onda?"

"Što?"

"Plaćate li porez?"

"Paaa... ne. Ne plaćam porez jer nemam nikakve stalne prihode."

"Shvaćam." Aldo to detaljno pribilježi. "A kada biste imali stalne prihode, biste li tada plaćali porez?"

Isme dobro razmisli o tome iako je već znao odgovor. "Ne. Ne, ne bih."

Aldo kimne dubokoumno svojom medvjedom glavom i napravi još jednu bilješku. "Kada biste se ipak odlučili plaćati porez, bi li vaš porez, po vašoj procjeni, bio sferolik?"

"Sfero... lik?"

"Da."

Isme je sumnjao da je to bio još jedan pokušaj da ga se zbuni. Shvatio je da će biti najbolje ako djeluje inteligentno i samouvjereneno u svome odgovoru. "Em... ne." Nije uspjelo.

"Tako. Recite mi, jeste li ikada jahali konja?"

"Konja?"

"Da."

"Zapravo jesam."

"A zašto?"

"Zašto... sam... jahao konja?"

"Tako je."

"Zato što... sam morao... hoću reći... konje sam koristio kako bih došao do određenih mjesta brže. Da, kao transportno sredstvo." Isme je osjećao kao da je uhvatio korak.

"Zašto?"

Osjećaj je odmah nestao. "Zašto... što?"

"Zašto ste morali doći do određenih mjesta? Ne bi li bilo mnogo učinkovitije ostati tamo gdje jeste?"

"Učinkovitije?"

"Tako je."

"Pa.. ne bi... ovaj, ja... mislim... ne bi."

"Zašto?"

"Zašto?! Zato što nećete ostati siti stajanjem na jednome mjestu, eto zašto!!" odgovori srdito Isme.

"Zanimljivo. A recite mi, idete još uvijek do drugih mjesta?"

"Ne, ne idem. Nisam više mlad kao nekoć. Mislim, nisam star, ali..."

"A kada biste bili mladi i kada biste išli na druga mjesta, biste li onda bili spremni plaćati porez?"

Isme u očaju proguta mesnu okruglicu u jednome zalogaju.

I tako je to išlo još satima. Aldo je Ismea iscrpljivao svojim minucioznim ispitivanjem, a Isme je svoje snage obnavljao besramnim trpanjem hrane u sebe bez pretjeranog žvakanja.

Da, to je bila prava stvar, mislio je Isme stojeći u mraku i hladnoći, čekajući svoj trenutak koji je bio sve bliži. Ako se izuzme medvjed, za Ismea je to bio dobar posao. Naravno, Isme nije bio glup. Uzeo je u obzir i sasvim realnu mogućnost da je to sve sanjao. Ali čak i da je, to ne bi umanjivalo njegov uspjeh. Bio bi lud kada bi pomislio da to nije bio dobro obavljen posao, čak i ako ga je sanjao. A on nije lud. Ubio svakoga tko bi mu rekao da je lud. Čak i svoju majku. Pogotovo svoju majku. Čak i kada mu ne bi rekla da je lud.

Isme Iphis nije lud.

Izgleda da se promet značajno smanjio. Policija je vjerojatno izgubila volju glumiti brigu za snobove ove ugledne četvrti, njihovu snobovsku imovinu i njihove snobovske kućne ljubimce uzgojene u gospodskim tvornicama ljubimaca, u posebnim viktorijanskim ormarima poduprtih ciglama izrađenih od gline s dna Tihog oceana i krvi barbarskog plemena koje je u osmome stoljeću haralo Europom oko mjesec dana koje se, nakon što im je to dojadilo, razišlo i osnovalo neovisne manufakture specijalizirane za proizvodnju staklenih mačeva, haljina od blata, lanaca od koprive i sličnih stvari. Sada će moći slobodnije šetati ulicom kao pošten čovjek i u miru provaljivati u gospodske kuće.

Isme je počeo polako i nenametljivo koračati Ulicom indiskretnih velikana. Iako ga odjeća koju je Isme imao na sebi ne bi dobro uklopila u četvrt ovoga tipa, ogrtač i cilindar koje je ukrao prije nekoliko tjedana bi trebali biti dovoljno dobra kamuflaža u slučaju da se još koji policajac nađe na putu. Usto je imao i improvizirani štap pa se izdaleka doimao kao plemić. Još je k tome i imitirao pogrbljeni hod starca za što je znao da je vrlo popularan način kretanja među gospodstvom, čak i među mlađima. *Tako ti bogati gadovi hodaju. Kao da su iscrpljeni zbog svoga dugogodišnjeg, mukotrpnog sjedenja i zapovijedanja svojim robovima!* Uz maglu koja je sve više jačala, Ismeov noćni poduhvat je stajao na prilično sigurnim nogama.

Na trenutak se lecnuo zbog zvuka koji mu je iz magle dolazio ususret. Odahnulo je kada je odjednom pred njegovim nogama izronila siva, tigrasta mačka koja je veselo cupkala ulicom. Vjerojatno je tražila nešto za jesti. Suosjećao je s njom. Tim više što je znao da ako ju ujutro vidi neka od finih gospođica iz ovoga finog susjedstva i elegantno vrisne zbog narušene joj komotnosti, da će se redarstvenici kao tisuću lokomotiva obrušiti na jadnu macu, prebiti ju na smrt i vjerojatno prodati pod govedinu jadnoj sirotinji koja je od očaja i gladi spremna na sve - čak i na to da ju oderu za ono malo što ima pokvareni policajci koji su toliko glupi da misle da mogu crknutu mačketinu prodati kao da je to najbolja junetina.

Suosjećao je s malom macom. Njena sudbina je bila jednako neizvjesna... ili izvjesna... kao njegova. To ga je podsjetilo na sve glasnije kruljenje u njegovom predugo praznom želucu. Isme Iphis je ubrzao korak.

Bilo se teško odlučiti. Sve su kuće izgledale jednako primamljivo, ili točnije rečeno, jednako neprimamljivo. U većini su svjetla bila pogašena. No Isme je znao da je to varljivo. Bilo mu je poznato da ima latentno paranoičnih bogataša koji bdiju cijele noći u mraku sa sačmaricom u ruci, u strahu da bi ih, ako zaspu, mogli u snu ubiti nećaci visokomotivirani da što prije počnu trošiti svoje nasljedstvo, muževi nezadovoljni noćnim aktivnostima svojih žena, trgovci namještajem koji žele potajno podvaliti koji ormarić ili stolić kako bi ih kasnije pokušali naplatiti, pa čak i vjeverice koje se osjećaju zapostavljenima u nepravednom kastijskom sustavu koje nam današnje okrutno društvo nameće (uz to je važno znati da vjeverice to promatraju u relacijama jednog lijepog, sočnog žira).

Ne. Treba tražiti kuće s upaljenim svjetlima. Amater to ne bi znao. Ali Isme je već mnogo toga prevalio preko leđa.

Isme Iphis nije lud.

A ni glup. I na ovaj način će biti veće šanse da bude uhvaćen, ali manje da bude ubijen. Iako u nekim izoliranim slučajevima između to dvoje i nema velike razlike.

Kuće su sve manje-više bile iste. Sve su bile spojene i činile dva dugačka, paralelna stambena bloka koji se pružao dalje nego bilo koja druga ulica u gradu. Ništa čudno. Bila je to i najbogatija ulica. Zato je bila tako primamljiva. I opasna. Nijedan trećerazredni lopov koji barem naslućuje da je zaista trećerazredni lopov se ne bi odvažio na pljačku u ovom dijelu grada jer je bio najbolje čuvan, a kazne za one koje ovdje prekrše zakon, u što se računa i među ostalim čudno hodanje u neprikladnom dijelu dana, srodstvo s ljudima koji zarađuju za život te prekomjerno gledanje ptica, bile su rigorozne, a njeni sprovoditelji neumoljivi i vrlo često, iako ne uvijek, umjereno ubojiti i iznimno loših manira. Zato nitko ni ne očekuje da bi netko uopće pokušao ovdje provoditi svoja nedjela. Osim noćas. Noćas je policija bila neuobičajeno aktivna. Isme nije znao o čemu se tu radilo. Bio je zabrinut zbog toga.

No došao je ovako daleko i ne smije sada odustati.

Razmislio je još malo o tome.

Ne, ne smije odustati.

Znao je već prije za spojenost ovih kuća i svojevremeno je pomislio da bi to mogla biti važna taktička prednost. Na primjer, mogao se kriomice prebacivati direktno iz jedne u drugu kuću. No ta je nada ubrzo raspršena jer je sreo stanovitog gospodina Emmesa. Njegov bratić je također pokušao opljačkati jednu od ovih kuća i to u uvjerenju da su spojene. Pljačka je bila uspješna i on je ostao neotkriven. U ključnom dijelu akcije je krenuo u susjednu kuću koja je tada bila prazna. Na svoju žalost je otkrio da kuće dijeli debeli betonski zid. Nije baš jasno zašto se umjesto da ode onako kako je i ušao, unatoč komplikacijama u provedbi plana, pokušao udaranjem glave o pregradni zid probiti na drugu stranu. Pljačka je ostala neriješena cijela tri tjedna sve dok nisu našli tijelo bratića gospodina Emmesa na tavanu kako leži razbijene glave kraj krvavog i nezatno ogrebenog zida. Vjerojatno ga ni ne bi našli da se ulicom nije počeo širiti smrad truleži koji kvario apetit gospodstvu kada je pokušavalo proždirati svoje gargantuanski skupe doručke.

Isme je ustvari imao sreće što je naletio na gospodina Emmesa koji je velikodušno podijelio svoje informacije s njim. Istina, Isme se morao prilično namučiti da izvuče sve te činjenice iz gospodina Emmesa jer se ovaj tijekom cijeloga razgovora pokušao udaranjem glave o zid probiti u svoju kupaonicu iako je nekoliko centimetara od sebe imao vrlo praktična vrata. Isme je mogao tada bolje planirati svoju pljačku.

Dok je hodao, razmišljao je i kako je mogao i bolje isplanirati ovu stvar. Ustvari, kada je bolje razmislio, njegov plan se sastojao od standardne provali-ukradi-eventualno-ubij-bježi-ne-dijeli-s-nikime sheme. To nije ni čudo jer kada se danas probudio, nije imao nikakvu namjeru provesti večer u ovoj ulici, ili čak u ovome dijelu grada. Naime, Isme je već neko vrijeme namjeravao opljačkati malog prodavača novina koji se svako jutro derao pred njegovom zgradom. Opće je poznato da ti malci zgrću ogromno bogatstvo prodajom novina. Isme je barem bio prilično

siguran da se to odnosi na njih. Ili na prosjake. A zašto bi to derišće imalo svu tu lovu samo za sebe? Uz to, klinac je bio ružan. A Isme je mrzio ružnu djecu. Još više od njih je mrzio lijepu djecu. Još više od njih je mrzio ružnu djecu. A još više od njih je mrzio svoju majku. I nalivpera.

Već je u nekoliko navrata pokušao opljačkati malca, ali svaki put kada bi mu se već dovoljno približio da ga išamara do nesvijesti, na nekakav misteriozan način bi se pojavila snažna bol u određenom dijelu njegova tijela, nerijetko glave, pogled bi mu se još misterioznije zacrnio, i sljedeće čega bi bio svjestan jest strop prepun plijesni, žohara, ličinki uvoznih kukaca i kolonija nekih još neotkrivenih vrsta koji je imao nesreću biti dio gradske bolnice koja je opet imala nesreću primati ljude poput Ismea. Zanimljivo, svaki put bi se probudio u trenutku kada bi mu iznimno dlakava sestra pokušala ubrizgati veliku dozu laudanuma u trbušnu šupljinu po nalogu glavnog doktora koji je želio osloboditi krevete za ljude koji u bolnicu dođu s nešto više novaca i daleko manje smrada nego... pa... na primjer, Isme. Isme je imao razumijevanja za to. Zato je pri zadnjem boravku u bolnici obzirno opalio sestru po glavi svojom cipelom dok mu je noga još bila u njoj i nježnošću zahvalna čovjeka proveo nož kroz vrat glavnoga doktora. I od tada je Isme u bijegu.

Ne. Ne, to nije točno. Isme je u bijegu već neko vrijeme. Godinama možda. Ne može se točno sjetiti zbog čega, ali je siguran da to sigurno ima veze s nesposobnošću društva da prihvati njegov kreativni poduzetnički duh.

I još je o nečemu razmišljao dok je hodao ulicom. Ovo mjesto mu se činilo jako poznatim. Nije znao zašto.

Naišao je na jako lijepu kuću. Sve su bile slične, dakako, ali ova je bila posebno lijepa. Koliko je mogao razabrati, a u mraku i magli nije mogao vidjeti ništa, bila je obojena u duboko grimiznu boju. Svjetla su bila upaljena, što ju je činilo prigodnim kandidatom za provalu. Isme se skoro bio odlučio upasti u baš tu kuću kad mu je za oko zapela ona odmah do nje.

Bila je grozna. Boja oguljena, fasada uništena, na svakih nekoliko metara je nedostajao komad zida. Uz mnogo truda, rada i boje kuća bi se mogla proglasiti oronulom. Začudo, sva su svjetla u njoj bila popaljena. Da nisu, Isme bi ju proglasio davno napuštenom kućom. Ali ovako... Ustvari, sve je upućivalo na to da se radi o vrlo nemarnom vlasniku. Ili vlasnicima. Što bi njemu moglo biti idealno. No imaju li vlasnici ovakve rugobe uopće nešto što vrijedi ukrasti?

Sigurno imaju. To su sigurno škrci koji čuvaju zlato pod krevetom u škrinji okovanoj lancima zajedno s bilježnicom u kojoj vode evidenciju o ljudima koji imaju manje novaca od njih. Ismeu se omastio brk.

Odlučio je provaliti u baš tu kuću.

Odjednom mu se iz utrobe javi osjećaj snažne odbojnosti prema tome mjestu. Nije razumio zašto. Istodobno mu se niz kralješnicu penjao osjećaj radosti zbog same ideje o ulasku u kuću. Ni to nije razumio. Isme Iphis se našao u jednom zapetljanom emocionalnom stanju kakvo ga je u životu zadesilo možda dva-tri puta. Kovitlac zbunjenosti se kretao njegovim mozgom tražeći zidove sigurnosti o koje bi se mogao raspršiti.

Ništa. Isme je ukočeno stajao na mjestu i neuspješno kontemplirao o svojim sljedećim potezima.

Tada mu kroz glavu prođu dva konjanika na konjima kojima umjesto dlake raste trava.

A tada čaša vode s neuobičajeno neuljudnim dimnjačarom na dnu.

Dvije sestre s tornadima umjesto kosom igraju belu i obje gube.

Patka laje na psa.

Iz tame se probije stravičan krik i raspori zrak. Isme se trgne. To je bilo dovoljno. O čemu sam ono razmišljao? Nije bitno. Isme Iphis ulazi.

Prišao je vratima ograde. Hrđu je bilo teško ne primijetiti. Nije smio riskirati otvaranjem vrata. Bio je siguran da bi škripa bila tako glasna da bi se pokojnici na groblju na drugom kraju grada digli iz grobova i počeli gradskim vlastima pisati oštro prosvjedno pismo koje bi sigurno sadržavalo riječi poput "eklatantno," "indiskrecija" ili možda čak "lemur."

Primio je čvrsto objema rukama ogradu i moleći se da se ograda ne uruši, ili da to barem ne učini preglasno, odgurne se s obje noge od tla i zavitla svoje tijelo na dvorište oronule kuće.

Skok je bio gotovo savršen. Isme je pogledao od kuda to dolazi bol. Razderao si je nogu iznad koljena na šiljku ograde. Ništa strašno, Isme Iphis je već prije imao otrovanje krvi pa nije umro. Kao ni njegova majka. *Prokletnica.*

Rana je došla jako blizu njegove stare i još uvijek bolne ozljede. Ova ozljeda ga je vratila na trenutak u prošlost. Još se uvijek sjećao onog prokletog starkelje i njegovog prokletog pištolja. Hladnokrvno mu je ispalio metak u nogu kao da to radi svaki dan. A samo mu je pokušao prodati nalivpero. Dobro, dva nalivpera. Ali najviše je krivio sebe. *Trgovina nalivperima!* Koje li glupe ideje. Što mu je tada samo bilo? Trebao se držati trgovine robljem. Ali ni to više nije što je nekada bilo. Robove moraš skupo platiti da bi ih onda jedva jedvice prodao i to po cijeni od koje se gotovo ništa i ne zaradi. A u međuvremenu moraš držati glupe robove koji stalno jadikuju i stalno nešto žele: hranu, vodu, slobodu i slične gluposti. Ne, nisu robovi što su nekad bili.

Ogledao se oko sebe. Nikakve vidljive reakcije iz okoline. Odlično. Njegovo napredovanje nije opaženo. Pogledao je prema dvorištu. Staza koja je vodila do onoga što nalikuje na ulazna vrata bila je od izlizanih kamenih blokova i prekrivena lišćem, borovim iglicama, travom, zahrđalim priborom za jelo iz vjerojatno nekih boljih vremena i raznim drugim smećem.

Ostatak dvorišta nije puno otkrivao. Trava je sezala gotovo do koljena, a grmlje je sezalo u visine. Uzeo je u obzir i mogućnost da to nisu grmovi nego iznimno veliki korov. No ova džungla je uz kombinaciju magle i neumoljive tame širila jezu na koju nije bio imun ni okorjeli pustolov poput Ismea.

Krenuo je puteljkom prema glavnom ulazu. Neće tražiti sporedni ulaz. Još bi mu nedostajalo da ga napadne kakva divlja zvijer koja vrebava u ovoj divljini. Osim toga, samo amateri ulaze na sporedni ulaz. I luđaci.

A Isme Iphis nije lud.

Oprezno je koračao. Nije htio ispustiti ni najmanji zvuk. Nažalost, i to se izjalovilo. Jer odjednom sa svoje desne strane spazi čovjeka koji stoji među granjem. Isme uvjerljivo vrisne. *Otkriven sam! Otkriven sam!* Isme posegnu u džep za oružjem. *Gdje je, gdje je?*

Nije trebao oružje. Vrlo je brzo shvatio da ga čovjek među granjem ne doživljava. A to nije bilo ono neobično na njemu. Nešto je petljao po glavi svojom desnom rukom. Isme se malo primaknuo. Čovjek si je bez ikakve sumnje šarao po čelu voštanom bojicom. Crvenom, koliko je mogao vidjeti u mraku. Još mu je malo prišao.

Nije šarao. Pisao je.

Isme je pokušao, iako mu je zdrav razum govorio da to nikako ne čini, pročitati što mu to piše na čelu. Bila su to velika slova i pisalo... je... T... I... Z... L.

To mu nije ništa značilo. A uostalom, što to njega briga? Nije se mogao zamarati takvim glupostima dok radi. S druge strane, taj ga čovjek vidio. Recimo. Da odustane? Potraži neku drugu kuću? A zašto? Koliko je on znao, mogao bi u dvorištu svake kuće pronaći luđaka koji si piše po čelu. Ili još gore, po nekom drugom dijelu tijela. Možda je to ovdašnji običaj. Sigurno jest. Isme je nastavio prema ulazu.

Ulazna vrata nisu bila što je očekivao. Bilo ih je čak dvoje. Trebala mu je minuta razmišljanja o golubu koji je jučer popodne napao ženu s krumpirima da shvati kako su to samo jedna vrata s još jednim vratima nadomak prvih položenima na zid. *Vjerojatno još jedan lokalni običaj.* Nelagoda u Ismeu je rasla.

Prišao je vratima. Zakačio je svoj štap za svoj kamuflažni ogrtač. Kleknuo je kako bi mogao bolje proučiti bravu. Izgledala je kao normalna brava. Začudio se nad tim svojim zaključkom jer uopće nije znao kako izgleda normalna brava. Brava nije samo brava. Postoje stotine stvari koje se mogu znati o jednoj bravi. Isme nije znao nijednu. Odjednom mu na pamet padne današnji ručak. Jeo je nešto slično ribi u nečemu što je unatoč intenzivnom poricanju vlasnika prozvano tavernom. Prilog je također bila riba, ali ova je izgledala kao daleki srodnik pečenog krumpira. Uz to je imao i krčag apsinta koji mu nije baš prijao, uglavnom zato što je u njemu bilo prokleta malo apsinta, a kriminalno previše vode.

Na suprotnom kraju prostorije sjedio je čovjek obraštena lica. Bio je krupan. Zaista krupan. Kao isklesan iz one vrste stijene koja svakako ima nešto protiv toga da bude isklesana. Brada mu je bila duga, gusta i sijeda. Obrve su mu bile krznate, obilne i ugljeno crne. Pred njime na stolu je bila pozamašna, drvena zdjela preko vrha napunjena grahom. Bio je vruć, mogla se jasno vidjeti para. Jeo je lijevom rukom i iako je imao savršeno upotrebljiv hrđavi pribor, ovaj je svoj grah grabio ljudskom lubanjom. Ta lubanja je ostavila jak dojam na Ismea. Toliko jak da si je jasno mogao zamisliti njenog izvornog vlasnika kao mirnog, tihog čovjeka, poljodjelca možda, koji u kasnu večer sjedi s prijateljima i obitelji na terasi, svirajući lutnju koju je naslijedio od djeda, pjevajući pjesme o starim narodima i palim junacima, pijuckajući vino i jedući kolače koje je njegova žena ispekla dan ranije, zadovoljna što je našopala njima svoju djecu i poslala ih u krevet bez poštene večere. On je sigurno bio jako omiljen u široj zajednici i možda čak uživao svojevrsan posebni status. Svojoj djeci bi svakodnevno prenosio svoja iskustva, iznosio im svoje poglede na svijet, ali i govorio što očekuje od njih, od čega je posebno isticao da kada umre da nikako i ni pod koju cijenu ne dopuste da se u bliskoj ili bilo kojoj drugoj budućnosti njegova glava koristi kao jedaći pribor.

Dok je Isme s velikom mukom pokušavao progutati svoj zalogaj, sada se već iskreno pitajući da li to što je servirano u tanjuru pred njim barem približno spada u kategoriju hrane, primijeti da ga divovski, dlakavi, gutač graha promatra. Izgleda da ga je cijelo vrijeme promatrao, samo nije

uspio razabrati oči među tim šumskim obrvama. Zaista, nije skidao pogled s Ismea. Isme, doduše, nije tome davao previše značenja jer su mu misli bile uglavnom zaokupljene imitacijom hrane koja ga je iz sekunde u sekundu sve više odbijala, ali koju je morao pojesti, što zbog teško opisive gladi koja mu je bolno izvrtala utrobu, što zbog vlasnika taverne koji i nije najbolje podnosio kritike na svoje kuhanje, u kojem god obliku one dolazile, i koji je svoj nedostatak tolerancije na kritiku znao često izražavati kreativnim vitlanjem kuhinjske sjekire.

Div je skidao pogled s Ismea samo kad bi trpao halapljivo u svoja usta nezamislivo velike zalogaje graha. I iako bi porcija koja je bila pred njim mogla hraniti jedno sirotište mjesec dana, grah je vrlo brzo nestao iz njegove zdjele pa je ubrzo div mogao samo još rukavom obrisati svoju zaprljanu bradu.

A tada je spremio svoju lubanju u unutrašnjost svoga kaputa, ustao i krenuo prema Ismeu.

Kretao se elegancijom reumatičnog slona, pokrećući zračne mase svojom tjelesinom u svim smjerovima svakim svojim pomakom, otpuhujući prilog s tanjura gostiju. Od svakoga su koraka zacviljele drvene daske pod njim. Kretao se polako i nemilosrdno prema Ismeovom stolu.

Stao je. Zgrabio je stolac nasuprot Ismea i sjeo uz škripu koja bi se mogla opisati samo kao očajničko angažiranje svih snaga stolice koja nikako nije željela izgubiti svoju konstituciju, puknuti i završiti na smetlištu s mnogim svojim prethodnicama s kojima nije bila u nimalo dobrim odnosima. Isme nije ni na to reagirao jer je zalogaj kojeg je neposredno stavio u usta stao na pola puta do njegova trbuha i kao da je oživio i počeo tražiti alternativne putove kretanja koji ne vode nužno do trbuha. Isme je to ponukalo da odmah uzme još jedan zalogaj jer ga je, na njegovo vlastito čuđenje, zanimalo što će taj učiniti.

Div prozbori: "Dobra voda, ha?"

"Molim?"

"Rekoh: Dobra voda. Ha?"

"Kakva voda?"

Div je na to samo počeo prazno zuriti u Ismea. Trajalo je to oko minutu, a onda se ponovo oglasi: "Poznaješ Marka?"

"Marka? Pa, poznajem ih više. Na kojeg mislite? I tko ste vi uopće?"

Div je oklijevao. Doimao se kao da ga je Ismeov odgovor prenapregnuo. "Poznaješ Marka?"

"Kojega Marka? Koga vruga hoćete od mene?!"

Div je sada bez ikakve sumnje bio zbunjen. Zbunjenost mu je zahvatila lice poput one gadne vrste ptica koje, kada ne jedu crve i slične gadosti, vole ljudima hvatati lica. Nakon kratkoga perioda progovori: "Dobra voda, ha?"

Isme je na toj točki razgovora dobio prilično dobru predodžbu o tome s kime razgovara i napustio svaku bojazan da bi razgovor mogao u bilo kojem trenutku poprimiti intelektualne tonove.

I tako je div još neko vrijeme zurio u Ismea. Točnije, punih sat vremena. Nakon toga je napokon ustao, zgrabio jedan od susjednih stolova, pritom razbacujući hranu i ljude koji su ju u tome trenutku jeli po cijeloj prostoriji, izašao sa stolom van na ulicu i bacio ga na prolazeću kočiju. Pogodio je konja koji je bolno zaništao i obrušio se na tlo, povlačeći za sobom konja s kojim je bio upregnut i, naravno, kočiju koja se uz prasak smrvila na kamenom tlu, šireći iverje od kvalitetnog drva po cijeloj ulici, na što je oduševljenje prolaznika obilato izostalo.

Isme je nešto kasnije također napustio tavernu pun melankolije jer je sa sigurnošću utvrdio da ono što je jeo nije hrana i da kući odlazi gladan i bez novaca.

Kada je došao kući... *Aha, brava*. Isme je iz svoga kaputa izvadio zamotuljak od moljcima izgrižene peruanske tkanine i rasprostro ga na tlu ispred vrata. Pred njim se ukazao pribor za provaljivanje bez kojeg bi svaki pošteno provalnik bio nula. Ili tako nešto. Tako mu je barem rekao ćelavac bez uha s majmunom upitne živosti na ramenu od kojeg je kupio pribor. Odnosno, nije ga baš doslovce kupio nego se pravio kao da ga želi kupiti da bi se onda pravio nezainteresirano, da bi onda slijedio ćelavca u mračnu uličicu, da bi ga onda bez imalo izgleda za uspjeh pokušao opljačkati, da bi onda ostao ležati dva-tri sata na tlu uličice s bolom u trbuhu od nekolicine velikodušnih udaraca od ćelavca i njegova majmuna za kojeg se ispostavilo da je prilično živahan, da bi onda pričekao da netko drugi napadne ćelavca s više uspjeha, da bi mu tada uzeo pribor dok je ćelavac još bio onesposobljen i sa zadovoljstvom mu šutnuo majmuna za kojeg se ispostavilo da i nije više jako živahan, ali zato ima talijansko državljanstvo.

Pribor je bio skroman. Sastojao se od četiri željezna alata koji su očito iza sebe imali nekoliko vlasnika i još više provala o čijim se uspjesima moglo maglovito nagađati samo na temelju mrlja na alatu koje bi mogle, ali ne i morale biti krv. Prvi je bio nešto poput skalpela. Drugi je također bio sličan skalpelu, ali se uvijao poput srpa i iz njega su stršili još nekakvi minijturni šiljci. Treći je bio nekakva vrsta šila koje je također imalo sićušne šiljke, samo što su ovdje izlazili iz drška. Taj će alat pokušavati izbjegavati.

Isme je osjetio iznenadni nalet ponosa zbog posjedovanja ove opreme. Na tren se osjećao jako nadmoćno. Nije znao zašto. Sljedeći trenutak je osjetio svrab u lijevom stopalu. Znao je zašto, ali nije poduzeo ništa glede toga.

Četvrti alat je bio orašar. Nije bio siguran čemu je to služilo.

Koji odabrati?

Isme se odlučio za alat broj jedan. Uzeo je pseudoskalpel i zabio ga u ključanicu. Zatim ga je počeo vrtjeti u svim raspoloživim smjerovima kako bi postigao... nešto. Isme nije bio siguran da li vrludanje ostrim predmetom po unutrašnjosti brave vodi nekakvom svrhovitom rezultatu, ali je znao da to vrludanje mora biti vrhunsko i stručno jer inače neće postići baš nikakav rezultat. Isto tako je znao da žena na drugom katu njegove zgrade krade sapun iz zgrade *Društva za zaštitu životinja od vode* i prisiljava nožem supruga da ju gleda kako ga lascivno guta, ali se pokušao koncentrirati na provaljivanje.

Isme se već počeo znojiti. Provaljivanje, kako je zaključio, nije mačji kašalj. A još nije ni ušao u kuću. Otporna brava, pomisli Isme. S provaljivanjem se zadnji puta tako mučio u Singapuru.

Je li ikada bio u Singapuru? Vjerojatno nije.

Kakve to ima veze? Ni njegova majka nikada nije bila u Singapuru, a svejedno je provaljivala u kuće. Čak i u dvorce. Nikada ništa nije krala, doduše. Samo bi provalila. I oprala prozore.

Svrbi ga rame. Pošteno ga je počeošao.

Njeno pljačkanje je bilo ograničeno na džeparenje na sajmištima, varanje slijepaca, iskapanje grobova i uzimanje hrane iz Ismeovih usta. Jednom mu je dala odrezak za večeru, ali kada ga je počeo jesti, opalila ga je i dreknula se kako mora platiti to što jede. I to svaki zalogaj posebno. Isme je na to počeo plakati i uvjeravati ju da nema novaca. Na to bi se ona izvalila na svome ležaju, odmarajući noge na njegovom odresku, i počela pjevati jednu od svojih barskih pjesama koje su uglavnom govorile ili o velikoj vojsci koja je dobila stotinu bitaka, ali izgubila rat jer su svi njeni vođe pojedeni od neprijateljskog jazavčara na spavanju, ili o pijancu koji je imao noćnu moru u kojoj je prestao piti. Njeno pjevanje nije bilo nimalo nalik, na primjer, krčenju šume iznimno oštrom britvom ili razbijanju čaše u kućici izgrađenoj kraj jezera u kojoj njen vlasnik pokušava razgovarati s komodom kao što je to činio slavni Alisque Mahu Aquitus, slikar iz malog mjestača u državi za koju nitko nije čuo, a koja je bila usred graničnog spora s državom za koju se čulo nešto više, ali francuski mlinar Jacques nije zbog toga brinuo, već zbog svoje supruge o kojoj se šaptalo da je provela neukusno mnogo vremena u prisutnosti konja koji je pripadao jednom postolaru koji je imao bratića čiji je zapovjednik postrojbe, za vrijeme rata za kojeg nitko nije čuo, naredio svojim vojnicima da mu dobro prouče njegove nove čizme i daju mu svoje iskreno mišljenje prije nego ih da bičevati zbog toga što je prošlo podne, a da mu to nitko nije rekao.

Riba je udarila dno jezera i zabrinula se kako će postaviti nove zavjese s bizonom u kući.

Ugledni bankar planira biti pojedeni od strane zabrinjavajuće nepismenog lava.

Jato ptica je zabunom krenulo prema istoku i počelo prodavati nekretnine.

Što sam ono radio?

Nosio sam majci vodu. Ne.

U vatrogasnoj sam brigadi i pokušavam zapaliti vatrogasno zvono. Ne.

Provaljivanje! Točno.

Ismeu je trebalo oko petnaest minuta znojenja i petljanja po bravi i tri posjekotine na ruci da primijeti kako su vrata otključana i djelomično otvorena.

Osjećao se pomalo glupavo zbog vremena koje je potratio na vrata koja su cijelo vrijeme bila otključana. Nije to prvi put da radi glupe stvari. Ne smeta njemu biti glup, samo da ne bude lud.

Isme Iphis nije lud.

Isme je stajao na pragu otvorenih vrata. Napokon može ući u kuću. Ali ne želi. Zapravo želi, ali ne bi smio. Nije da je Ismea naglo zahvatila grižnja savjesti. Ne, to nikako. Ni u kom slučaju.

Isme se u sebi počeo zvjerski smijati na tu svoju pomisao.

Ne, Ismeu se vratio onaj osjećaj. Osjećaj istodobne iznimne odbojnosti i neodoljivog privlačenja. Kao da je znao da ne smije biti ovdje. Da je ovo mjesto loše za njega. Da ga treba izbjegavati kao što, primjerice, iznimno plašljiv čovjek izbjegava divovsko, dlakavo čudovište s oštrim rogovima, ubojitim pandžama i zdravim apetitom zatočeno u željezni kavez zakopan pet metara pod zemljom na čijem humku sjedi patuljak simpatična izgleda, gadna karaktera i drska pogleda koji bi trebao sugerirati nešto kao: "Donesi mi neko osvježavajuće piće! I komad biskvita! Ili..."

Da, znao je Isme da ne bi smio ući. Svi njegovi instinkti su mu to govorili. Bilo bi krajnje nerazborito ući. Nije smio nikako, nipošto, ni pod koju cijenu, ni pod kojim uvjetima, ni za živu glavu, ni za sva blaga ovoga svijeta ući u tu kuću.

Ušao je.

Sada će barem biti na toplome. Hladnoća je već postajala ubojita. Kada je krenuo u ovaj posao nije računao da će mu trebati zimska oprema. Ali nešto je bilo čudno.

Isme je zatvorio vrata. Unutra je svejedno bilo hladno. Hladnije. Udahnua je. Izdahnua. Para mu je izašla na usta kao za najhladnijeg zimskog dana. Ismeovo se tijelo streslo, više zbog jeze koja ga je obuzela, a manje zbog hladnoće koja je grijala ovu kuću. Spustio je pogled.

Prema svemu što je Isme ikada znao, ono na čemu je stajao trebao je biti sag. Nije izgledao kao sag. Ako je to ikada bio, više nije, a ako nikada nije bio, nema namjeru to biti ni u doglednoj budućnosti. Odurno. *Saberi se. Traži dragocjenosti.*

Nije bilo hodnika niti predsoblja ili hale. Isme je ušao direktno izvana u ono što je, prema svemu sudeći, bio dnevni boravak. Kamin je, naravno, bio taman i hladan i zračio samo prašinom, a svjetlost je dolazila od malenih električnih svjetiljki ugrađenih u zidove. Soba nikako nije izgledala kao da je loše održavana. Ne, izgledala je kao da ju je uzgajao bez potrebne njege neki nekonvencionalni botaničar čiji su roditelji zasigurno živjeli po tuđim, promoćenim, kartonskim kutijama i svim pravnim sredstvima nijekali svoje ljudsko podrijetlo.

Na prvi pogled se činilo kao da nema ničega vrijedna u sobi. Ni na drugi pogled. U oči je, s druge strane, upadao ružni, crvenkasti, kožni naslonjač. Taj je očito bio jedini jer su ostali vjerojatno oderani kako bi se napravile jednako privlačne zavjese.

Zavjese. Isme im se približio kako bi bio siguran. Nisu ga zanimale zavjese. Isme je bio u potpunosti lišen svaka ukusa, ali te su mu zavjese bile jednostavno grozne. I smrdjele su. Intenzivno su smrdjele. Ponjušio ih je izbliza. Grozno. Takav smrad je zadnji put osjetio kada je kao mladi lučki radnik (noću lopov), istovarivao pedesetak tona crknutih deva s broda koji ih je prevezio preko Atlantika da bi ih utovarilo na brod koji će ih prevesti preko Tihog oceana kako bi na azijskom tržištu borovnica bile zamijenjene za pedesetak tona crknutih tvorova koji bi se trebali na silu prodavati europskim doseljenicima s vrlo velikim šeširima kako bi se pak namaknuo novac za sredstva za potpalu kojima bi se na spavanju zapalili prokletnici koji stalno i uporno u Aziju šalju brodove s raznoraznim strvinama. Ali za oko mu nisu zapele zavjese, nego zlatni sjaj. Kad se dovoljno približio, potvrdio je svoje nade. Prozori su imali zlatni ornament.

Ali to nije nikako mogao ponijeti sa sobom. Prozor nije imao ništa drugo vrijedno, a što bi se dalo otkinuti ili otpiliti. Zapravo, kada je bolje pogledao, prozor nije imao ništa što bi upućivalo

da se dade otvoriti. To mu je isključilo još jedan alternativni put bijega. *Kvrugu*. Isme nije imao nikakvu namjeru tražiti stražnji ulaz. Smatrao je da će biti sreća ako će onaj na koji je ušao još biti na svome mjestu kada se bude vraćao. Naslonio se na prozor kako bi razmislio o svojim sljedećim koracima.

Istoga trenutka je zaključio kako je razmišljanje kontraproduktivno.

Isme je uočio napokon nešto što je, čini se, do sada izmicalo njegovim očima. Na suprotnoj strani sobe, na samom dnu zida, uz pod, bila su mala drvena vratašca, slične boje kao i zidovi. Ismeova krv je prokolala.

Prišao je vratašcima, čučnuo i na temelju iznimno površnog promatranja zaključio kako su to - vratašca. *Ormar ugrađen u zidu, možda*. Imalo je ručku. Isme ju je uhvatio i povukao.

Bio je to zaista ormar. Bio je dubok koliko visok i širok, manje od metra.

Isme pogleda iza ramena. Nitko mu se nije došuljao.

Unutrašnjost je bila skromna, blago rečeno. Ormarić je imao na polovici visine jednu policu. Na dnu su bili nekakvi metalni predmeti.

Jedan od njih je bio valjkast i izgledao poput obične konzerve. Imao je šarenu naljepnicu. S jedne je strane imala na sebi naslikano nešto što bi se moglo opisati kao mješavina otvarača za konzerve i deprimirajuće tužne voluharice. S druge strane se nalazila slika nasmiješenog čovjeka koji je Ismea neodoljivo podsjećao na jednog njegovog dobrog prijatelja kojeg je na svoju žalost svojedobno morao probosti nožem u trbuh jer je toga dana na tržištu robova zaradio puno više od Ismea samo zato što je uz svaka tri prodana roba poklanjao kutiju s medenim kolačima. A ako Isme nešto ne podnosi, onda je to nelojalna konkurencija, bez obzira na prijateljstvo. Ismeov prijatelj nije zamjerio Ismeu probadanje, ali se zakleo da mu više neće poklanjati noževe s tako dugim oštricama.

To ipak nije bila konzerva. Donja baza je bila potpuno glatka, a druga je imala razne ureze koji su upućivali na nekakav mehanizam. Imalo je i veću rupu, što je mogao biti utor za ključ. Ismeu je palo na pamet na bi to mogla biti kasica za novac. Protresao ju je kraj uha. Ništa. Stavio ju je džep kaputa. Nikad se ne zna. Imao je ljepljivo gadan osjećaj da će to biti najvrjednije što će noćas ukrasti.

Kraj konzerve koja to nije bila bio je maleni kipić orla u letu koji je u kljunu nosio bizona. Uzeo je i to. Možda ga može pretopiti u nešto korisnije.

Kraj orlića je bila položena mala, metalna, pravokutna kutijica srebrnasta sjaja. Ovo je najviše obećavalo, pomisli Isme. Pokušao ju je otvoriti. Nije uspio. Ali bio je siguran da to jest kutija. Imala je šarke i utorić sa suprotne strane koje valjda trebao olakšati otvaranje. *Baš*. Nije bilo ničega na kutijici što bi upućivalo da je zaključana na bilo koji način. Isme je pokušao opet. Ovaj put je upro sve snage. Prste je gurnuo što je više moguće u utorić. Prste mu je počela zahvaćati bolna ukočenost.

Kutijica se naglo otvorila i njen sadržaj se prolio po podu, a djelomično i po Ismeu. Isme je poskočio i ispustio kutijicu kada je crvena tekućina natopila njegove hlače. Zurio je s čuđenjem.

Sagnuo se da pogleda ono što je još preostalo u kutijici. Dotaknuo je crvenilo prstima i prinio nosu. Ponjušio je.

Ako postoji išta što Isme Iphis može prepoznati isključivo po mirisu, onda je to krv. A ovo je bila krv. Da li je bila ljudska ili životinjska, to ipak nije znao procijeniti. No Ismea su prošli žmarci. Ne zbog same krvi. Isme je navikao na krv, čak mu nije bilo strano da ljudi drže velike količine krvi u svojim domovima. I on je to kao nadobudni mladić znao činiti. Ne, Isme se uznemirio jer mu se ponovo vratio onaj osjećaj neugodne povezanosti s ovim mjestom.

Uzeo je i kutijicu.

Na polici su se nalazile nekakve tiskovine. Časopisi. Naslovne stranice su bile različite, ali su sve imale istu riječ ispisanu velikim slovima. Isme upregne oči i pročita...SCI... ENC... nešto. Nešto znanstveno. Valjda.

Isme nije držao puno do čitanja. *Znao* je čitati, ali nije *držao* puno do toga. Smatrao je to pomodnom glupošću koju na životu održavaju samo još pseudointelektualci koji trajno nastanjuju kuće opijuma i zatvorski djelatnici koji traže razbibrigu jer nemaju u životu ništa osim monotonog zlostavljanja i povremenog ubijanja zatvorenika i njihovih posjetitelja. Isme je bio siguran da će čitanje vrlo brzo biti zamijenjeno paničnim vrištanjem žena koje bježe pred iznimno mirišljivim zečevima.

Svejedno je odlučio zaviriti u jedan od časopisa.

Sve same gluposti, mislio je Isme čitajući naslove i gledajući taj silni papir prekriven blokovima zgusnutih slova. Nije naišao ni na jednu jedinu sliku. *I to je njima znanost?* Listao je nestrpljivo, ne znajući ni sam zašto to čini. Možda se osjećao pametnijim kada je to činio.

Ne, nije.

Napokon sličica. Bila je zaista mala, a prikazivala je nekakav nepoznati simbol kraj nekakvog također nepoznatog grba. Ostatak stranice su, naravno, bile zasljepljujuće ogromne količine slova. Isme se zagledao u tekst.

"...Nakon što smo prošloga mjeseca detaljno obradili znanstvenu publikaciju endokrinologa i frenologa doktora Hansa Selbststangenfeuerea von Mullera u kojoj je na vrlo fascinantno i, moram istaknuti, dobro argumentiran način iznio svoje teze o mogućnostima upotrebe umjerenih količina bitumena, baruta, natrijeva klorida i trinitrotoluola u liječenju kolere, u ovom ćemo broju posvetiti pažnju uglednom znanstvenom novaku iz Samarkanda, Willfredu Mossku za kojega, što je, naravno, vrlo dobro poznato u svim svjetskim, znanstvenim krugovima (za što nemale zasluge treba pripisati Mosskovom predanom radu), baš nitko nije čuo. Ovdje ćemo vam pokazati prevedeni izvadak iz njegova znanstvenog dnevnika koji je u cijelosti bio objavljen u američkom časopisu 'George, don't go home'.

Dan 1.

Danas službeno započinjem promatranje subjekta. Za doručak sam jeo prepečenac sa sirom, dva tvrdo kuhana jaja s čajem od kamilice. Morao sam oštro prekoriti sluškinju jer mi nije dovoljno posolila jaja. Smatram da takve stvari treba srezati u korijenu jer inače kasnije poprime

katastrofalne razmjere.

Subjekt je od samog početka promatranja miran. Nema naznaka stresa, nervoze ili bilo kakve iritacije. Zabio sam mu iglu u nadlaktičnu kost kako bih promatrao reakciju koja je, u najmanju ruku, bila neobična. Subjekt je, naime, ostao miran.

Subjektu sam donio hrane. Dao sam mu usoljenu ribu prekrivenu aktivnim ugljenom. Subjekt nije pokazao interes. Sutra ću mu donijeti neku drugu vrstu hrane.

Dan 2.

Danas nema ni oblačka na nebu. Sunce je izrazito jako pa sam to odlučio iskoristiti za jedan eksperiment. Subjekt sam u kavezu na kotačima iznio van i izložio ga direktnom suncu. Nakon četiri sata izloženosti subjekt nije pokazao nikakve naznake nelagode. To sam odmah smatrao važnim otkrićem. Subjekt je očito neuobičajeno dobro podnosio Sunčevo zračenje.

Ogladnio sam pa sam otišao ručati. Pojeo sam cijelo pile iako mi nije bilo baš ukusno. Morat ću izmijeniti koju riječ s ljudima na tržnici. Nitko mene neće varati.

Nakon ručka sam zadrijemao. Kada sam se probudio, već je bila pala noć. Zaboravio sam na subjekt kojeg sam ostavio vani. Pošto sam propustio izmjeriti točno vrijeme izloženosti subjekta Suncu, smatrao sam eksperiment nepotpunim i zato neuspjelim. Vratio sam subjekt u svoj laboratorij i počeo ga gađati čavlima sa sigurne udaljenosti. Točno sam brojio i vagao čavle koje sam bacao, kao što sam i mjerio vremenske intervale između svakog bacanja. Subjekt se pokazao ravnodušnim na moje pokušaje stimuliranja. Čavle koje sam bacio na subjekt nisam pokupio nego sam ih ostavio da vidim hoće li izazvati neku vrstu naknadne reakcije.

Donio sam subjektu zobenu kašu i zdjelu vode. Subjekt nije pokazao nikakav interes. Ovo bi moglo biti nevjerojatno otkriće. Subjekt je očito mogao izdržati duge vremenske periode bez unašanja hranjivih tvari i vode.

Prije spavanja sam otkrio da mi jahaće čizme nisu očišćene. Odlučio sam to sobaru oduzeti od plaće.

Dan 4.

Cijeli jučerašnji dan sam proveo u bolničkom krevetu. Bio sam u pravu glede one piletine.

Nisam se mogao pomaknuti cijeli dan zbog neopisivih bolova u svojoj utrobi.

Danas sam otišao na policiju i zatražio da privedu prodavače sumnjivog mesa ili da ih barem malo iscipelare. Policijski službenici su mi se počeli smijati. Rekli su da kada bi hapsili svakoga tko prodaje pokvarenu robu, da bi se cijelo gospodarstvo urušilo.

Vratio sam se kući i počeo pisati prosvjedno pismo šefu policije. Tek sam počeo pisati, već mi je ponestalo tinte. I u cijeloj kući nije bilo zaliha. A znao sam da je prije dva dana bilo još nekoliko bočica. Kao što sam sumnjao, poslugi mi krade (a možda i pije) tintu za vrijeme moga izbivanja. Zbog toga sam okupio čitavu poslugu i očitao im poštenu bukvicu koju neće tako brzo zaboraviti. I još sam nešto malo dodao jer mi poslužuju meso bez prethodne provjere.

Dan 5.

Čavli koje sam ostavio kraj subjekta nestali su. Jedina razumna pretpostavka jest da ih je pojeo. Iz toga zaključujem da subjektu ili nedostaje željeza u krvi ili mu je baš željezo glavna hranjiva tvar. Potonje bi objašnjavalo zašto je odbijao hranu koju sam mu nudio. No subjekt je organsko

biće i kao takvo bi logično trebalo u sebe unositi, osim anorganskih, i organske tvari. I vodu. Posjeduje li subjekt jedinstveni, dosad neviđeni metabolizam?

Subjekt sam u tlačnoj komori izložio visokom atmosferskom tlaku. Tek kad je kazaljka prešla 10 bara počeo sam uočavati pokrete subjekta. Kako sam povećavao tlak, pokreti su postajali sve intenzivniji i tako sve do tlaka od 18 bara. Nakon te razine pokreti su jenjavali da bi daljnjim povećanjem tlaka potpuno prestali.

Nisam znao točno kako protumačiti rezultate ovoga pokusa. Zato sam pripalio vatru i gađao subjekt žeravicom. Nikakav učinak. Subjekt je ostao posve miran i nepokretan.

Ovog puta sam subjektu ostavio kao hranu sušeno meso, ali sam i postavio nekoliko čavli na nj. Promatrao sam.

Ni nakon dva sata promatranja subjekt nije pokazao ni najmanji znak reakcije na hranu.

Sprečava li moja prisutnost subjektove normalne aktivnosti? Utječem li samim promatranjem na ishode pokusa?

Naravno da ne. Idem u krevet.

Dan 8.

Moja nesposobna posluga me zaboravila probuditi pa sam ovoga puta propustio dva dana promatranja subjekta. Te će rupe štetiti mojem radu i onemogućit će me u kvalitetnom postavljanju valjane hipoteze.

Subjekt je bio gdje sam ga i ostavio prije dva dana. I u točno istom položaju.

Tamo gdje sam ostavio sušeno meso s čavlina nalazio se šešir sa širokim obodom pribijen čavlina za pod. Tada sam shvatio da su moja istraživanja tek počela. Imam još mnogo toga za naučiti od ovoga subjekta.

Subjektovo ponašanje me već počelo pomalo brinuti. Njegova mirnoća mi je djelovala sve više i više prijeteće. Moji kolege su mi već prije početka mog istraživanja savjetovali da postavim zaštitnu električnu ogradu za slučajeve agresivnog ponašanja subjekta. To se i inače preporuča pri znanstvenim aktivnostima ove vrste, a pogotovo kada istraživač radi sam. Prije sam to odbacio s lakoćom, ali trenutno mi električna oграда i ne zvuči tako loše.

Dan 9.

Subjekt je nestao. Laboratorij je bio cijelo vrijeme zaključan, ali je svejedno nekako nestao.

Pretražio sam cijelu kuću i okolicu, ali nisam našao čak ni najmanji trag.

Odlučio sam potražiti policijsku pomoć. Krećem na policijsku stanicu.

Dan 16.

Napokon sam izašao iz bolnice. Tamo sam morao ostati danima jer su me policijski službenici, nakon što sam im izložio svoj slučaj, prilično žestoko pretukli svojim palicama. Rekli su da im više ne dolazim sa svojim glupostima jer da sljedeći put neću tako dobro proći.

Nitko me od slugu nije dočekao. Morao sam pješaćiti do svoga doma s još uvijek bolnim rebrima. Čut će me oni.

Kada sam napokon stigao nisam imao snage vikati na slugu nego sam legao u krevet i naredio sobaru da mi donese nešto hrane.

Dan 17.

Subjekt se vratio. I prema svemu sudeći, donio je električnu ogradu i sam ju postavio. I to vrlo stručno, moram reći. No to je samo postavljalo nova pitanja.

Sušeno meso s čavlima se vratilo. Još jedno pitanje.

Tijekom dana sam imao nezgodicu s električnom ogradom. Slučajno sam ju dotaknuo kada sam htio doći do subjekta i odletio na drugi kraj prostorije. Prilično bolno iskustvo koje ću možda opisati u nekom drugom znanstvenom radu.

Zaključio sam da ne mogu doći do subjekta. Bio je posve siguran od mene, ograđen sa svih strana ogradom pod električnim naponom. Palo mi je odmah na pamet isključiti dotok struje, ali nisam uopće mogao naći mjesto na kojem je ograda bila priključena na struju. Prema svemu sudeći, ograda nije imala izvor energije. Zagonetno.

Dan 18.

Nema promjene.

Dan 19.

Za doručak sam jeo tvrdo kuhana jaja i sluškinja ih je ponovo preslabo posolila. Odlučio sam joj smjesta uručiti pismeni otkaz. Što je previše je previše. Neočekivano, kada sam joj rekao da je otpuštena, njeno inače tmurno lice joj se odjednom razvedrilo.

Krenuo sam u svoj laboratorij da nastavim promatranje subjekta. Subjekta ponovo nije bilo. Baš kada sam krenuo u potragu za njim, osjetio sam snažan i vrlo bolan udarac u potiljak.

Probudio sam se tek nakon nekoliko sati na podu svog laboratorija. Zaključio sam da je bilo dosta istraživanja za danas. Također sam odlučio da je vrijeme za neke promjene u mojim metodama.

U kući sam pozvonio posluži kako bi mi donijeli nešto za moju bolnu glavu. Bilo je čak i nešto krvi.

Nitko se nije odazivao.

Na kraju dana, nakon temeljitog pretraživanja kuće, zaključio sam da je sva posluga otišla. Nije bilo ni njih ni njihovih stvari u sobama. Spakirali su se i otišli.

Ali nisam mogao na to misliti. Brinuo me moj projekt. Zaključio sam da sam ušao u nešto što je iznad mojih mogućnosti i da trebam potražiti pomoć. Tada sam se odmah sjetio svoga dobrog prijatelja..."

Dosta tih gluposti. Samo je gubio vrijeme. Isme se ogledavao ne bi li našao nešto što bi opravdalo njegov ulazak u ovu kuću. Nije moguće da je naletio na siromahe u najbogatijoj četvrti.

Valjalo je pretražiti cijelu kuću, ali s oprezom. Sigurno je postojala kuhinja u kojoj drže srebrninu. Bila su još dvojica vrata u sobi, usko smještena jedna do drugih. Isme se odlučio za lijeva. Pritisnuo je kvaku i što je nježnije moguće otvorio vrata. Nije bilo škripe.

Pred Ismeom se nalazio kratak, ali neosvijetljen hodnik, na čijem se kraju vidjela susjedna prostorija. Isme krene naprijed. Odmjerenim koracima se kretao prema drugoj sobi, pazeći da ne

napravi nikakav suvišan zvuk. Do sada je bio neoprezan, shvatio je. Mogli su ga već odavno uhvatiti. A to mu nikako ne bi bilo drago.

Svjetlost sobe je sve više jačala na Ismeovom licu. Kao i Ismeova napetost. Još uvijek mačjim koracima, dođe do kraja hodnika i stane. Blagim naginjanjem tijela virio je preko rubova ulaza. Prvo s lijeva. Pa s desna. Tada naglo uđe glavom u sobu i promotri konačno čitavu sobu.

Nije bilo nikoga. Ali je, po onome što je vidio, svakako moglo biti ljudi u neposrednoj blizini. Jer bilo je neizbježno primijetiti govornicu i stolice postavljene u luku ispred nje. To nije imalo nešto posebno značiti, pomisli Isme, ali je sugeriralo povećan oprez. Ova pozornica je mogla upućivati na to da se u kući nalazi veći broj ljudi, ali je isto tako to mogao biti trajni postav, a u kući nije bilo nikoga.

Sve su mogućnosti bile otvorene, i nijedna nije Ismea posebno oduševljavala. Nervoza je rasla.

Otvorena vrata je Isme primijetio odmah pri ulasku, ali ih je odlučio privremeno ignorirati. No s obzirom da je ova soba još više oskudijevala... eto... manje-više svime, tama koja je stajala iza tih vrata bilo je njegovo logično sljedeće odredište.

To bolje da budu vrata do kuhinje.

Ogledao se još jednom oko sebe, za svaki slučaj. Prozori su bili isti kao i u prethodnoj sobi, ali bez onih trulih zavjesa. Stakla su bila plavkasto-mliječne boje zbog magle natopljene tamom hladne noći. Isme se odjednom sjeti kako mu je bilo lijepo vani.

Ušao je u tamu. Bio je to hodnik, a ne soba. Isme si je morao napipavati put jer je mrak bio potpun. Prelazio je rukama po zidovima sa strane, ali i po zraku kako ne bi udario u neku prepreku. Hodao je tako da je prvo desnom nogom ispitao tlo ispred sebe, a tek onda bi napravio malen, ali potpun korak. Ovo mu se nimalo nije sviđalo.

Putovanje tih hodnikom mu se već počelo činiti zlokobno dugim. Ali tada napokon počinje blaga svjetlost dopirati do njegovih, već na mrak naviknutih očiju.

Kraj hodnika je bio početak stubišta. Bilo je slabo osvijetljeno, a njegov zadah je neugodno zapuhnuo Ismea. Na njegovu dnu je vidio samo skretanje. Onaj stari osjećaj kulminirao je u Ismeu. Bio je siguran: Sada je bio pravi trenutak da se okrene i pobjegne što dalje od ove kuće.

Isme se počne spuštati niz stubište.

"Ipak, gospođa je insistirala da se otvori prozor. Kapetan joj je rekao da to ne dolazi u obzir jer vani je bio ledeni zimski zrak, a na brodu je jako teško održavati normalnu temperaturu. Uz to je dodao," profesor se nakašljao, "da brod ima podosta napuklina koje bi se lako mogle pretvoriti u rupetine pa bi u tom slučaju jedino pritisak zraka sprečavao prodiranje vode u unutrašnjost broda i posljedično potonuće, a da bi se to onemogućilo, cijelo je potpalublje moralo biti hermetički zatvoreno. Tada je počeo blebetati tipične prenapuhane mornarske priče o apokaliptičnim olujama, morskim djevama koje se, kada im se približite, u trenu pretvore u divovskog majmuna koji proizvodi razne prostačke zvukove, spolnim bolestima koje su ti veliki morski pustolovi donijeli u egzotične krajeve, podmorskim bordelima i brodovima-utvarama koji noću lete zrakom i bacaju promidžbene letke na izbezumljena stada ovaca.

Večera se nastavila prepirkama kapetana i cijenjene gospođe oko toga tko je od njih dvoje ružniji. Ja sam za to vrijeme u tišini proučavao litografije morskih čudovišta na zidovima kapetanove blagovaonice. Moram priznati da me se nisu previše dojmile. Sva čudovišta na slikama su uglavnom bile hobotnice s đavoljim rogovima koje svojim divovskim krakovima obavijaju i podižu iz mora brodove da bi ih dodali drugoj divovskoj hobotnici koja je, pretpostavljam, družica ili službena pratnja onoj prvoj - ili divovske muhe koje slijeću na brodove i isisavaju njihovu unutrašnjost.

Od večere nisam puno pojeo. U mojim godinama treba lagano večerati.

Kad se gospođa onesvijestila od posljednje kapetanove psovke, znao sam da je večer završila i da se mogu povući na počinak. Kabina mi je bila mala, ali neudobna. Otprilike isti opis je vrijedio za krevet. Srećom, nisam s previše problema zaspao, prije svega zbog toga što od večere nisam puno pojeo. U mojim godinama treba lagano večerati.

Usred noći me probudilo jako ljuljanje broda. Kroz prozor sam mogao vidjeti, a kroz trup broda čuti da smo upali u oluju. To me jako uzrujalo. Namjestio sam si jastuk i nastavio spavati.

Nakon otprilike jednoga sata sam se ponovo probudio. Znajući da neću ponovo moći zaspati, upalio sam svoju petrolejku i počeo se odijevati. Ljuljanje broda me pri tome neugodno ometalo, ali srećom moj se trbuh nije previše žalio. Srećom, od večere nisam puno pojeo. U mojim godinama treba lagano večerati. Kad sam napokon odjenuo svoje večernje odijelo, krenuo sam pronaći kapetana kako bih mu izrazio svoje negodovanje zbog te inkomodirajuće situacije. Na putu prema palubi sreo sam dva muškarca.

Čim sa stao na palubu, obgrlila me izmaglica vodene prašine koja se nevjerojatnom silom kovitlala u svim smjerovima. Nebo je bilo tamno, a oblaci su se mogli vidjeti samo kad bi se iz njih prolomila koja munja. A to je bilo često. Vjetar je bjesnio kao da je Posidon odlučio iskaliti sve svoje nakupljene bjesove na tome brodu. Morska pjena je prekrivala cijelu palubu i jako otežavala hodanje, a nije pomagalo konstantno naginjanje broda pri opasno oštrim kutovima. Uz sve to, voda je uništila moje večernje mokasine. To sam također namjeravao prijaviti kapetanu.

Posada nije bila najbolje raspoložena. Stalno su navlačili nekakvu užad i vikali jedni drugima, ali nisam mogao čuti što kroz svu tu buku grmljavine. Siguran sam da nisu ni oni.

Vidljivost je bila drastično smanjena pa nije bilo lako pronaći kapetana. Ali nije dugo trajalo da ga spazim kako baca kobile, mazge i članove posade s palube kako bi smanjio težinu broda. Prišao sam mu, probijajući se kroz olujne vjetrove, i potapšao ga po ramenu kako bih privukao njegovu pozornost. Nije obratio pozornost na mene. Bilo je potrebno mnogo tapšanja da mi on napokon posveti svoju pozornost.

Iznio sam mu svoje pritužbe što sam bolje mogao kroz zaglušujuću buku paranja munja kroz zrak, udaranja valova visokih poput planina i zavijanja tisuću vjetrova koji su svi očito odlučili ne prestati puhati sve dok se dovoljno dijelova broda kojim sam putovao ne uputi prema hladnome morskom dnu. Kad sam rekao kapetanu što sam imao za reći, pravio se kao da me nije čuo. Tada je bacio još jednoga konja preko ograde, a onda i sam skočio u more.

Vratio sam se u svoju kabinu i počeo pisati na komad papira popis zadaća za Manninga koji ću mu predati kada stignem kući. Oluja nije prestala pa se brod razbio o nekakve hridine nakon čega sam se odmah iskrcao. Srećom sam naišao na taksi koji me odveo do restorana u kojem nisam ništa jeo, da bi me konačno dopremio do moga doma. Manningu sam dao njegov popis obveza i naredio mu da mi skuha večeru. Od večere nisam puno pojeo. U mojim godinama treba lagano večerati.

A nekom drugom prilikom ću vam ispričati nešto o litografijama koje sam vidio na zidovima kapetanove blagovaonice." Profesor se okrene od svoga slušateljstva i počne nešto pisati po svojim papirima.

A što se tiče njegova slušateljstva, ono je profesora gledalo blijedih lica, raširenih očiju i sada već s velikom dozom zabrinutosti.

"Em... hm..." progovori Anja, "profesore... kakve to ima veze s ekspedicijom?"

Profesor se bio tako jako zadubio u svoje papire da Anjine riječi nisu odmah doprijele do njega. "Tu... da, da... kako, pa da... ne bi... hm... što... molim," okrene se prema Anji, "o kakvoj vi to ekspediciji govorite. Jeste li poludjeli, gospodična Semper?"

Anja otvori usta kako bi odgovorila, ali uza sva mentalna naprezanja, nije mogla izroditi ni jednu riječ koja bi bila prikladna za... Nije ni sama znala za što.

Gospodin Viler nije znao izraziti razočaranje činjenicom da je čaj u njegovoj šalici dosegao dno.

Gospodin Imogawa, inspiriran posvemašnjom šutnjom koja je naglo nastupila, počne govoriti: "Još sam nešto želio reći glede svojih kutija. To je većini ljudi teško za prihvatiti, ali..."

Baš kad je priča gospodina Imogawe postajala zanimljiva, željezna vrata profesorove dvorane se otvore.

Sve oči su odjednom bile uperene prema došljaku koji je stupio na platformu, i kada bi netko morao pogađati misli prisutnih, vjerojatno bi pogodio kada bi rekao da im se osoba koju promatraju ne čini odviše poznatom. Dapače, ne bi ni pogriješio kada bi rekao da im je ta osoba prilično nepoznata.

Stranac je bio niska rasta, zdepast, kratke crne brade i poluduge nepočešljane kose. Jedino što se dalo raspoznati od njegove odjeće bio je dugačak, tamni, iznošeni ogrtač i elegantni cilindar na njegovoj glavi.

A stranac se doimao jednako iznenađeno kao i profesorova družina.

Isme ni sam nije znao što je očekivao kada je otvorio vrata. Duboko u sebi je znao da će naići na nešto ovakvo, ali je to svjesno odlučio potisnuti iz razloga koji do svijesti još ipak nisu doprijele.

Kada se našao pred za svoj ukus prevelikim brojem ljudi, uhvatila ga je panika. *Dovraga, dovraga! Pištolj, pištolj, pištolj, gdje mi je pištolj?!* Posegnuo je u duboki džep svojih hlača i počeo mahnito prekapati za svojim oružjem. Nikako da ga nađe. *Gdje je, gdje je?!!*

Napokon ga je napipao. Zgrabio ga je.

Pištolf je glasno opalio, šaljući metak kroz Ismeove hlače i u željeznu platformu na kojoj je Isme stajao. Izvadio je pištolf kojem se dimilo iz cijevi i pregledao drugom rukom prostrijeljeno područje. Rupa u hlačama. Nema novih rana.

Uperio je svoje oružje u ljude koje, očigledno, njegova predstava nije previše dojmila. Od trenutka kada je ušao, samo su ukočeno gledali u njegovom smjeru. Isme je nervozno dahtao, a hladni znoj mu se počeo prelijevati preko lica.

Počeo se spuštati niz hrđave stepenice ne skidajući pogled sa svjedoka svoga zločina. Pokušavao ih je stalno držati na nišanu, a istodobno što brže doći dolje pa je praktički trčao. Pošto u tome trenutku nije baš posve vladao samim sobom, izmahnula mu se noga u trku preko stepenica i malo je nedostajalo da se strovali do dna.

Ali nije. Došao je do tla na obje noge, iako je bio siguran da je uganuo gležanj. Oči njegove publike su cijelo vrijeme pratile njegovo kretanje.

Prišao im je, sav zadihan, mašući pištoljem po cijeloj skupini, ne znajući ni sam u koga bi ga uperio. Svi su za njega predstavljali opasnost. Najbolje bi bilo da im se ne približi previše kako ne bi dobili priliku da ga zaskoče.

"Dobro! Dobro!" Ismeovo srce je lupalo kao što bi svojim glavama o zid lupalo trideset ljutih svirača limene glazbe koji su otkrili da postoje ljudi koji ih baš i ne svrstavaju u talentiranu vrstu glazbenika. Obrisao je rukom znoj s čela. "Neka se nitko ne miče!"

"Je li nešto rekao?"

"Jest. Rekao je: 'Neka se nitko ne miče.'"

"A zašto?"

"Tko je to?"

"... i ja kartonske kutije shvaćam vrlo ozbiljno..."

"To je valjda vama rekao. Ja se ne mičem."

"Tko je to?"

"Ima li netko rupčić?"

"Je li to razbojnik? Kako će nas opljačkati ako se ne mičemo? To nema smisla."

"... a karton nije nešto što treba uzimati zdravo za gotovo..."

"Ovo je zaista nepodnošljivo!"

"Ali ja nemam novaca! Neće me valjda ubiti?"

"Ma to nije razbojnik, to je vjerojatno profesorov zakašnjeli gost, je li tako, profesore?"

"Tko je to?"

"... da svoj posao shvaćam vrlo ozbiljno, jer bi u suprotnome posljedice..."

"Čula sam da je u ovoj četvrti već bilo razbojstava."

"Glupost."

"Što je rekla?"

"Rekla je da je ovdje već bilo razbojstava."

"Zašto bi rekla nešto takvo?"

"... a znate, najsmiješnije je bilo kada sam jednoga prijepodneva..."

"Ako je već bilo razbojstava, zašto bi ih bilo ponovo? To nema smisla."

"Tko je to?"

"Sada bi mi već zaista trebao taj rupčić."

"Ovo me podsjeća na ratničke dane kada smo seljacima u blizini baze krali ograde i bojali njihove ovce u plavo!"

"Idiot."

"Tko je to?"

Isme je izbezumljeno pratio monstruozni igrokaz ovih neobičnih ljudi. Nišan pištolja je stalno prebacivao s jedne osobe na drugu, a prst mu se opasno tresao na okidaču. Mračne misli su se migoljile kroz njegov pulsirajući mozak, a tjeskoba mu je grčila tijelo.

Pištolj je iznenada opalio i pogodio jednu od žarulja koje svijetlile uz zid. Svi su utihnuli, ali je hitac najviše preplašio Ismea. Morao je pod hitno dovesti ovu situaciju pod kontrolu.

"Dosta! Začepite! Gori ste od onoga medvjeda!"

"Molim?"

"Što?"

"Medvjeda?"

"Što reče?"

"Spomenuo je medvjeda."

"Medvjeda?"

"Zar je mene nazvao medvjedom? Kako prostački!"

"... nije to bilo samo zbog kutija, to moram odmah naglasiti..."

"Mislim da je općenito govorio o nekom medvjedu."

"Medvjeda?"

"Ako je to razbojnik, zašto bi ulazio u rasprave o medvjedima? Ovo je vrlo zbunjujuće."

"Medvjeda?"

"Što?"

"Što reče?"

"Rekao je što."

"A tako."

"Zašto?"

"Tko je rekao što?"

"Ovaj ovdje."

"... otprilike u to doba sam počeo donositi važne odluke..."

"Što je s tim medvjedom?"

"Možemo li već jednom prijeći na stvar? Ova je situacija je u najmanju ruku neukusna. Nemojte misliti da ću ja olako prijeći preko svega toga."

"A da mi..."

"Začepite već jednom," drekne se Isme iz petnih žila. "Ako ja kažem tišina, onda će i biti tišina!" Isme se nervozno premještao s noge na nogu, još uvijek mašući pištoljem. "Ovako... moram razmisliti... ovako ćemo..." Isme je počeo uzimati velike udisaje kako bi se smirio i pritom mu se među ovim ljudima nešto učini poznatim. Osjetio je to odmah pri ulasku, ali zbog panike nije baš mogao srediti misli. Sada je bio mrvicu mirniji, a mahanje njegovog pištolja se počelo sužavati u smjeru jednoga od ove skupine ljudi.

Napravio je nekoliko koraka prema starcu s debelim naočalama odjevenog u prljavu kutu. Sada je pištolj bio usmjeren isključivo prema njemu. Krajičkom oka je motrio ostale. A tada im se obratio: "Odmaknite se. Par koraka unatrag. Hajde!"

Svi su se nevoljko počeli povlačiti. Za sada su bili poslušni.

Nekoliko trenutaka je stajao s uperenim oružjem pred starcem, pomno ga promatrajući. Gdje ga je već vidio? Možda samo slični nekome. Upoznao je previše ljudi za svoga života i mnogi su u fizičkom pogledu imali prokleta nemaštovite razlike. *Sjećam se onoga tipa... Ne. Koncentriraj se.* To lice mu je previše poznato. To lice. To lice. To lice. Lice?

Lice!

"Aaaaaaaaaaaaa," počinje izlaziti iz Ismeovih usta. Bilo je to nešto slično zavijanju bosoga čovjeka kojemu je žena u cipelama s iznimno visokim petama stala na nogu i uporno odbija maknuti se s nje jer bi to bilo u potpunosti u neskladu s njenim dnevnim rasporedom i običajima, a i prevelika

bi to bila smetnja pri njenim pokušajima da zapali cigaretu koju je na brzinu ukrala svojoj gojaznoj prijateljici kad se ova onesvijestila uslijed spoznaje da je slastičarna zatvorena. I ponovo: "Aaaaaaaaahaha...neeee..."

Sada je Isme doveo pištolj na nekoliko centimetara od profesorova lica.

"Vi, vi, vi..." reče Isme neartikulirano.

"Je li rekao *vi*?"

"Ne, mislim da je rekao *vivivi*."

"Što to znači?"

"... i to je zapravo bilo veliko otkriće za mene. Naravno, kartonske kutije mi nisu bile ništa novo, ali..."

"Mislim da je to nekakva psovka."

"Je li to nekakav strani jezik?"

"Strani jezik?"

"Pokušava komunicirati s nama!"

"Da. Definitivno."

"Neko polinezijsko narječje, ako se ne varam."

"Kako barbarski. Njemu nije palo na pamet da mi možda ne želimo komunicirati s njim?"

"Narječje?"

"O, Bože mili, to je stranac! Sve će nas pobiti!!"

"Ja sam žedan. Želim još čaja!"

"Narječje?"

"... ne mogu vam opisati kako sam sretan bio toga dana..."

"Meni se čini da poznaje profesora."

"Tko?"

"Glupost."

"Profesora?"

"... nije mi bilo lako, ali pozvao sam sve prijatelje u svoj dom..."

"Narječje?"

"Koješta. Ne druži se profesor s kriminalcima."

"Možda je postao kriminalac nakon što je upoznao profesora."

"U tom slučaju nema razloga nas pljačkati."

"Tako je."

"O kome vi to govorite?"

"Što to pita?"

"Pita o kome to govorimo."

"A tako."

"TIŠINA!!" Ismeu je prokolao adrenalin kroz žile, ali na onaj dobar način. Želja za osvetom je bila slatka i prekrivena šlagom i raznoraznim drugim slastičarskim ukrasima. Prokleti starkelja koji mu je zadao još uvijek bolnu ranu je sada bio u njegovim rukama. Odjednom nije mogao vjerovati svojoj sreći.

Je li to bila sreća?

Pošto je Isme odbijao razmišljati o tome, zaključio je da jest.

"Gade stari, znaš li koliko sam sanjao o ovome? Osakatio si me za cijeli život! Od onoga tvoga metka sam krvario dva mjeseca, a do dana današnjega mi rana nije pošteno zacijelila. Sada ću ti uzvratiti uslugu. Gdje sada tvoj pištolj, ha? Ha?!"

Starac se nije doimao kao da je primio njegove riječi. Isme mu bolje promotri oči i shvati da uopće ne gleda prema njemu. Stari je buljio u prazno. *Lud je.* "Slušaš li ti mene? Misliš da ćeš se izvući ako se praviš lud? To zaboravi. Osvetit ću ti se. Oooo, da!"

Erik je zabrinuto promatrao kako mahnuti kriminalac iskaljuje svoj bijes na profesoru. Nije mu naudio, ali kako su se stvari razvijale, hoće. I to uskoro. Oči su mu se sjajile. Što god on mislio da mu je profesor napravio, očigledno je čvrsto odlučio to naplatiti. A Erik je morao nešto poduzeti glede toga. Kao dežurni junak, osjećao je neizrečeni pritisak da poduzme određene korake koji bi, pa i pod cijenu vlastita života, doveli do oslobođenja iz ruka ovoga nitkova.

Ipak, taj pritisak nije bio dovoljna motivacija za Erika jer je na njegovu popisu životnih prioriteta, visoko uz doživljavanje nevjerojatnih pustolovina i zavođenja neiskusnih dama koje se teško snalaze kada dođu u novi grad, bilo izbjegavanje bilo kojeg oblika umiranja.

S druge strane, ovo je u neku ruku također bila pustolovina, pa možda...

Profesorov pogled se konačno premjestio na kriminalca. "Što vi hoćete? Tko ste vi? Jeste li možda Manningov prijatelj? Manning! Što sam ti rekao o dovođenju prijatelja u kuću?! Stvarno si svašta dopuštaš! Manning!! A vi se gubite odavde ili ću pozvati policiju! Manning!" Profesor je prijeteći ubadao kriminalca u rame svojim nalivperom. Kriminalac je na to razrogačio oči.

"To... to..." Kriminalac zgrabi nalivpero iz profesorovih ruku i odstupi nekoliko koraka. Počne se pobjednički smijati. "Haha, moje! To je moje nalivpero, starkeljo. Uzeo si ga i nisi mi ga platio. I još si mi pucao u nogu!!!"

"Vrati mi to, lupežu, to mi je jedino nalivpero!"

"To je moje. Moje!!"

"Sada mi je dosta. Zovem policiju. Manning!"

Erik se odluči uključiti. "Oprostite, profesore, ali možda bi bilo bolje da ga ne provocirate."

Profesor se okrene prema Eriku. "Molim? Tko ste vi? Jeste li vi s ovim lupežom? I vas ću strpati u zatvor!"

"Što? Ne, ja..."

"Manning!!"

"Prestani se derati, budalo stara, nitko te ne čuje." Kriminalac skinje svoj cilindar, položi ga na pod i ritne nogom prema svojim taocima. "Stavite sav svoj novac unutra. I nakit. I bilo što vrijedno. Hajde, brže!"

Poslušno su počeli prekapati po svojim džepovima i stavljati svoje dragocjenosti, uglavnom novac, u cilindar na podu. Od dama se oprostio par ogrlica, a od gospode jedan zlatni sat. Kriminalac je s gnušanjem motrio siromašnu unutrašnjost svoga cilindra.

"Što? To je sve? Kakvi ste mi to vi bogatuni? Nemojte me navlačiti za nos! Dajte mi sve što imate!"

"Mi nismo bogati," reče Erik, "dali smo vam sve što smo imali. Uzmite i idite."

On uperi pištolj prema Eriku. "A što se ti junačiš? Šuti! Otići ću kad budem siguran da me niste prevarili. I kad ubijem senilca." Ponovo uperi pištolj prema profesoru.

Profesor se obrati lopovu: "Vas je poslao Verimus, zar ne?"

"Molim?" Lopov zbunjeno pogleda profesora.

"Još i priznajte! Misli li on da će mu to proći? Onda je gluplji nego što sam mislio. Nikada mu neću prepustiti pergament. Prije ću umrijeti."

"I umrijet ćeš, budalo stara!"

Erik se tihim glasom obrati profesoru: "Profesore, mislim da on nije-"

"Vi mi se ne obraćajte, gospodine Rimer," prekine ga profesor, "s vama ću se kasnije pozabaviti. Jako ste me razočarali."

Erik odustane.

Lopov se sagnuo da pokupi svoj plijen. Odjednom Erik vidi svoju priliku.

Odskočivši s jedne noge, poleti prema razbojniku, zabije se u njega i sruši ga na tlo. Cilindar s novcem i vrijednostima također poleti i prospe svoj sadržaj po podu. Razbojnikov pištolj, zajedno s profesorovim nalivperom, odleti na drugu stranu. Erik desnicom opali lopova po bradi. Ruka ga gadno zaboli. Na ovakve stvari nije navikao. No lopov s lakoćom primi njegov udarac i opali ga šakom u rebra. Udarac je odbacio Erika koji se sklupčao u bolnoj agoniji.

Lopov ustane i sa zaletom udari nogom Erikovu glavu. Erik ponovo poleti i bespomoćno ostane ležati na podu. Anja mu priskoči u pomoć i počne ga gladiti po glavi. Kao da će mu to pomoći. Na trenutak je Erik je bio siguran kako je vidio Vilera sa zadovoljnim smiješkom na licu. Kao što je bio siguran da je njegov trenutak slave neslavno propao.

"Baš si jadan, junačino!" Sa zlobnim smijuljenjem preko lica, lopov podiže svoj pištolj i nalivpero. "Ljepotice," obrati se Anji koja je klečala nad Erikom, "pokupi ovo," pokaže pištoljem na rasuti plijen na podu, "i stavi natrag u cilindar."

"Pokupi si sam, vraže prljavi!" odvrati Anja lopovu popraćeno izrazom negodovanja na Erikovu licu koji nije bio oduševljen što je žena odlučila vikati baš kraj njegova uha.

Ostatak prisutnih nije pokazivao bilo kakvu namjeru da intervenira, osim gospodina Imogawe koji je sa suznim očima dovršavao svoju dirljivu priču koju nitko nije slušao. Lopov je, s druge strane, pokazivao znakove uznapredovale nervoze zbog opiranja i prkosa na koji je naišao. Njegovo lice je ukazivalo na dvojbe. Nije se usudio sagnuti i pokupiti svoj plijen.

Erik, koji se uspio sjesti na pod s još uvijek ošamućenom glavom, sa strahom je promatrao razbojnika u čijim je očima mogao vidjeti kako kalkulira svojim izgledima.

Zvijer stjerana u kut, najopasnija je. Znao je to predobro Erik Skowesky gledajući razbojnika koji je predstavljao sve veću prijetnju. Tu je lekciju naučio prije nekoliko godina kada je lovio zajedno sa svojim prijateljima ugrožene vrste po Središnjoj Africi. Tada je i po prvi puta čuo za pojam ugrožene vrste. Njegov autohtoni vodič mu je to pokušao pojasniti, ali Erik je zahvaljujući svojim jezičnim vještinama jedino uspio shvatiti da je to ili mala životinja koja zbog zavisti prema velikim životinjama izvršava samoubojstvo u svježe pripremljenim, goveđim (u nedostatku goveđih, povrtnim) juhama, ili lokalna poslastica koja svojim otrovom ubije svakoga u trenu ako je se ne pojede s kilogramom žirafina mesa, ili konstruktivna kritika na račun higijenskih navika njegove majke.

Erika male životinje nisu zanimale, ali vrlo velike da. Bio bi zadovoljan i pokojim lavom ili tigrom. Kasnije je od nizozemskog proizvođača pašeta sa samo jednom rukom (drugu je uvijek držao u prozirnoj staklenci obješenoj na njegovim leđima) saznao da u Africi nema tigrova, ali se nije zbog toga dao obeshrabriti. Eriku je bilo glavno da životinja bude dovoljno velika da se lijepo s njime vidi na fotografiji i dovoljno mrtva da fotograf bez pretjeranog straha i žurbe napravi barem četiri snimke trijumfa Erika Skoweskog.

Kada su lutali šumom u potrazi za dostojnim plijenom, osjećali su se najviše živi. Od ubilačkog nagona im je krv bila vrela, a koža bi im se naježila na svaki šum koji bi došao iz divljine. Jer znali su - u trenutku iz prikrajka može izroniti divlja zvijer koja bi ih rastrgala na komade i podijelila ih sa svojim mladuncima ili, u najmanju ruku, prijateljima. To se i dogodilo. Nekolicinu iz njihove grupe je za vrijeme spavanja zgrabila nepoznata zvijer (po zvuku je to mogao biti tigar), a njihove ostatke bi našli razbacane po okolici svoga logorišta sljedećega jutra.

Svi oni čuli kada je divlja zvijer napadala, ali nisu, naravno, ništa poduzimali, jer su se htjeli dobro naspavati kako bi po danu bili svježiji kada krenu u lov na divlje zvijeri. Osim toga, Erik nikoga od pojedenih nije baš dobro poznao. Glavno da su njegovi prijatelji, Danijel i Albert, bili živi i zdravi.

Danijel je bio vrstan lovac. Čak nešto bolji od Erika, to mu je morao priznati. Lovio je on puno prije Erika po Africi. Predvodio je nekoliko safarija za aristokrate prepune zlatnika i širokih ruku. Uvijek bi se s lova vratili noseći nekoliko, s uvelike nepotrebno velikim brojem utrošenih metaka, ubijenih lavova, pa čak i pokojim tigrom, i to sve uz relativno male ljudske žrtve. Svi bi uvijek bili tako zadovoljni ulovom da bi zaboravili da su išli u lov na nosorože.

Danijelove vještine su se ubrzo pokazale ključnima. Koračali su gustom šumom, bilo je prilično mračno, i onda ni od kuda prema njima poleti najveći lav kojeg je Erik ikada vidio. A vidio ga je dobro jer je skočio direktno u njegovu smjeru.

Erik se sledio. Hitac iz Danijelove puške rani lava iznad prednje noge i skrene njegovu putanju. No lav je ostao na nogama. Projurio je kroz lovačku družinu i nestao u šumi jednako kako se i pojavio.

Treba reći i da Danijel nije bio jedini koji je pucao na lava. Zapravo, gotovo svi osim Erika su počeli pucati. Jedan od lovaca pogodio je drugoga u bedro, treći je četvrtome raznio uho, a petom koji je stajao iza njega, glavu. Šesti je sedmome probušio prtljagu, a dežurni fotograf je primio dva metka u srce iz Albertove puške.

Tamo gdje su se trenutno nalazili, zakona (i njihovog provođenja) je bilo mnogo više nego što je to itko od njih očekivao pa je sljedeći dan Albert obješen zajedno s još jednim lovcem zbog ubojstva. Erik i ostali se, naravno, nisu dali zbog toga obeshrabriti nego su krenuli dalje bezbrižno ubijati po širokim prostranstvima Afrike.

I tako su lutajući naišli na krdo od desetak slonova. Eriku i Danijelu se omastio brk. Počeli su smišljati plan kojim bi najuspješnije mogli pobiti čitavo krdo. Danijel je primijetio da oko krda ima puno grmlja, drveća i malih udolina. Erik se složio s njime da su to dobra mjesta za zasjede. Slonovi bi, kada bi počeli bježati, zapravo imali samo jedan smjer kretanja - prema otvorenoj ravnici. I plan se rodio: Skupina će se podijeliti na dvije grupe. Prva će se prišuljati slonovima s jedne strane i iz zasjede početi pucati kako bi ih zastrašili i natjerali u bijeg u suprotnom smjeru. Druga će skupina, predvođena Erikom i Danijelom, biti u zasjedi, na suprotnoj strani, kraj njihova prolaza prema otvorenom. Kada slonovi, uznemireni zbog pucnjeva, krenu prema njima, početak će ih bez milosti skidati jednoga po jednog. Krdo će se uspaničiti i početi divljati, što će olakšati gađanje. Vjerojatno će krenuti otkuda su došli, ali će ih dočekati prva skupina koja će ih dokrajčiti. Slonovi će se doslovce naći između dvije vatre i nijedan se neće moći provući.

Genijalno.

Valjalo je brzo djelovati, prije nego što se slonovi premjeste i prilika propadne. Danijel i Erik su se sa svojom skupinom oprostili od prve i krenuli na svoje položaje. Tiho su se šuljali, kako ne bi uznemirili slonove prije vremena, dolazeći im s lijeve strane u odnosu na njihov budući izlaz. Po putu su provjeravali još jednom svoje puške kako ništa ne bi pošlo po zlu. Pošli su prema mjestu neposredno ispred čistine koje je bilo prekriveno s gustim raslinjem i s mnogo drveća. Tamo ih nitko nije trebao primijetiti sve do zadnjega trenutka.

Prije nego što su uspjeli doći do svoga odredišta, začuli su šum koji je dolazio iz drveća s njihove lijeve strane. Prije nego što se itko uspio snaći, prema njima je nezamislivom brzinom jurio lav s prepoznatljivom ranom iznad jedne od prednjih nogu. U djeliću sekunde je dosegao Erika i pandžom mu, uz glasni zvuk paranja, razderao rame. Danijel je zapucao u lava no ovaj se u trenu izmaknuo i u munjevitlu luku krenuo prema svojoj sljedećoj žrtvi.

Danijela je svom težinom svoga tijela srušio na pod i zaklao ga svojim oštrim zubima. Ostali lovci su počeli nasumično pucati. Jedan je, i ne gledajući u panici, napucao u leđa svoga kolegu koji je stajao ispred njega i pokušavao nanišani lava. Intervencije ostalih lovaca su se kretale otprilike u istom smjeru. Oni koje vlastiti suborci nisu nastrijelili, rastrgani su lavljim pandžama i zubima.

Lovci na drugome kraju su čuli pucnjeve, i iako nisu bili dogovoreni, shvatili su ih kao znak da i sami počnu pucati. U međuvremenu su se slonovi već uznemirili i počeli se kretati prema prvoj skupini. Ta je skupina, ne znajući da su ostali bez potpore druge skupine, nastavila pucati u zrak zbog čega su se slonovi naizgled još više uznemirili i ubrzali korak. Krdo slonova je bez ikakvih predrasuda i, kako je jedan od lovaca u svojim posljednjim trenucima primijetio, s natprirodnom staloženošću, pregazili lovce sve do zadnjega.

Toliko je Erik uspio pohvatati ležeći krvav na vrućemu tlu prije nego što se onesvijestio.

Ne zna ni sam koliko je dugo ležao tamo. Barem jedan dan, ali nije bio siguran jer je na mahove gubio i povraćao svijest. Znao je samo, dok je tamo ležao, da se ne može pomaknuti od boli, i da ga glad i dehidracija polako dokrajčuju.

Baš kada je osjetio da je došao njegov konačni trenutak, Erika je pukim slučajem našla konjica u prolazu. Bila je to Sedma kraljevska regimenta predvođena pukovnikom Charlesom Eclestoneom III koja je imala zadaću pljačkati i porobljavati najsiromašnije stanovnike Afrike, kao skromnu demonstraciju bezgranične velikodušnosti i humanizma Britanskoga carstva. Vojska ga je odvela u najbližu bolnicu gdje se oporavljao gotovo mjesec dana. Erik je osjećao veliku zahvalnost, a kasnije i ponos što su ga spasili Eclestoneovi ljudi jer je nedugo nakon Erikovog spašavanja Sedma kraljevska ušla u povijest kao legendarna regimenta koja je dovela gonoreju u kraljičinu ložnicu.

Kad je Erik bolje razmislio, shvatio je da i nema baš previše poveznica između toga događaja i trenutne situacije. Osim što je opet ranjen na tlu i bespomoćno gleda razvoj događaja.

Razbojnikova napetost je rasla. Njegova neodlučnost je sve više ustupala strahu upravljanje njegovim postupcima, bilo je očito. Stalno je prebacivao pogled s plijena na podu na svoje zatočenike i natrag. Povremeno bi pogledao i nalivpero u svojoj ruci. No pištolj mu je stalno bio uperen u profesorovu družinu. Erik nije znao oklijeva li razbojnik s ubijanjem jer zazire od ubijanja ili nije bio siguran kojim redom bi trebao postupiti. Ispalio je dva metka. To znači da mu je ostalo četiri. A njih je sedmero. Moguće je da računa tko mu je najveća opasnost. Profesora je očito, iz nejasnih razloga vezanih uz nalivpero, želio ubiti. Erik se sam pokazao kao prijetnja pa je on zasigurno sljedeći na popisu. Žene bi možda ostavio na životu jer mu, sigurno misli, nisu neposredna opasnost. U svakom slučaju, oni su mu prijetnja. Ne samo zato što su ga odlično proučili pa ga mogu prepoznati nego i zato što će, iako je sada u prednosti, tu prednost izgubiti ako počne bježati. Oni bi mogli krenuti za njim, čak i pronaći pomoć, uzbuniti susjedstvo, a tada bi njegovi izgledi za sklanjanje na sigurno bili ozbiljno umanjeni. Sve je zapravo ovisilo o tome

da li je taj čovjek ubojica. A svi Erikovi instinkti su mu govorili da jest. S druge strane, kad ga je Erik napao, poštedito mu je život, iako je vidio u njegovim očima da ga želi ubiti. Ne, još je nešto tu bilo posrijedi. Vidio je to na razbojnikovu licu, ali nije to znao iščitati. Nešto tu nije valjalo. Erik je bio zbunjen. A onaj udarac u glavu nije bio nikakva pomoć. Profesor se još uvijek držao kao da ga od ovoga ništa ne pogađa.

Zapravo, to i nije točno. Profesor je s velikom zabrinutošću zurio u pukotinu u sivome, betonskome zidu koju do sada nije primijetio. Takve stvari nije nikada uzimao zdravo za gotovo, pa nije ni ovo htio prepustiti slučaju. Inače je bio veliki pobornik prepuštanja stvari slučaju, ali je činio iznimke kad se radilo o pukotinama u zidu. I o uličnim svjetiljkama obojenima u plavo. Razmišljao je o tome da pozove Manninga.

"MANNING!!!"

Lopov je poskočio unazad na profesorovu dernjavu. Ponovo se pojavio bijes u njegovim očima. I bio je usmjeren prema profesoru. Odlučno je uperio pištolj u njega i postavio se u položaj za pucanje. "Dobro, vratio sam barem što je moje. Sredim staroga i mogu proglasiti večer uspješnom."

Erik, unatoč bolovima u glavi, poskoči na noge i primakne se razbojniku. "Ne!!!"

Razbojnik ga primijeti i hitro uperi pištolj u njega. "Ne junaci se opet, mali. Sljedeći put neću imati milosti." Ponovo nanišani profesora.

Nastao je potpuni muk. Izvjesnost događaja koji će uslijediti ukipila je sve. Čak i one koji su sve ovo mirno i s nula tolerancije promatrali, poput gospodina Vilera. Profesora je novootrivena pukotina sve više uznemirivala, dok je njegova egzekutora nerviralo što profesor još uvijek izbjegava njegov pogled.

Prst pritisne okidač. Pištolj opali.

Istodobno profesorov misteriozni divovski stroj od mjedi koji je zauzimao dobar dio prostora dvorane ispusti zvuk sličan prigušenoj brodskoj sireni.

Treći dio

Vrelo vjerojatnosti

Metak nakon izlaska iz cijevi prijeđe petnaest centimetara. Nakon toga se pojavi unutar željezare i prođe kroz uže kojim su radnici dizali željeznu gredu od pola tone. Metak prolazi blagovaonicom snježnobijele kuće gdje su majka i sin postavljali tanjуре na stol za ručak. Porculanski tanjur kojeg je držao sinčić probije metak i rasprsne mu se u ruci. Majka ga počne nježno navlačiti za uho i vikati kako neće dobiti ni vode ni deserta. Na bojnome polju kralj sa svoga konja namjerava zadati smrtni udarac svome dugogodišnjem neprijatelju i odnijeti pobjedu. Metak okrzne nogu konja koji na to zanjišti, dignu se na dvije noge, zbacila svoga kralja iz sedla i padne na njega, istiskujući mu posljednji dah. Metak probije platno šatora sibirskog

nomada, pa se pojavi u profesorovoj dvorani četiri centimetara udaljen od profesorova čela. Tada se premjesti u staju gdje je sklerotični gorštak timario svoga jednookog konja, prozviždeći mu pokraj uha. Pa se premjesti na vrh visokoga brijega gdje je čovjek s platnenim krilima, uz mnogobrojnu publiku, namjeravao ostvariti tisućljetni san čovječanstva o letenju. Metak skine jednoj od gospođa periku s glave, za što su prisutni krivnju odmah pripisali letaču te krenuli na njega s namjerom da mu rastrgaju krila i učine još pokoju stvar s njegovom kućom koja se nalazila nekih dvadeset kilometara sjeverno i bila čuvana irskim seterom s poremećajem u rastu. Metak prođe kroz posudu s bojom i rasprska boju po platnu na kojem je slikar upravo htio početi slikati svoje najnovije djelo. Uzorak koji se stvorio rasprskanom bojom na platnu je inspirirao slikara na stvaranje novog radikalnog smjera u umjetnosti za kojeg, nažalost, većina ljudi neće čuti jer će slikara oteti krčmar kod kojega nije podmirio račun za ogromne količine vina i piva koje je popio i koji će ga sljedećih nekoliko godina držati svezanog u svome podrumu. Metak se nakon toga nađe u beskrajnom crnilu u kojem je sada zapeo jer mu se brzina znatno smanjila. No divovska supermasivna zvijezda bijelo-plavičasta sjaja počne privlačiti metak nevjerojatnom silom prema sebi. Metak je bivao sve brži i brži dok ga je vrelina plavoga sunca ubrzano usijavala. Metak se stao širiti. Njegovi atomi su počeli divljati i nastavili su tako sve dok se metak nije pretvorio u kapljicu isijavajućeg, kipućeg olova. Usijani projektil je zadobio nevjerojatnu brzinu i trenutak prije nego što se potpuno pretvorio u oblačić vrelog ioniziranog plina i raspršio po fotosferi zvijezde, prošao je kroz žarulju u profesorovoj dvorani i udario u betonski zid, stvarajući u njemu, uz zaglušujući prasak, krater širine od oko pola metra.

Svi su u prostoriji instinktivno pali na tlo uslijed iznenadne eksplozije iz zida koja je raspršila komadiće betona po cijeloj dvorani i ispunila ju izmaglicom od dima koji se širio od užarenog udarnog kratera. Svi, osim razbojnika koji je samo ustuknuo i profesora, koji je trepnuo. Ali samo zato što se Manning još nije odazvao njegovu pozivu.

Isme je samo stajao tamo, razjapljenih usta, zureći u nevjerojatan prizor. Umjesto u čelu starkelje koji ga je napucao, metak je završio u zidu i to na mjestu točno iza njegove glave. Metak koji je, eto, još k tome odlučio ni više ni manje nego eksplodirati kao manja granata. Od zaprepaštenja je na trenutak zaboravio gdje je. Tijelo mu je omlohavilo i ruka kojom je držao pištolj mu je samo visjela s ramena.

I bio mu je sumnjiv tip od kojeg je nabavio municiju. *Kakve mi je to metke uvaljao?* Ispaljivali su se kada on to nije htio, a kada je htio, zaobilazili bi mete i eksplodirali na nekom drugom mjestu.

Trgovca mu je toplo preporučio prijatelj. Imao je trgovinu namirnicama i sedlima kao paravan. Kada je ušao u trgovinu, za pultom je ugledao muškarca srednje visine, prorijeđene sijede kose, umornih očiju i gustih bijelih brkova.

Prišao mu je nonšalantno.

"Dobar dan. Čime vas mogu ponuditi?" reče prodavač.

Isme se osvrnuo oko sebe još jednom kako bi bio siguran da ga nitko neće čuti. Nije bilo nikoga osim njih dvojice u trgovini. "Trebam municiju za ovaj pištolj." Izvukao je pištolj iz svoga kaputa, držao ga tri sekunde u visini pojasa i spremio ga natrag.

"Mi ne prodajemo municiju. Želite li svježe jabuke?" odgovori mu prodavač odsutno, držeći ruke opušteno položene na pultu.

"Ne, želim metke. I to brzo. Nemam vremena, žuri mi se!"

"A ja vam kažem da ne držimo metke. Dobili smo jutros pošiljku iscijeđenih limuna, ako vas interesira."

"Ne! Metke."

"Marmeladu od šljiva? Izvrsna je."

"Što? Ne."

"Sušene govedine?"

"Slušajte..."

"Sok od altiaska?"

"Čuj, stari, ja želim... Sok od čega? Ma, nije bitno! Prestanite me zafrkavati i dajte mi što želim pa da mogu nastaviti svojim putem. Može?"

Čovjek je duboko uzdahnuo, ali ne mijenjajući položaj. "No dobro. Tko vam je rekao za mene?"

"Kruhorezac."

"Kruhorezac?! Žena ga je prije godinu dana otrovala strihninom. Kruhorezac je mrtav!"

"E pa, više nije."

"Što, nije?"

"Ne."

"Sigurno?"

"Da."

"Kako mogu znati da ne lažete?"

"Kako mogu znati da vi ne lažete?"

Trgovac je pogledao gore kao da razmišlja o Ismeovim riječima. "Da, ima tu nešto. U redu, koliko trebate?" upitao je dok se sagibao za nečim ispod pulta.

"Jedno punjenje."

Trgovac je izvadio malu kutiju i stavio ju na pult. "Jedno? I za to me gnjavite? Dobro, jedan srebrnjak."

"Srebrnjak? Ali imam samo ovo." Isme je ispružio šaku i pokazao tri hrđava novčića od kojih je jedan već bio djelomično izgrizen.

Trgovac je nakon pogleda na Ismeov proračun spremio kutijicu natrag na svoje mjesto. "Što, vi mislite da je municija besplatna? Da vas je Kruhorezac zaista uputio, došli biste sa srebrnjakom i ne biste gubili moje dragocjeno vrijeme. A sada ću vas moliti da odete. Moram pažnju posvetiti mušterijama koje imaju novaca."

"Čujte, sutra navečer imam jedan odličan poslić. Ulov će biti odličan. Dajte mi metke sada, a ja vam za dva dana donesem dva srebrnjaka. Tri!"

Čovjek se po prvi puta osmjehnuo. Ali skromno. "Da svaki put dajem svoju robu u zamjenu za fantomsku proviziju, već bih odavno ostao bez posla. I glave. A sad se gubi odavde!"

"Ali... ali..."

"Hajde, hajde, dolaze mi uskoro prave mušterije."

Isme nije znao što bi. Nije mogao na posao nenaoružan. Razmišljao je što bi mogao učiniti.

U trenu je izvadio pištolj iz svoga kaputa i uperio ga u trgovca. "D-dobro, sad ćeš mi dati cijelu kutiju s mecima. I-i-i sav novac u blagajni. Hajde!"

Trgovac je s uperenim pištoljem u sebe imao jednako ravnodušan izraz kao i u trenutku kada je Isme ušao u trgovinu. Nije djelovao impresionirano. "Zar nisi rekao da trebaš municiju?"

Isme je razrogačio oči pred svojom glupošću i u očaju oborio glavu na pult. Svim se silama trudio da ne zaplače. Spremio je pištolj u unutrašnjost svoga kaputa. Uspravio se i pogledao prema trgovcu. "Ispričavam se. Idem sada."

Trgovac je zakolutao očima. "Čekaj." Ponovo se sagnuo i posegnuo za nečime iza pulta. Ispružio je šaku prema Ismeu i otvorio ju. Na dlanu su mu bila tri prilično prljava i pohabana metka. "Ovoga se već neko vrijeme želim riješiti. Ne mogu to nikome prodati pa mogu i dati tebi. Ako te ne uhvate sutra, donesi mi neku sitnicu."

"Hvala. Ljubazno od vas. Ali... to su samo tri metka."

"Tri *besplatna* metka. Osim toga... Jesi li ikad čuo za statistiku?"

"Ne."

"Odlično. E pa, statistički, razbojnik uspije u prosjeku ispaliti najviše dva metka prije nego što ga izrešetaju. Eto, sretno."

"Hvala."

"Dobar dan, gospođo. Što biste danas trebali?"

Isme je shvatio da se trgovac obraćao mušteriji koja je upravo ušla u trgovinu. Isme je spremio metke u džep, potihio se išuljao iz trgovine i nestao.

Trgovac ga je prevario. Istina, nije ništa platio za te metke, ali ga je svejedno prevario.

Ne. Nisu meci krivi. Ovo mjesto je ukleto. *Proklet bio dan kad sam ugledao ovu kuću.* Mislio je na onaj dan kada ga je starac napucao u nogu. Današnji dan je dvostruko prokleo.

Isme shvati da je spustio oružje. Brzo ga uperi u ljude koji su se umjereno uskomešali zbog šoka od iznenadne eksplozije. Nisu imali vremena primijetiti da mu je popustio oprez.

Ali što će sad?

Još nekoliko minuta prije se osjećao kao vladar situacije, a sada mu je ponovo počelo lupati srce od straha. Znoj mu se počeo polako slijevati niz čelo, a mjehur mu je pokazivao naznake nekih vrlo neugodnih tendencija. A onaj plavokosi mladac kojeg je prebio maloprije je ponovo uperio pogled prema njemu. Ponovo se osilio.

Nešto će pokušati.

A ja nemam više metaka!

Erik je bio sasvim osupnut onime što se dogodilo u posljednjih nekoliko sekundi. Zid se rasprsnuo tako neočekivano da nije uspio ni skočiti na Anju kako bi ju, tobože, zaštitio svojim tijelom, a što bi ona kasnije sigurno znala na različite načine cijeniti. Iako je bio pod snažnim dojmom razornoga učinka razbojnikova oružja, shvati da je sam razbojnik bio jednako iznenađen učinkom, ako ne i više. Zbog toga je njegova pozornost na tren oslabila, a Erik to nije iskoristio. U mislima je sam sebe opalio po glavi i šutnuo po koljenu zbog propuštene prilike.

Sada su mu ponovo bili na nišanu ili, preciznije rečeno, Erik mu je bio na nišanu. Vjerojatno zato što je jedini gledao u njega i stajao u prijetećem položaju. No razbojnikova ruka se tresla. I to jako. Više nego prije. Erik je bio zbunjen. Je li ga njegovo vlastito oružje preplašilo pa ga se boji upotrijebiti ili se radilo o nečemu drugom. Zašto ne puca? Ili pobjegne? Nije oklijevao pucati na profesora, ali sada se posve usredotočio na Erika. Od profesora je očito odustao. Nije se više obazirao na njega. Zašto? Jer se svi ostali drže podalje. Nitko mu drugi nije prkosio. Nitko mu drugi nije bio prijetnja. Ali zašto bi Erik bio prijetnja? Razbojnik je taj koji drži oružje. Erik je pogledom odmjeravao snage s lopovom. Odlučio je pažljivo ga motriti i iskoristiti svaku sljedeću slabost za novi napad.

Razbojnik se sve više tresao. I pogled mu je stalno lutao između Erika i vlastita pištolja.

Zašto stalno gleda u pištolj? Osim ako...

Pištolj!

Erik odluči riskirati. Krene na razbojnika, a ovaj umjesto da zapuca, zavitla pištolj prema Eriku. Erik se se spremno sagne, što razbojnik iskoristi za bijeg prema stepenicama.

Erik pobjedonosno vikne ostalima: "Gad je imao samo tri metka. Zgrabimo ga!"

"Što je rekao?"

"Rekao je da ga zgrabimo."

"A koga to?"

"Mene već bole noge od stajanja. I pogledajte moje hlače! To se ne da očistiti. Mogu to jedino baciti. Kako mogu trčati u ovome stanju? A o grabljenju nekoga da ne govorim."

"Koga da zgrabimo?"

"Jeste li čuli ovaj prasak?"

"Naravno da smo čuli. Stojimo metar od vas."

"Koga da zgrabimo?"

"Peku me oči od dima."

"Koga da zgrabimo?"

"Manning!!!"

Razbojnik je brzim korakom jurio prema slobodi, a Erik ga je u stopu pratio. Kada je stigao do stepenica i počeo se njima uspinjati, Erik ga je uhvatio za ogrtač jednom rukom i povukao k sebi koliko je god mogao. Razbojnik se, shvativši da se neće otrgnuti njegovoj ruci, okrene i nogom odgurne Erika od sebe. Erik odleti i ponovo se nađe na leđima na hladnome betonu. Razbojnik nastavi svoj bijeg.

Erik se osvrne i, shvativši da su ostali odlučili ostati neutralna publika čija će se pomoć u njegovoj potjeri svesti na uskraćivanje bilo kakve pomoći, digne se hrabro i jurne po željeznim stubama, čvrsto odlučan ne dopustiti lupežu da pobjegne.

Razbojnik je primijetio da Erik ne odustaje i pri svome uspinjanju stalno držao na oku njega iza sebe i publiku na tlu koja je s vrlo raznolikim interesom iščekivala rasplet ove zamorne situacije. Gotovo uopće nije gledao naprijed pa je bilo neizbježno da se, kada je došao do vrha, sudari s gospodinom Tizlom koji se odjednom iz ničega pojavio na vratima dvorane.

Razbojnik je jurio takvom brzinom da su se pri sudaru njihova tijela priljubila i napravila piruetu. Razbojnik se pokušao odgurnuti od čovjeka, ali noge su im se ispreplele. Rotacija ih je dovela na rub stepenica niz koje su se neizbježno strovalili poput lokomotive koja jaše na lavini koja se obrušava s najvišega vrha svijeta. Kugla mase dvojice čovjeka jurila je prema dnu takvom brzinom da je pomela Erika djelić sekunde prije nego što bi uspio izmaknuti preskačući ogradu stepeništa. Kugla, sada uvećana za masu još jednoga čovjeka, udarila je na betonski pod i rasprostrla svoj sadržaj.

Gospodin Tizl ustane, kao da se nije upravo kotrljao niz stepenice, i počne šetkati po prostoriji. Kretao se polako, pokazujući naizgled iznimno zanimanje za zid dvorane. Približio se zidu i prelazio rukama po njemu kao da nešto traži. Svako malo bi zastao i tada bi uputio dubokoumni pogled prema stropu. Nakon nekoliko pregleda zida i stropa, Tizl konačno stane i počne s obje ruke i pognute glave nešto raditi na zidu. Što je točno radio, nitko nije mogao reći, jer se Tizl priljubio uz zid.

Svi su u prostoriji s velikom pozornošću motrili gospodina Tizla, s iznimkom dvojice koji su se na podu pokušavali pribрати i profesora čije je nezadovoljstvo pukotinom u zidu preraslo u ljutnju koju bi se dalo slikovito opisati kao žarkocrvenog zmaja s kompleksom manje vrijednosti, s užarenim bodljama koje mu strše iz tijela i malim vulgarnim vilenjakom na glavi koji mu u uho šapuće prostote o njegovim manirama pri jedenju i bradavici na njegovoj njuški, koji nakon što je zapalio sve u krugu od stotinjak kilometara pokušava zapaliti eruptirajući vulkan. Interes je

toliko narastao da je neposredni pokušaj pljačke i ubojstva potpuno zaboravljen. Čak je i pozornost Hira Imogawe bila u potpunosti zaokupljena aktivnostima gospodina Tizla. Ni sam nije razumio zašto ga je to toliko interesiralo.

Gospodin Imogawa izgubi svijest i sruši se na pod.

Ono što nitko u profesorovoj kući nije znao jest da je daleko, daleko izvan grada, u jednoj bari koja se nalazila usred goleme vrištine, jedan pripadnik dosad neotkrivene vrste vodozemaca iz plićaka motrio dolazak velikih kola vučenih dvama konjima. Vodozemac ih je promatrao znatiželjom koja je u svojem intenzitetu nadilazila sve prethodne.

Ovaj je vodozemac i inače bio jako znatiželjan. Volio je promatrati svijet oko sebe, životinje koje se dolaze do bare napojiti, ptice koje love njegove najbliže srodnike i gutaju ih u jednome zalogaju, ljude koji rade njemu prilično zagonetne stvari poput, primjerice, ulaženja u usku simbiotsku vezu s velikim, ružnim, nosatim, četveronožnim životinjama koje oni zovu konji, ili ispaljivanja munja iz dugačkih sjajnih cijevi što je mnoge od njih očigledno jako zabavljalo, iako vodozemac nije vidio što bi točno u tome trebalo biti zabavno, a sebe je smatrao osobom s iznimno razvijenim smislom za humor. Njegov interes za okolni svijet nije nailazio na odobravanje pripadnika njegove vrste, kao ni ostalih stanovnika bare. Kada bi se vraćao sa svojih ekskurzija, njegova obitelj bi ga dočekala s već pripremljenim namrštenim licima. Koliko god je vodozemcima bilo moguće mrštiti se, oni bi to tada činili. Žabe, koje su navodno neka vrsta njegovih srodnika (što je on prihvaćao tek s velikom dozom skepse), nisu se mrštile nego bi kreketale na način koji bi bio još iritantniji nego što je to bilo uobičajeno. Ribice i mali račići bi počeli uznemireno plivati i komešati mulj na dnu koji bi počeo dizati već prilično visoko stanje nervoze i netolerantnosti u bari. Ukratko bi se to dalo opisati kao opaku, divlju orgiju prkosa kojom su stanovnici bare vodozemcu u pitanju htjeli pokazati kako zaista nemaju pametnijeg posla nego bezglavo vrludati po vodi i gnjaviti one koji pametnijeg posla zaista i imaju. No vodozemac je to šutke podnosio i čekao novu priliku za stjecanje novih spoznaja.

Kola su se konačno zaustavila neposredno pokraj bare. Konji su dahtali od napora. Kola su očito bila teško natovarena. Dva čovjeka su se iskrkala iz kola. Prvi, krupni momak s jako dugačkim brkovima je to učinio u jednom skoku. Drugi, također krupni, iako se činio manji jer je bio prilično pogrbljen, polako se i s mukom dojavao do vlažnoga tla. Obojica su nosili radničke kape i debele kapute.

"... i dođem ja doktoru," probijale su se kroz hladni zrak riječi pogrbljenog čovjeka, "i ja kao, znaš, naručen sam, primit će me za koji trenutak. Vraga! Tamo mi neka gadna medicinska sestra ili pomoćnica ili što je već bila... Ajme, što je ružna bila... Da, reče ona meni neka se sjednem i čekam svoj red. Sjednem! Ha! Kao da je meni lako sjesti, glupačo! Pa zbog toga sam došao doktoru, e! I znaš.. da znaš koliko sam sjedio tamo. Znaš li koliko sam tamo sjedio?"

"Hrm," reče brkati.

"Tri sata! Tri! Daj ti iskrcajavaj te kutije i dodaj ih meni. Leđa me ubijaju. Znaš li kako me bole?"

"Aha," odgovori brkati otvarajući vrata kola i počinje vaditi nekakve pravokutne predmete koje vodozemac još nije susreo.

"I kad sam napokon došao na red," nastavi pogrbljeni primajući čudni predmet od brkatog i bacajući ga na tlo blizu vode, "on mi nešto tamo kuckao po leđima, gledao mi u usta, slušao me s onom svojom trubom i onda mi preporučao namakanje u kadi. Ma baš ti hvala! Zato sam morao čekati tri sata. E da, i preporučio mi je neki ljekoviti tonik koji košta k'o moja godišnja plaća. Možeš li to vjerovati? I ja njemu rečem da nemam toliko novaca. I znaš što mi je rekao? Znaš što mi je rekao? Rek'o mi je: 'Vaš problem.' Možeš li to vjerovati? Kažem ti, svi ti doktori su bagra. Ništa i nikoga ne izliječe, ali se zato debelo obogate. I to na jadnicima kao što sam ja. Vaš problem! Pih! I znaš što sam mu onda rekao? Ha? Rekao sam mu: 'Da, snaći ću se ja.' Ali sam to rek'o sa sarkastičnim tonom, kao sada. I pljunuo sam mu na pod. I-i trenuo sam s vratima dok sam izlazio. Kažem ti, svi ti doktori su bagra. Najobičnija. Možeš li to vjerovati?"

"Mmm," odvrati brkati.

"Ajme, što me bole leđa! E da, jesi li čuo što se noćas dogodilo šefu? Ha?"

"Aha."

"Svakome kako je zaslužio, to ja uvijek kažem. A ako je netko zaslužio biti raznesen dok sjedi udobno u svojoj udobnoj stolici, u svojoj udobnoj sobici, u svojoj udobnoj kućerini, na svome udobnom imanju - onda je to Mago Timbus. Prh! Zbog njega sam i bolestan, da znaš. Što sam sve prošao zbog njega, e. To je bilo prije tvoga vremena. Onda smo još krali stoku. Ha! Stoku?! Kravetine! Gadne, teške kravetine, ni manje ni više. Tako se on obogatio, da, da. Mi smo krali glupe beštije, on ih je skupo prodavao, a nama je davao proviziju. Iako je najveći dio zadržao za sebe. I to je bio veliki, veliki dio. Kao da je on nešto morao raditi! Kako sam se ja namučio s tim kravetinama, ajoj! Da samo znaš kako su teške. Uništio sam si leđa noseći glupe kravetine! I onda kad sam si napokon istegnuo i polomio leđa, reče oni meni: 'Pa nisi ih morao nositi, trebao si ih samo voditi.' A je li? Trebao sam ih samo voditi? Pa dobro što ste mi rekli na vrijeme! Niste mi to mogli prije reći?! Ajoj, moja leđa. Kažem ti, to što je on eksplodirao, kazna je za moja leđa. Nepravedan je ovo svijet, ali malo pravde ipak ima."

"Urh," reče napokon brkati.

"Istina, sada ću vjerojatno ostati bez posla. Nakon što sam si udesio leđa, šalju me samo da radim bezvezarije poput ove. I to za sitniš. Nema love za skupe tonike, ne, ne. Od kuda smo uopće ovo ukrali? Koje gluposti. Što ja moram raditi pod stare dane!"

"Lfrnj," upotpuni ga brkati.

"E da, i... što ono... da, dođem ja kući," nastavi pogrbljeni, "i zamolim... pazi, zamolim... zamolim ženu da donese vode iz zdenca, zagrije ju i pripremi mi kupku. A znaš što mi je rekla? Znaš što mi je rekla? Rekla mi je: 'Donesi si sam vodu. Nisam ti ja sluškinja.' Možeš ti to vjerovati? Možeš ti to vjerovati? Da si ja, invalid, donesem vode! Da ja, sa svojim leđima, nanašam teške kante vode! K'o da je to sitnica za mene, e! E, i znaš što... Daj to malo brže, neću cijelu noć provesti ovdje! Ej, moja leđa! Znaš što mi je još rekla? Ha? 'Da pošteno radiš svoj posao, mogao bi si i priuštiti pravu sluškinju!' Možeš li to vjerovati? Što si dopuštaš, ženo? Zar nije muškarac glava obitelji? Zar nije on kralj u svome dvorcu? Zar nije?"

"Aha."

"To sam joj i ja rek'o. A onda mi je počela laprdati... ponovo... o tome kako je trebala slušati svoju majku i ne udati se za mene. Njezina majka. Njezina majka! Nemoj da počnem o njezinoj majci! Znaš što je njezina majka bila? Znaš li? Ha? Kurva!!! Eto što je bila. I to očajna kurva. I prepuna svakakvih boleština. Nemaš pojma koliko je puta neki brod isplovio, a onda kasnije nađen s čitavom posadom mrtvom. Više nego jednom, tek toliko da znaš. I to sve zbog nje. Ma cijeli ratovi su izgubljeni zbog nje! A znaš zašto nije htjela da joj se kćerkica uda za mene? Jer je i *nju* htjela učiniti kurvom!!! E! A *ja* sam od nje učinio poštenu ženu. *Ja* sam se brinuo za nju. I kako mi vraća, ha? Kako mi vraća? Možeš li to vjerovati? To je sada pošast među ženama. To je zbog *te*manicipacije ili kako se već zove."

"Ha?" upita njegov brkati partner.

"Emanicipacija, da. Ne znam, to je... nekakva, mislim... droga. Ili žestica. Ono, nešto, među ženama, uglavnom. Znaš?"

"Rglh," odgovori brkati s nerazumijevanjem.

"A to je pak pokupila od naše kćeri. E, stari moj, to je isto beštijetina. Nemoj da počnem o njoj. Ovaj, inače, nećeš ništa reći o onome što sam govorio o gospodinu Timbusu, ha?"

"A-a."

"Dobro. Je li to napokon sve? Uh, moja leđa. Znaš li ti koliko me bole leđa?"

"Aha."

"Daj ti donesi petrolej, a ja ću to onda zaliti. Uf."

Brkati čovjek je počeo bučiti po unutrašnjosti kola. Nakon minute je izašao noseći u ruci bocu prozirnu poput vode s nekakvom tekućinom u unutrašnjosti. Vodozemcu je izgledala kao voda.

"Hajde, daj mi to." Pogrbljeni čovjek je počeo razlijevati vodu po čudnim, četverouglatim predmetima koje su nabacali kraj bare. Tada je pogrbljeni čovjek dodao bocu natrag svome partneru. "Uzmi." Tada je iz jakne izvadio nekakav također četverouglati predmet, ali ovaj je bio mnogo manji. A ovaj se otvorao. Vodozemac nije vidio što je to pogrbljeni petljao, samo je čuo njegovo stenjanje. Iznenada se u njegovoj ruci pojavi plamen, i tada taj plamen poleti dolje prema hrpi koju su ta dvojica napravili.

Ogroman plamen bukne i rasvijetli okolicu. Očito ga je stvorio onaj manji plamen. Vodozemac se ponosio svojom sposobnošću zaključivanja. Titrajuća svjetlost plamena ga je hipnotizirala.

Oba čovjeka su se popela na natrag na svoju kočiju, pri čemu je pogrbljeni ispustio prilično glasan jauk. Uzeli su uzde u ruke i potjerali konje da kola odvuku u smjeru iz kojega su i došli.

Vodozemac je doslovce vibrirao od uzbuđenja. Toliko vatre na jednome mjestu! Doplivao je što je bliže mogao neobičnim predmetima koji su gorjeli. Bio je to neobičan materijal. Nije ga do sada viđao, a vodozemac je sebe smatrao svjetskim vodozemcem. Gorio je jako brzo. Gorio je poput isušene bare prekrivene isušenom trstikom, mislio je vodozemac, pohvalivši odmah samoga sebe zbog uspješno konstruirane analogije.

Na predmetima je nešto pisalo. (Vodozemac je znao čitati. Još jedna njegova devijantnost, ali nju je ipak uspješno tajio.) Na svima je pisalo isto, koliko je mogao procijeniti. Predmete je brzo gutao plamen. Na površini je bilo ispisano ugljenom: "Kutija: Vlasništvo Hira Imogawe."

Vodozemac je prepustio neobične predmete njihovoj plamtećoj sudbini i nevoljko se uputio kući gdje će ga dočekati nova bujica negodovanja. No to ga nije zabrinjavalo. Razmišljao je samo o uzbudljivim stvarima koje je danas vidio.

Sutra može biti samo bolje.

Isme Iphis je uspio vratiti zrak u svoja pluća. Sve ga je boljelo i imao je u ustima okus nečijega koljena, ali se uspio uspraviti. Plavokosi je pokušavao isto, ali s manje uspjeha. Još bolje. Pogledao je ostale no oni su bili zaokupljeni nečime i nisu obraćali pažnju na njih dvojicu. Luđaci.

Nalivpero. Bilo mu je u ruci. Gdje je? Isme se ogledavao, panično ga tražeći, znajući da ne smije gubiti vrijeme sada kad mu se ukazala dobra prilika za bijeg.

Ugledao ga je. Odletjelo je dva metra od njega. Sagnuo se da ga digne i otkrio još jedan dio svoga tijela koji nije bio pošteđen noćasnijih udaraca i ranjavanja. Zacvilio je od boli. Spremio ga je u džep od kaputa i krenuo se penjati po stepenicama. *Moram se maknuti odavde!* Odjednom mu je jako nedostajao Aldo.

Baš je krenuo, kad iznenada osjeti da ga nešto drži. Nešto ga je vuklo za nogu. Osvrnuo se. Plavokosi je još uvijek ležao na tlu. Nije se još mogao dići pa je odlučio zadržati Ismea sve dok to ne bude u stanju. Neće ići. Bio je uporan, to mu je morao priznati, ali nije više imao vremena za njega. Ni snage. Upotrijebio je svu raspoloživu energiju kako bi se otrgnuo od njegova stiska. Vukao je. I vukao. I vukao.

I uspio. Isme poleti stepenicama. Koliko čovjek koji je propatio toliko mnogo u toliko malo vremena može letjeti. Popeo se do vrata i prije nego što je izašao, primijetio je čovjeka u kojeg se zaletio kako dolje nešto radi po zidu. To je bio onaj isti kojeg je ugledao kako si piše po licu u dvorištu. *A ja sam svejedno ušao u kuću. Što mi je bilo?*

Isme se uz mnogo napora i mnogo znoja vrati putem kojim je došao. Ulaz u kuću je bio tamo gdje ga je i ostavio. A s obzirom na to što je ove noći doživio, to nije bila mala stvar.

Isme izađe iz kuće i započne svoj bijeg.

Sad kada je Isme ponovo došao u posjed izgubljenog mu nalivpera, vjerojatno bi bilo dobro istaknuti jednu nepoznatu činjenicu vezanu uz to nalivpero. Istina, sve vezano uz ta nalivpera je obavijeno velom tajne, ali postoji nešto što još više izmiče spoznaji šire javnosti koju ne bi moglo biti manje briga.

Kada je seljak Nuf, nakon što je od Morisa Intocabilea dobio eksplozivno nalivpero, zatražio od istoga gospodina još jedno takvo, ali neeksplozivno, Moris je imao napola iskrenu želju udovoljiti Nufovoj želji. Nažalost, Moris je znao izraditi samo nalivpero s eksplozivnim mehanizmom. Izradu običnoga nikada nije uspio potpuno svladati. I iako bi s vremenom

vjerojatno i to naučio, Moris to jednostavno nije želio. Osim toga, njegova strast je već bila preusmjerena na novi hobi - izradu staklenih katapulta za lansiranje loše pripremljenih prepelica. Na to ga je inspirirao jedan Englez o kojem je čitao u dnevnome listu *Dnevni list*, a kojeg je čitao samo zato što su mu novine za koje je radio kao novinar ostavljale gadan osip na rukama. Stoga je, kako bi se riješio dosadnoga seljaka, napravio je još jedno nalivpero, potpuno identično kao prethodno, iako je možda kod ovoga vremenski mehanizam namjestio na malčice drugačije vrijeme detonacije, ali nije bio siguran. Niti ga je bilo briga.

Erik je polako povraćao snagu. Pri koprcanju niz stepenice gadno je udario lijevom rukom u nešto i natukao si zglavak. Kada se pokušao podići odguravajući se istom rukom od poda, zajaukao je od bola i stušio se trbuhom na beton. Sljedeći pokušaj podizanja je prošao bolje. Nije želio još ustati jer mu se još uvijek vrtilo u glavi koja se oštro bunila što je nenajavljeno upotrijebljena za silazak niz stube. Našao je sebe kako još jednom sjedi na istome betonskome podu kao prije nekoliko minuta, samo s mnogo više ozljeda i mnogo manje samopoštovanja.

Ovo jednostavno nije bio njegov dan. Imao je dvije prilike da svlada razbojnika, tri čak - jednu nije uopće iskoristio, a nakon svake je završio poražen i ponižen. Erikov ego će to teško podnijeti i trebat će tjedni, ako ne mjeseci opasnoga planinarenja, premlaćivanja vlastitih prijatelja prilikom vježbi boksa i nogometa, pucanja na bespomoćne životinje i dizanja utega pred ljepoticama na plaži kako bi vratio povjerenje u vlastitu snagu i nepobjedivost.

Istina, razbojnik je bio prilično snažan. I navikao na konfrontacije s ljudima. I vjerojatno njihovo ubijanje. Erik je potpuno podcijenio njegovu snagu, a precijenio svoju. Mora poraditi na svojim ratničkim vještinama, shvati Erik.

Ipak, tješio je sebe, vrlo vjerojatno bi svladao razbojnika na stepeništu da je imao priliku. Ali to su sada puka nagađanja. Razbojnik je pobjegao. Sigurno još nije odmakao daleko, pomisli Erik. I on je primio teške udarce. Možda bi ga mogao još sustići.

A zašto bi? Koliko je on znao, ukrao je samo profesorovo nalivpero. Spriječio ga je da opljačka ostale, sjeti se sada s ponosom, ljude koje nikada u životu nije sreo, a bilo bi mu jako drago da je tako i ostalo. S iznimkom, možda, Anje. Možda. Koliko je mogao prebrati kroz zamagljeni vid i još zamagljeniju glavu, ona se baš i nije žurila da mu dođe pomoći u ovome trenutku potrebe.

Napokon je jasno vidio. Nitko uopće nije obraćao pažnju na njega. Svi su se okupili oko nečega što nije mogao vidjeti.

Ugleda ispružene noge. Netko je ležao na podu.

Pošto je shvatio da mu nitko neće priteći u pomoć, Erik riskira i stane na noge. Na trenutak je skoro izgubio ravnotežu i zamalo pao natrag na pod. Ali u zadnjem trenu on povratu ravnotežu i ostane uspravno stajati. *Erik Skowesky ne pada tako lako!*

Priđe ljudima kojima je očito bila važnija nečija tuđa nesreća od njegove hrabrosti i požrtvornosti, držeći se rukom za glavu koja je, barem prema boli koja je pulsirala iz nje, imala ozbiljnu namjeru napustiti dugogodišnje prebivalište i premjestiti se, na primjer, kraj jednog od njegovih stopala. Nije uspio prepoznati osobu koja je ležala. Svi su stajali nad njom i buljili, ali nije izgledalo kao da namjeravaju učiniti nešto više od toga. Profesor, izgleda nije dijelio brigu s

drugima. Buljio je u prazan zid. Mora da je u šoku jer je za dlaku, a i čudom, izbjegao krvavu smrt. Iako, zapravo, nije djelovao ništa drugačije nego prije.

"Erik!" Napokon ga primijeti Anja i odskakuće prema njemu.

Ni ti se nisi proslavila, morao joj je Erik to odmah priznati u svojim mislima.

"Potpuno sam zaboravila na tebe!" reče ona polažući svoje ruke na njegova prsa, što je Eriku u tome trenutku neočekivano jako godilo.

"Laskaš mi," uzvratil Erik trljajući glavu koja je upravo ispustila jedan nimalo ugodan val zvjerske boli.

"Jesi li dobro? Jesi li jako povrijeđen?"

"Ah, preživjet ću."

Gospodin Viler ga je također primijetio. On je od svih okupljenih pokazivao najmanje brige za osobu na podu. Erik sada napokon vidi da se radi o onome Imogawi ili kako se već zove.

"Gospodine Skowesky, vidim da ste na nogama. Znači, dobro ste?" Erik nije bio siguran, ali mogao se zakleti kako niz bradu gospodina Vileru curi zmijski otrov kako je govorio.

"Nikad bolje. Ne zahvaljujući vama!"

"Meni? Niste valjda očekivali nešto od *mene*? Pa pogledajte, molim vas, moje hlače. Strahota! Vaša glava će jednoga dana zacijeljeti, ako tu ima što za zacijeljeti, ali moje hlače... uništene zauvijek."

"Nemojte me slučajno zaboraviti pozvati na komemoraciju," odvrati mu Erik.

"Oho, vrlo dovitljivo! Vidim da su oni udarci u glavu imali i neke pozitivne učinke," uzvratil Viler.

"Da ste mi priskočili u pomoć, možda bi i zaustavili kriminalca. Kada sam rekao 'Zgrabimo ga,' apelirao sam time na sve prisutne muškarce. Ali sada mi je jasno zašto vi niste smatrali da se to odnosi na vas."

"Ispričavam se, moja greška," ne odustaje gospodin Viler, "ja sam taj uzvik shvatio kao poklič skromnosti. Ja sam bio uvjeren da želite lopužu sami svladati kako bi nam svima demonstrirali svoje nadljudske sposobnosti, kao što ste to učinili nekoliko trenutaka prije kada ste zasigurno načinili ogromnu štetu lopužinoj čizmi pokušavajući nokautirati njegovu nogu svojom glavom. Ja sam zadnji koji bi vam želio krasti slavu. Sada mi je zaista neugodno."

"Ma vi ste... Da nisam to učinio, vi biste ostali bez svoga dragocjenog zlatnoga sata."

"A da, moj sat. Biste li bili tako ljubazni da ga podignete s poda? Strah me da ga vaše eskapade nisu oštetile."

Erik stisne čeljusti. Shvatio je da je bolje da prekine ovaj razgovor jer bi inače mogao učiniti nešto što bi kasnije jako požalio. A što bi gospodin Viler još više požalio. Odurna li čovjeka, mislio je Erik gledajući gospodina Vileru. Mrzio je njegov neizmijenjeni izraz lica kojim je svima želio

pokazati kako ga cijeli svijet užasno dosađuje. I nikada ga nije skidao. Čak ni kada bi se blamirao. Podrugljiv smiješak koji stalno drži kada razgovara s Erikom (a o otrovnome jeziku da i ne govori) ga je tjerao da ga opali po gubici. I znao je da bi mu to godilo. Na trenutak.

Ne, nije se htio spuštati na njegovu razinu. Erik se radije prepustio čarima Anje Horvat koja mu je velikodušno dopustila da ju obgrli oko ramena. U čisto medicinske svrhe, naravno.

Gospodin Viler je likovao nad još jednom pobjedom nad gospodinom Skoweskym. Smiješak poruge na njegovom lice se pretvorio u smiješak pobjede. No odmah potom se taj smiješak pretvorio u izraz kiseo poput octa i pogled prezira kao u vuka koji se sam samcat želi obračunati s čoporom hijena i lisica i s dvjema iznimno asocijalnim činčilama, jer je ponovo ugledao Anju Horvat pripijenu uz Erika Skoweskog. Taj se pogled odmah nakon toga pretvorio u pogled straha jer se gospodin Viler susreo s pogledom negodovanja svoje družice, gospođe Vilar, ostrim poput najboljega kirurškog noža.

Gospodin Viler ustukne.

Hiro Imogawa se napokon probudio. "Nemojte se pomicati," savjetuje mu gospodin Entioh, "možda imate krvarenje u mozgu."

Gospodin Imogawa ustane, blago teturajući. "Ne, dobro sam. Na trenutak samo... kao... kao da me nešto preplavilo."

"Kao što sam rekao, krvarenje u mozgu," odlučno reče gospodin Entioh.

"Očito vas nije baš previše preplavilo. Niste ležali više od pet minuta," reče osorno gospodin Viler. Ponovo uzmakne pred ženinim pogledom.

"Krvarenje u mozgu, zasigurno. Za vrijeme rata, u rovovima, to smo liječili amputacijom. I strijeljanjem zatvorenika."

"I kako je strijeljanje pomagalo?" upita Erik.

"Pa... u medicinskom smislu nije. To je više bila kao počast ratnim drugovima. Niste me vjerojatno razumjeli. Ne bi mi njih samostrijeljali. Ne, mi smo njih i podosta mučili prije toga," pojasni gospodin Entioh.

"A," reče Erik.

"Sada bi bilo dobro vrijeme za-"

"Zna li netko koliko je sati?" odjekne odjednom glas profesora Vangarda.

Svi su počeli pogledavati jedni druge. Gospodin Viler s ljutnjom iznevjeri manire koje bi priličile čovjeku njegova statusa i čučne kako bi uzeo svoj zlatni sat. Otvori mu poklopac i očita vrijeme: "Tri sata i sedamnaest minuta. Pod uvjetom da mi sat nije oštećen," reče to upućujući optužujući pogled prema Eriku koji ga vješto ignorirao. Gospodin Viler navije sat i poklopi ga.

"Tako kasno," reče Anja. "Potpuno sam izgubila pojam o vremenu."

"Da, vrijeme leti kada se zabavljaš," reče sarkastično gospodin Viler. "Šteta što to i ovdje nije bio slučaj."

"Idemo natrag gore," reče profesor, namota pergament i stavi ga pod ruku. "Ovdje je previše prometno. A i moram smjesta otpustiti Manninga. Noćas je prešao sve granice. A mi smo izgubili previše vremena. Sutra... danas u jedanaest sati krećemo na našu ekspediciju, a još nismo gotovi sa svojim pripremama." Profesor krene polako prema stepenicama.

"Što?!" lecne se Anja. "Danas? Ali mi-"

"Danas, da. Naravno, gospodine Mahun," prekine ju profesor. "Već smo se dogovorili glede toga prije više mjeseci. Nije moj problem što se niste na vrijeme počeli pripremati. U svakom slučaju, nećete ugroziti ovu ekspediciju. A nema ni odgode. Krećemo u jedanaest sati." Profesor se počeo penjati po hrđavim stubama, a njegovi gosti su ga pratili u stopu.

"Kakvi mjeseci?" upadne gospodin Viler. "Tek smo večeras doznali-"

"Moramo biti brzi ako želimo sve dovršiti na vrijeme," nastavi profesor. "Zato nema više vrludanja i okolišanja ni bilo kakvog predaha. Radit ćemo sve dok ne bude sve spremno pa moram zahtijevati vašu potpunu koncentraciju i pozornost."

"Ali, profesore-"

"Tako," profesor naglo stane i u trenu se na stepenici okrene prema svojoj pratnji koja se neočekivano morala zaustaviti i ustuknuti, "biti će puno teže bez moga nalivpera." Okrene se natrag i nastavi prema izlazu.

Ostali su ga samo bespomoćno slijedili.

Mračna misao se rodila. Istezala se i protezala, napipavala i njušila eksplicitne izvandimenzionalne ravnice uma, vodila se svojim jednostavnim linearnim instinktom. Počela se migoljiti, oprezno i sa zadržkom. Bila je uistinu mračna, crna kao tisuću noći, neprovidna poput vremena samog, hladna poput unutrašnjosti kriptе. A istodobno i topla. Napipavala je osjetljivo tkanje misli, krećući se poput crva, ostavljajući ljepljivi, crni trag pri svome proboju.

Dječaka je uhvatio strah. Već se prije penjao po stablima, uglavnom kako bi krao susjedu kruške, ali nikada po tako visokom. I nikada po noći. A nije bilo ni mjesečine, čak ni beskorisne svjetlosti zvijezda. Ali morao je ako želio doći do onoga što mu treba jer je stari Som stavljao lance i rešetke na sva vrata i sve prozore u prizemlju. A prozor na gornjemu katu je čak bio mrvicu otvoren.

Pljunuo je u ruke, uzeo zalet i popeo se na prvu granu. Sljedeća grana nije bila tako jednostavna. Bila je visoko i prilično postrance. Dječaku nije preostalo ništa drugo nego da skoči svom snagom. Čučnuo je kako bi upotrijebio noge kao oprugu. Uzeo je nekoliko dubokih udisaja i odgurnuo se prema grani. Uhvatio se tek jednom rukom za granu i ostao visjeti s nje. Pokušao ju je dohvatiti i s drugom rukom, ali nije mu uspijevalo. Ruka mu je klizila, a gruba kora drveta mu je derala kožu.

U posljednji trenutak je uspio. Visio je na obje ruke te se uz veliki napor uspio uzdići i smjestiti se na granu.

Misao je sada gmizila oko drugih misli, pokušavajući im iscijediti životne sokove i zamijeniti ih vlastitim otrovom. Ostavljala je svoj trag posvuda. Našla je stara sjećanja zakopana pod slojevima snovite prašine i stijenja. Mračna misao je zadržala nad pogledom na cijeli vijek životnoga iskustva. Mnoge su tu bile prije nje. Što bi ona mogla učiniti?

Napor je bio velik, ruke su bile crvene, a noge su bile jedan cijeli niz bolnih grčeva, ali isplatilo se. Dječak je došao nadomak prozoru. Poskočio je i sletio na njega. Držao se za okvir prozora i nogom ga do kraja otvorio. Tiho je ušao u mračnu sobu. Kretao se polako jer nije vidio mnogo u toj tami. Pronašao je vrata i otvorio ih tiho. Malo su zaškripala. Izašao je na hodnik. Nije bilo nikoga. Pod je bio drven, ali solidan. Mogao se tiho kretati. Zid je bio građen od nestručno naslaganih cigala, a u njemu su posvuda bile rupe koje su neodoljivo podsjećale na razorni učinak dvocevke. Stari Som je očito vježbao gađanje po kući.

Navirio bi iza svakoga kuta prije nego što bi napredovao. Spustio se za jedan kat. Morao je doći do njegova skladišta. Oprezno se kretao iako nije bio siguran da li je stari Som uopće kod kuće. Svi su znali da je imao naviku lutati po noći, a ponekad ići i u noćni ribolov. U svakom slučaju, bio on kod kuće ili ne, kuća je uvijek bila zapečaćena. I bio on kod kuće ili ne, opasnost da čovjek završi s mnogo polomljenih kostiju je uvijek visjela negdje u zraku. Bilo je opće poznato da stari Som lovi ribu samo zato da bi ju zatukao svojim legendarnim maljem. Manje sigurno, ali naširoko špekulirano je bilo to da Somov malj nije bio rezerviran samo za ribe. Ta je priča kružila uokolo jer se često znalo dogoditi na tjednome sajmu da stari Som, kada ne bi uspio prodati jednu od svojih zgnječanih riba, počne divljački juriti po sajmištu, mahati svojim maljem i ispuštati životinjske zvukove. A odmah nakon toga bi se oslonio o svoj malj i počeo glasno pjevati svoju nerazumljivu pjesmu koja otprilike govori o maljevima, ljudima koji stradavaju od maljeva, ljudima koji ne stradavaju od maljeva, različitim lakovima za maljeve i o kanarincima koji lete jednostavno previsoko, a da bi to bilo normalno. Teško je bilo reći o čemu je on točno pjevao jer stari Som nije imao zube. Ono što je bilo sigurno jest to da pjevao grozno. Zaista grozno. Toliko grozno da bi ga policija uvijek privela i oduzela mu malj, što je samo pogoršavalo njegovo ponašanje u javnosti nakon što bi bio pušten. A pustiti su ga morali jer je policija veći dio svoga radnog vijeka bila na kolektivnom godišnjem.

Mračna misao je jačala. Sada je već letjela po ponorima snova i sjećanja. Beskrupulozno je jurila i zalijetala se u čahure koje su ljubomorno čuvale ljubomoru. Ili djetinje ljubavi. Ili ljubomoru. Ili prijateljske izdaje. Ili ljubomoru. Ili dane očaja. Ili ljubomoru. Prominancije divljih i neobuzdanih osjećaja, misli i žudnji su se razlijevale i utiskivale šarolik i čudovišan uzorak u osjetljive stjenke uma, donoseći nemoguće tamno svjetlo gdje ga do sada nije bilo.

Došao je napokon do prizemlja. Izgledalo je kao da njegov upad nije primijećen. Pokušao se orijentirati prema onome što je znao. A znao je gdje je skladište, ali gledajući izvana. Unutra nikada nije bio. S velikom sigurnošću je krenuo tamo gdje je mislio da bi trebalo biti skladište. I našao vrata baš tamo gdje su i trebala biti. I bila su otvorena.

Tada je bio još malen pa je samo mislio kako mu je sretna zvijezda neuobičajeno naklonjena. Nije još naučio biti sumnjičav. Barem ne dovoljno.

Ušao je unutra. Tama je ovdje bila potpuna pa je zapalio šibicu. Blago svjetlo je razotkrivalo bezbrojne police s mnoštvom različitih predmeta. Na tlu sa strane je bio veliki komad nekadašnjeg čamca. Dječak krene tražiti ono po što je došao. Nije mu bilo lako tražiti među svom tom kramom, i to pri blagome osvjetljenju šibice koja se gasila.

Opekao je prste. Izvadio je kutiju i zapalio novu šibicu. Morao je požuriti jer je imao još samo dvije.

Pukim slučajem ugleda nešto što je moglo biti baš što je trebao. Prišao je malenoj limenci. Bila je to izguljena limenka od duhana. Na poklopcu je imala rupice. Dječak digne poklopac i zaviri unutra. Limenka je bila prepuna glisti. Pogodak. Poklopio ju je i ugasio šibicu kako bi s obje ruke mogao staviti svoj ulov pod košulju.

Dobro je uvukao košulju u hlače, i baš kada je posegnuo za kutijom sa šibicama, pred njim preleti žarko narančasto svjetlo koje ga je zbog blizine i intenziteta zaslijepilo. Zaklonio je pogled, a onda ga spustio dolje. Na tlu je ležala goruća baklja koja je osvjetljavala većinu prostorije.

A iz neosvjetljenog dijela je došao zvuk životinjskog jaukanja kojem je odmah potom uslijedio stari Som, jureći s podignutim maljem iznad glave prema dječaku.

Dječak se otkotrlja u stranu, a malj se tupo zabije u zemlju na mjestu gdje je vjerojatno po Somovoj zamisli trebala biti dječakova glava. Stari Som odmah uzme novi zalet i horizontalno zamahne prema dječaku. On se sagne i izbjegne još jedan silovit udarac. Ne odustajući, nego dapače, s novim elanom, i ne prestajući sa svojim zvjerskim tuljenjem, Som krene prema dječaku koji počne bježati pred njim. No gotovo odmah udari u drvenu prepreku i nađe se u zamci. Malj je već poletio prema njemu, ali je nekako uspio, u zadnjem trenutku, ponovo skočiti u stranu. Malj je zvukom udara groma udario ono što se sada ispostavilo kao lijevo krilo velikih vrata u skladište. Debelo drvo je u trenu skršeno poput stare kore od drveća. Iverje i komadi debelih drvenih vrata su prštali u svim smjerovima, a sada mlohava vrata su se izbila iz svojih golemih željeznih šarki i glasno pala na tlo, povlačeći za sobom dugački lanac kojima su bila osigurana.

Put prema van je bio slobodan. Dječak nije gubio ni sekunde. Izletio je van poput mačke, ostavivši iza sebe staroga Soma na koljenima koji je ispuštao neku novu vrstu zavijanja iz svoga grla. Vjerojatno je cijelu noć plakao nad kršem koji je stvorio jedan jedini udarac njegova moćnoga malja.

Mračna misao je zalutala. Odjednom shvati kako nije sama. Okružena je. Što da radi?

Tjedan dana prije toga dječakova majka je kući dovela novoga "prijatelja". Gad je bio ružan, debeo i smrdljiv, ali se - kojeg li čuda - dobro slagao s majkom. Ona je zbog "prijatelja" poprilično zanemarivala dječaka što je zapravo bilo poboljšanje u njihovom odnosu.

Majka je morala otići na nekoliko dana zbog nekog poslića pa je svome aktualnome "prijatelju", koji je bio prikladno lijen za zadatak, povjerala skrb za dječaka dok je ona na putu. Gad je taj zadatak prihvatio s odobravajućim podrigivanjem.

Kada je dječak prvoga dana zamolio čovjeka da mu dopusti uzeti nešto hrane, ovaj je izvukao iz svoje masne košulje majčin kuhinjski nož, kojeg je očito držao kod sebe kako bi ga trajno prisvojio, i krenuo na dječaka. Dječak je odmah pobjegao pred njim, ali ovaj nije odustajao. S

nožem u ruci ga je gonio barem pet kilometara prije nego što je ostao bez daha i vratio se u majčinu brvnaru koju je zaključao. Pošto mu protjerivanje iz doma nije bilo ništa novoga (obično je bilo stvar njegova vlastita izbora), dječak se smjestio pod brezom u blizini brvnare i zakleo na osvetu.

U danima koje je proveo u blizini majčinoga "prijatelja" dječak je saznao barem jednu vrlo važnu i korisnu stvar o njemu: Gadjljiv je. Prvenstveno prema malih gmizavim stvorenjima poput žohara, puževa, stonoga. I glista. Zato mu se prišuljao dok si je slagao ručak (u vlastitu brvnaru je bez problema ušao) i kada nije gledao, stavio mu gliste u hranu, ali tako da ih nije mogao vidjeti prije nego ih je okusio.

Dječaku je bila milina čuti urlik koji je provalio iz njega kada je shvatio u što je zagrizao. Dječak je stajao pred prozorom kako bi ga debeli vidio. Ovaj je, naravno, ponovo zgrabio nož i izletio iz brvnare kako bi sredio dječaka. Dječak je ovoga puta ostavio sigurniji razmak između sebe i svoga progonitelja. Progonitelj je, s druge strane, bio višestruko motiviran nego prvi put pa nije prekidao potjeru ni nakon desetog kilometra po šljunčanoj stazi iako mu je srce koje je lupalo silom koja bi razbila granit to svakako savjetovalo. A s time je dječak i računao.

Nije trebalo još dugo prije nego što se dječakov brižni skrbnik uhvatio za prsa, drastično usporio korak i s nedostatkom bilo kakve gracioznosti obrušio na svoju trbušinu. Dječak mu je prišao s oprezom. Vidio je da je čovjek živ, ali nepokretan. Zato mu je podigao košulju i pod nju stavio drugu polovicu glisti koje je izvadio iz kutijice u svome kaputu. Da ne bude usamljen dok leži.

Tada je otišao doma i pošteno se najeo.

Nije više sreo toga čovjeka, ali načuo je da je ipak preživio i da ga je majka posjetila u bolnici, donijela mu gotovo svježe cvijeće, polomila mu noge i bacila ga na obalu obližnje rijeke. Nije to učinila jer je prijetio njenom sinu nego jer je ukrao njen najbolji nož. Pokušao ukrasti.

Majka jednostavno nije znala praštati.

Tada je po prvi puta u životu osjetio sladak okus osvete, sjeti se Isme koji se povlačio niz Ulicu indiskretnih velikana.

Mračna misao je tonula. Unatoč svojoj volji, vukle su je druge mračne misli koje su se odjednom nalazile sa svih strana. Njene srodnice. Bilo ih je uznemirujuće mnogo. Nekoliko trenutaka prije se još osjećala toliko moćno, da bi sada bila malena i beznačajna. Veliko odlagalište tame koje ju je vuklo k sebi je bilo zastrašujuće, čak i za nju, ali istovremeno je pružalo i neku vrstu utjehe. Neće biti sama. Biti će okružena s mnoštvom srodnih ekvivalenata duša. Tek je u posljednjem trenu uspjela u svome primitivizmu shvatiti da će njena neprepoznatljivost u tami značiti i njen kraj. Nije ni prva ni posljednja, shvati također.

Pitao se zašto se sjetio toga događaja. Vjerojatno jer je i noćas dobio priliku za jednu osvetu. A možda i zato što ponovo bježi. Ovaj put neplanirano. Isme se kretao što je brže mogao. Natučeni gležanj je počeo strašno boljeti pa se njegov trk pretvorio u nekakav brzi poluhod. Šepajući se kretao po ulici neprestano se osvrćući kako bi bio siguran da ga nitko ne slijedi. Koliko je mogao biti siguran u takvo što u magli gustoj poput mlijeka. Nije se ni trunku prorijedila.

Je li to bila uspješna osveta, pitao se Isme. Pljačka u svakom slučaju, nije protekla onako dobro kako je planirao. Nimalo dobro. Ali osveta? Da, osvetio se. Staroga senilca nije lišio života, to je

točno, ali je zato uzeo natrag ono što mu pripada. Stari je imao to nalivpero kod sebe nakon tolikih godina pa je to moglo jedino značiti da mu je mnogo značilo. I Isme mu ga je uzeo. A u uzročno-posljedičnom kontinuumu Ismeova univerzuma to je bila mnogo bolja osveta nego da je starkelju jednostavno upucao. A sada kada je mogao bolje razmisliti, shvatio je da je nalivpero prilično vrijedno. Barem je bilo kada ga je on pokušao prodati.

Isme se preplaši kad uoči pokrete sa svoje lijeve strane. Mačka ga je pretekla i nestala pred njim u magli. Bio je siguran da je to ona tigrasta mačka koju je večeras već sreo. Izgledala je jednako živahno kao i prvi put. *Sigurno si imala više sreće od mene, zar ne, maco?* Možda su imali istoga anđela čuvara. Iznenada je Isme bio puno bolje volje. Njegovo šepanje-skakutanje je postalo malo brže.

Ponovo se sjetio starca. Bilo bi dobro da je i njega riješio, mislio je ponovo sa žaljenjem. A nije da nije pokušao. S druge strane, starci kroz koje prolaze meci, a da oni ostanu neozlijeđeni, baš i nisu osobe u čijoj bi blizini trebalo provoditi mnogo vremena, bez obzira koliko ih mrzili. Sada se malo naljutio na sebe. Ismea poteškoće nikada nisu sprečavale da ide prema svome cilju, makar se činile neprebrodivima ili čak nemogućima. Istina, nije mlad kao što je to bio u... mladosti. Ali, sto mu gromova, nije ni star. Pa zašto se ne bi onda kasnije vratio u tu kuću i dovršio svoje neriješene poslove sa starkeljom?

Ismeu je došlo da se opali rukom po glavi. Nije to učinio samo zato što mu je glava već previše pretrpjela. Zašto se ne bi vratio? A zašto ne bi otputovao u Saharu i tamo otvorio štand sa sendvičima? Zašto ne bi išao od jednog eruptirajućeg vulkana do drugog i puhao u njih dok se ne ohlade? Zašto ne bi zgrabio busen trave i gnječio ga sve dok ne bi iz njega istisnuo smaragde? Zašto ne bi pokucao na vrata čovjeku koji se zove, recimo, Petar ili Dodo, nepozvan ušao, stavio mu ustajalu šunku pokraj slike njegova djeda, iznio mu kadu iz kuće balansirajući ju pritom na malome prstu, odzviždio abecedu unatrag, prodao kadu čovjeku koji se zove, recimo, Momo ili možda Zeleni Sir i novcem kupio kadu u kojoj bi svoje čizme punio blatom uvezenim iz Mongolije? Zašto ne bi prebrojio sve dlake na svojoj bradi? Zašto ne bi uzeo pilu i pokušao prepiliti Crno more? Zašto ne bi izumio sapun za komarce? Zašto ne bi prespavao sto godina, nakon toga počeo svirati trubu te nakon toga odrijemao još nekoliko sati? Zašto ne bi došao do najviše planine na svijetu i okrenuo je naglavačke kako se ne bi morao gnjaviti s penjanjem do vrha? Zašto ne bi kupio zamorca i dresirao ga da dresira pse? Zašto ne bi umjesto duhana pušio rabljenju konjsku potkovu? Zašto ne bi izvadio zube i poklonio ih pivovari? Zašto ne bi svoje rukave iznajmljivao beskućnicima? Zašto ne bi pod svojim pazuhom zgnječio naranču kojom su dva brata htjeli očitati lekciju trećemu bratu i to zbog toga što je treći rekao prvome kako je vidio drugoga pri slaganju kreveta što je drugi želio pod svaku cijenu držati u tajnosti, i jer je prvi brat bio iznimno ljut zbog indiskrecije trećega brata i jer mu je ukrao papuču koju je privremeno posudio četvrtome bratu koji se nije želio upuštati u prepirke svoje braće jer je bio suviše zaposlen pranjem prozora? Zašto se ne bi oprao? Zašto ne bi prikupio sve igle svijeta i pretalio ih u dijelove stroja za proizvodnju igli? Zašto ne bi na groblju prizivao duhove i molio ih da ga upute dobrome liječniku? Zašto ne bi naučio svirati flautu kako bi ga mogao odbiti gudački orkestar? Zašto ne bi pokrenuo inicijativu za izgradnju novoga otoka na koji bi ljudi dolazili trljati zemlju na svoja koljena i raspravljati o tome da li je ornitologija prava znanost ili ne? Zašto ne bi vodio akademske rasprave sa stablima bukve o smislenosti nošenja košulja? Zašto ne bi upucao na Sunce iz puške u nadi da će se prije smračiti? Zašto ne bi izgradio tisućama kilometara dugu cijev kojom bi uvezio u Europu kanalizacijske vode iz Brazila? Zašto ne bi popio čašu vode i proveo ostatak života uvjeravajući ljude da je to bila otopina cijankalija? Zašto ne bi

magarca preimenovao u zmiju? Zašto ne bi napisao laskavo pismo ženi koja pali lomaču na svojoj terasi jer joj je time, barem tako ona tvrdi, bolji pogled na vrt u kojem njen muž na dva metra visokoj ploči, svojim dljetom i čekićem koje je naslijedio od rođaka koji je misteriozno nestao nakon što je naručio zavjese koje nikako nije želio imati obješene u svojoj kući nego pravilno razmještene po unutrašnjosti svojih prugastih hlača, ispisuje imena lovačkih pasa koji su nekoliko noći prije, kada je gorjela vila na susjednom imanju, uspjeli pukim slučajem odlajati Beethovenovu Petu simfoniju? Zašto ne bi grumen gline patentirao kao revolucionarni stroj za letenje? Zašto ne bi pred tisućama ljudi progutao cijelu ciglu i iskoristio to za početak uspješne političke karijere tijekom koje bi se zalagao za pravo vukova na lajanje i pravo šišmiša na kopanje metrima dubokih rupa u zemlji koje nemaju baš nikakvu namjeru koristiti? Zašto se ne bi priključio kazališnoj skupini i služio kao zvučna kulisa? Zašto ne bi vrlo ozbiljnim mrštenjem i vrlo prijetećim položajem svojih nogu tjerao tuču? Zašto ne bio postao vrlo uspješan vojni časnik i dezertirao kako bi mogao biti sa ženom koja mu je u stanju dubokoga pijanstva obećala da ga više nikada neće nazvati ružnim? Zašto si ne bi odrezao prst? Zašto ne bi u starim vinskim bačvama pohranjivao Sunčevo svjetlo? Zašto ne bi čupao leptirima krila i prebacio krivnju na čudaka koji živi na kraju šume, a koji je zapravo vrlo miroljubiv i ne bi nikada leptirima čupao krila nego ih samo povremeno kuhao? Zašto ne bi nacrtao žutom kredom kružnicu na pločniku za koju bi se pretvarao da je netko tko ga voli? Zašto ne bi otputovao na Sjeverni pol i odmah se potom vratio jer je zaboravio ponijeti toplu odjeću?

Isme na trenutak izgubi nit.

Ah, da. Zašto ne bih... Zašto ne bi na ulici bacao kamenčiće konjima pod noge i naplaćivao ljudima da to mogu gledati? Zašto ne bi postao inženjer i konstruirao parni stroj izrađen od vode kojeg pogoni metalna para? Zašto ne bi puzao po tlu s vrećom kamenja na leđima u nadi da će to postati novi modni trend? Zašto ne bi postao bogataš kako bi se mogao smijati apsurdnoj i među siromašnim ljudima vrlo popularnoj teoriji o nepravednoj raspodjeli bogatstva? Zašto ne bi učinio sve to? Zato što bi to bila ludost, eto zašto. Čista ludost.

A Isme Iphis nije l-

Kroz mrakom natopljenu maglu probila se svjetlonarančasta, gotovo bijela svjetlost pa se na trenutak činilo kao da sama magla proizvodi vlastito svjetlo. Odmah iza nje, praktički trenutačno, je uslijedio gromoglasan, strašan zvuk koji probija bubnjiće. Eksplozija je uskomešala i djelomice razrijedila maglu. Val razornih vibracija se proširio u radijusu od nekoliko kilometara. Mrtvačka tišina Ulice indiskretnih velikana u jednom je kratkom trenutku razbijena na najbezobzirniji mogući način.

Eksplozija je diljem susjedstva doživljena na vrlo različite načine uključujući i to da uopće nije bila doživljena.

Primjerice, štovani gospodin Nikola Pismorec na broju 7 je na zvuk probijanja zvučnoga zida i podrhtavanje tla iskočio iz vlastita kreveta i krenuo po svoju jurišnu pušku, uvjeren da je neprijateljska artiljerija ponovo raspalila po njihovim položajima, iako nije mogao vjerovati da je to moguće pošto su se još jučer probili u njihov bunker, izbušili mecima sve vojnike koje su tamo našli, ukrali im vezice na čizmama i pažljivo postavljenim nabojima eksploziva raznijeli čitavu instalaciju. Nakon toga su svi momci veselo slavili pobjedu u rovovima, zalijevajući jedni druge pivom i dvopekrom i igrajući se kozlića sve do jutra. Gospodin Pismorec je napokon pronašao

svoju pušku u nužniku i krenuo u boj. Kada je krenuo namještati bajunetu, puška je opalila i raznijela stakleni ormar u kojem je štovani gospodin držao svoje fino porculansko posuđe. Sljedeći dan će mu radnici iz obiteljskog obrta Plati zlatom pa razbij koji će doći procijeniti štetu gospodinu Pismorcu ukrasti egipatski kipić mačke za koji će i oni i gospodin Pismorec vjerovati da je vrijedan iako je to zapravo jeftina imitacija od gipsa. Kipić je slučajno prije mnogo godina došao u ruke štovanoga gospodina kada se nepažnjom odvojio od pošiljke stotina svojih kopija u kojima su krijumčari švercali papige.

Na broju 34, duboko u mraku podruma, crnčić kojeg je iznimno poduzetna i ugledna gospođica Uhtusa, bez ikakva znanja vanjskoga svijeta, držala okovanog i bez ikakva pokrivača i kreveta kao i svake noći, nije čuo eksploziju, ali je osjetio njen uzdrnavajući učinak na tlo. Nije ga bilo teško probuditi jer ga je želudac bolio od gladi, što nije bilo čudno s obzirom da već dva dana nije dobio nikakvu hranu. I to samo zato što gospođici prilikom posljednjeg brušenja nokata na njenim masnim, slonovskim nožurinama nokat lijevoga palca nije oblikovao tako da bude simetričan s noktom desnoga palca. A ona općenito nije bila nimalo zadovoljna njegovim brusnim tehnikama. Uistinu nimalo zadovoljna. Iako je crnčić tu svoju grešku uvelike kompenzirao odličnim obavljanjem svih ostalih zadaća sljedeća dva dana, gospođica Uhtusa nije popuštala u izvršenju kazne. Jednim dijelom jer je iznimno insistirala na redu, organizaciji i potpunom savršenstvu, a drugim jer je uskraćivanje hrane bio jedini smisleni način kažnjavanja s obzirom da je sustavno i iznimno šaroliko zlostavljanje crnčića od strane predobre gospođice bila uobičajena svakodnevnica. Crnčić je podrhtavanje tla prvo protumačio kao udar nastao padom gospođice Uhtuse iz kreveta, a onda se ponadao da je možda slomila vrat, ili još bolje, da joj je eksplodirao vrat. Ili glava. On osobno to dvoje nikada nije znao razlikovati. A možda ju je pregazilo krdo bizona. Ili žirafa. Crnčić je volio žirafe. A možda ju je ubio jedan od njezinih poslovnih partnera koji je otkrio da ga vara. A varala ih je sve. A možda...

Crnčić se vrati u hladnu stvarnost. A hladna je bila. Sklupčao se natrag na vlagom natopljene podne daske koje je naučio zvati krevetom i nastavio dalje snivati lijepe snove o užasnim stvarima koje spadaju njegovu debelu uzničarku.

Gospođu Ramis na broju 17 probudila je eksplozija i ona je istoga trenutka znala o čemu je riječ. Odmah se okrenula prema svome suprugu i udarcem noge ga katapultirala iz kreveta, bijesna jer je unatoč njenoj zabrani i rogoborenju, po svome starome običaju, jeo navečer začinjenu hranu.

Na broju 21 eksplozija je iz lakoga sna digla glavnoga sobara obitelji Volo, Lakonta i podsjetila ga da je zaboravio iščerkati gospodinovo jutarnje odijelo. Obukao je noćni ogrtač, upalio uljanicu i obuo papuče. Iskrao se potihom s četkom u ruci i pronašao odijelo. Prilikom četkanja kuduo je samoga sebe zbog svoga nemara. To mu se još nikada nije dogodilo. Kada je došao do ovratnika, vidio je s unutrašnje strane utkana slova koja prije nije primijetio. Bili su to inicijali F. N.

Lakonta je prošlost ošamarila po glavi poput mokre krpe. F. N. su bili inicijali njegove prve ljubavi. Tada je još bio samo čistač cipela nižega ranga. Lakont je otišao njenoj majci kako bi ju zamolio da mu dopusti izaći s njom. Majka tu molbu nije baš dobro primila pa se počela derati na njega, objašnjavajući mu kroz impresivno glasne urlike (Lakont je tada bio siguran da kada bi se škarpina mogla glasati, da bi zvučala baš poput te žene) kako ona zna sve o muškarcima poput njega, kako njezina kći nije za nečiju osobnu zabavu i kako neće dopustiti da od njezine kćeri učini zmajicu. Taj dio sa zmajicom Lakont nikada nije potpuno shvatio, uglavnom zbog

toga što je bio prilično siguran da nije govorila metaforički. Tu i tamo bi ubacila pokoji opsceni komentar o njegovome licu, kosi, cipelama, bračnome statusu njegovih roditelja (kod toga je dijela već bio siguran da ga vrijeđa jer je bio uvjeren da ne ona ne poznaje njegove roditelje) i svako malo bi mu mahala pred nosom kuhinjskim krpama kako bi se uvjerio u njihovo loše tkanje. Ni tu stvar s krpama nikada nije shvatio.

Naposljetku mu je, iz razloga koji su potpuno izmicali njegovu poimanju, dopustila da izvede njezinu kćer pod uvjetom da rascjepa drva za potpalu u njenom dvorištu. Drva je bilo mnogo pa je Lakont proveo cijelo poslijepodne cijepajući jednu kladu za drugom, znajući da će mu vjerojatno srezati plaću zbog izostanka s posla ili ga čak otpustiti.

Zbog ljubavi se to ipak isplati, mislio je tada Lakont.

Kada je napokon izveo F. N. bio je presretan. Šetali su polako gradom utonulim u ljetnu večer obasjalom mjesečinom (nije mu dala da ju drži za ruku kada ju je to zamolio, nego mu je umjesto toga u ruku stavila prljavi oblutak kojeg je, iz razloga koje u tome trenutku nije želio znati, nosila u džepu svoje haljine), a on joj je kupio kruh s cimetom kojeg je ona halapljivo smazala. Bilo mu je baš slatko gledati ju kako jede. Želio ju je povesti na kratku plovidbu rijekom u čamcu kakve su iznajmljivali na obali. No prije nego što su se uspjeli i približiti rijeci, zaustavio ih je policajac i zabranio im da idu dalje jer je, prema njegovim riječima, rijeka gorjela. Lakont mu je objasnio apsurdnost te njegove tvrdnje, a ovaj mu je odgovorio, ako se Lakont dobro sjeća, otprilike ovako: "Možda, rijeka ne gori možda, ali ćemo zato mi tebe, heh." Lakont je odmah shvatio da je ta izjava bila onoliko dobronamjerna koliko i suvisla. Pa se povukao.

Kasnije te večeri je odlučio poljubiti F. N. Nježno ju je privukao k sebi i prinio svoje usne njenima. Ona mu je uzvratila i čvrsto ga obgrlila rukama, a kada je poljubac završio, opalila mu je po lijevom obrazu takvu šamarčinu da je nekoliko trenutaka na klimavim nogama teturao, pokušavajući ne izgubiti svijest.

Kada su krenuli kući, u njihovoj blizini je preko mjesečine preletio bijeli golub. F. N. je to vidjela kao vješticu koja leti nebom na metli ili nečemu još groznijem. Lakont je znao da se radilo o golubu, ali se priklonio mogućoj točnosti njezine procjene jer mu je njena naivnost bila vrlo simpatična. No cijelim putem natrag F. N. je neprestano govorila o vješticu i insistirala da Lakont bezuvjetno prizna da su zaista vidjeli vješticu, pa mu je čak počela prijetiti. Lakonta je to već počelo nervirati. Ustrajao je u tome da se radilo o golubu pa kad je F. N. shvatila da joj prkosi, započela je žustra rasprava u kojoj su pale uvrede i vrlo neugodne insinucije. Rasprava je konačno završena kada je F. N. ponovo ošamarila Lakonta svojom olovnom šakom, ovoga puta puno jače, zbog čega je Lakont pao ošamućen na zemlju. Kada je došao k sebi, F. N. više nije bilo.

Sutradan je uhićen zbog nezakonitog prisvajanja tuđeg drva za ogrjev jer su ga svjedoci vidjeli kako ga cijepa. Ubrzo se ispostavilo da kuća u kojoj su živjele F. N. i njena majka nije njihova. Pravi vlasnici su privremeno izbivali pa su one naselile kuću i živjele u njoj kao da je njihova. A F. N. i njezina majka su nestale bez traga.

Lakontov tadašnji poslodavac se, unatoč svemu, zauzeo za njega i spasio ga od zatvora. Lakont je tada znao da će ga njegova sloboda koštati mnogo čišćenja cipela (stvarnost se kasnije pokazala mnogo okrutnijom, no ništa okrutnijom od njegova poslodavca). A isto tako je znao da više nikada neće vidjeti F. N. To ga je učinilo iznenađujuće sretnim, iako tada nije znao zašto.

Na broju 12 eksplozija nije probudila štencu zlatnoga retrievera ispruženog na klupku od svoje braće koji bi, da ga se išta pita ili da ima mogućnost izbora, sebi nadjenuo ime Paprenjak ili eventualno Cezar Argonski. Paprenjak je volio trčkarati po travi, hrvati se s braćom, ne biti diran od strane nepismenih, debeloprstih rođaka svojih vlasnika i piti majčino mlijeko, a još od svoga rođenja (prije dvadeset dana), noći provodi bdijući i razmišljajući o ljudima i njihovoj manjkavoj moći prosudbe.

Vuo Astlak je bio jedini stanar na broju 29. On je administrativni službenik u Zavodu za ispitivanje žbuke i žljebova. Ljevoruki je igrač nogometa, nikada nije vodio razgovor s osobom koja ima uređaj za baždarenje barometra na glavi i strastveni je sakupljač cipela sakupljača leptira. I sanjao je zaista lijepe snove. Uistinu lijepe snove. Oni su prekinuti ubojitim zvukom koji ga je iznenada okružio i protresao mu krevet, komodu, sliku žene koja je tvrdila da mu je prateta na zidu i noćnu posudu. S urlikom preplašena čovjeka, što je on u tome trenutku bio, poskočio je u svome krevetu i sklupčao se u strahu od novih neočekivanih i iz mraka prijetećih pojava. Umotao se u svoju deku sve do nosa, iracionalno se nadajući da će ga to zaštititi od nepoznatoga. Iako se tresao, odvažio se i posegnuo za petrolejkom. Upalio ju je i svjetlost je obasjala njegovu sobu. Vuo se odmah osjećao bolje.

Još uvijek napet, odvuкао se do svoje radne sobe i sjeo za svoj stol. Izvadio je arak papira i počeo pisati pismo svojoj rođakinji Srni s kojom je provodio mnogo vremena u djetinjstvu. Kao adolescent joj je često potajno virio pod haljinu kada se ljestvama penjala po stablima kako bi na grane smjestila prepeličja jaja. Srna je imala luckastu ideju da pomoću prepeličjih jaja uzgaja rakune na očevim stablima jabuke. Njen otac, veliki proizvođač jabuka, je propao zbog tih zamisli pa se cijela obitelj morala odseliti u Ognjenu zemlju. No unatoč udaljenosti, dvoje rođaka su si ostali bliski i stalno se dopisivali. Vuo joj je svakoga tjedna pisao pisma u kojima bi joj opisivao svoje uzbudljive dogodovštine. Istini za volju, Vuo nije nikada dobio ni jedno pismo od Srne. Zapravo, nije bio ni siguran da li još uvijek piše na pravu adresu, s obzirom na to koliko je vremena prošlo. Pisao je bez obzira na to.

Evo što je sada napisao:

"Draga rođakinjo,

Maloprije me nešto probudilo. Bilo je bučno i glasno. Preplašio sam se i krenuo hodati. Shvatio sam da me boli noga, ali onda sam shvatio da me ne boli. Zvučalo je kao top. Bilo je bučno i glasno. Jesi li ti dobro? Mene je buka preplašila, ali me noga više ne boli. Prije nego sam se probudio, sanjao sam da izlazim iz kuće. A onda sam se probudio.

Jesi li ti dobro? Jučer smo u uredu imali mnogo posla. Planirali smo proračun za sljedeće tromjesečje. Na posao sam ponio šešir. Šef mi je rekao da presporo radim. Pokušao sam raditi brže, ali kada radim brže, činim pogreške u svojim računicama. Šef mi je rekao da presporo radim, ali me na kraju dana pohvalio kao i sve ostale. Vani je bilo oblačno. Sada je magla. Jesi li ti dobro? Otvorio sam prozor jer mi je kao uvijek bilo zagušljivo u uredu, ali svi počeli vikati na mene. Pjotr, onaj koji me ne voli, je rekao svima u Zavodu da sam sudjelovao u pljački banke. Prozori u našem uredu su drveni i stakleni. Nisam sudjelovao u pljački banke, znaš da nikada ne bih učinio nešto takvo. Hana je čistila podove nekim novim sredstvom. Mislim da ga je sama spravila. Šef me na kraju dana pohvalio kao i sve ostale. Jesi li ti dobro?

Prekjučer sam poslije posla otišao gledati predstavu na ulici. Izvodili su komediju. Nisam ništa vidio, ali je bilo jako smiješno. Još uvijek je magla. Nešto mi je na ulici upalo u oko. Prišla mi je žena koja je u košari koju je nosila u ruci držala kutije. Rekla mi je da su u kutijama svježe ruže i da ih prodaje jako povoljno. Kupio sam ruže od nje. Kada sam otvorio kutiju, unutra nisu bile ruže, nego nekakve čudne dlake. Tada me čovjek kojeg nisam vidio slučajno gurnuo i dlake su se prosule. Zalijepile su se za moje hlače. Morao sam ih dugo četkati. Došla mi je nova uplata od ujakova nasljedstva. Jesi li ti dobro? Odvjetnik kaže da su rate od nasljedstva tako malene jer mi je ujak mrtav. Da je živ, kaže odvjetnik, nasljedstvo bi bilo mnogo veće. No tada bih morao čekati da ujak umre kako bi zaista i dobio nasljedstvo. To me malo zbunilo jer ujak jest umro. Odvjetnik je na to rekao da izađem iz njegova ureda jer očekuje ljude koji će mu ugraditi novu bravu. Odvjetnici su jako mudri, a ovaj zaista zna svoj posao. Kada sam se vraćao kući s predstave, spotaknuo sam se o rupu koja je bila na cesti. Jesi li ti dobro?

Sjećaš se kako sam ti prošloga tjedna pisao o vjenčanju na kojem sam bio? Mladoženju su ipak našli. Bio je u nekom selu desetak kilometara udaljenom od crkve u kojoj se trebao vjenčati. Vlasnik štale u kojoj su ga našli je najavio tužbu jer mu je magarac napola oslijepio. Mladoženji sam preporučio svoga odvjetnika, ali mislim da me nije čuo. Otac mladenke je izazvao mladoženju na dvoboj kuburama, a mladoženja je prihvatio. No odmah nakon toga je ponovo nestao. Tada je otac mladenke izazvao oca mladoženje. Ovaj je također prihvatio, ali su shvatili da nemaju kubure. Poslali su nekog dječaka da ih nabavi, ali pošto se nakon dužeg vremena nije vraćao, odlučili su se hrvati. No i prije nego što su počeli, otac mladenke se zgrabio za prsa i srušio na zemlju. Imao je bolesno srce. Na vjenčanju sam nosio odijelo koje sam kupio od onog prodavača svijeća, zaboravio sam ti napisati. Još uvijek je magla. Za mladenkinog oca se brinuo liječnik iz grada koji ga nije želio liječiti prije nego su mu platili puni iznos honorara. Liječnik je nosio crne hlače. Dječak kojeg su poslali se vratio s kuburama. Ne znam kako se to dogodilo, ali jedna je opalila i pogodila majku mladoženje u nogu. Onaj isti liječnik ju je odbio liječiti jer iz principa ne liječi žene. Tvrдио je da nisu vrijedne truda. Na to ga je netko pogodio bocom u glavu i ovaj se srušio. Vidio sam oblak u obliku kamena. Tada smo morali potražiti novoga liječnika. Jesi li ti dobro? Tada se iznenada ponovo pojavio mladoženja. A onda je i druga kubura koju je dječak donio opalila i pogodila mladoženju u rame. On na to nije reagirao i krenuo je piti rakiju kako bi se mogao što bolje brinuti za ranjenu majku. Potvrdili su mi da nisam bio pozvan na vjenčanje. Pronašao sam plijesan u svojoj kadi, ali sam ju na vrijeme uklonio.

Subotu sam proveo kod kuće. A onda sam izašao. Bio je sunčan dan pa sam izašao. Smračilo se pa sam se vratio kući. Vidio sam u gradu čudnoga psa kojeg je vodila neka dama na lancu. Bio je crn s crvenkastim pjegama. Danas sam išao u trgovinu i kupio sam pola kilograma kruha, sušenu svinjetinu, janječju mast, mrkve, peršin i sol. Trgovina je imala drvene police. Jesi li ti dobro?

Pozdravi od tvoga ljubljenog rođaka Vua"

Na broju 40 je spavao gospodin Stratorm dubokim snom. Na zvuk eksplozije je s negodovanjem frknuo, okrenuo se na drugu stranu i nastavio spavati.

A na stazi koja se pružala Ulicom indiskretnih velikana nalazila se velika rupa iz koje je izlazio dim što se miješao s još uvijek neumoljivom maglom. Komadi od eksplozije su bili razasuti po

cesti, ali i po dvorištima okolnih kuća, pa bi se čak i koji geler mogao pronaći u nečijoj spavaćoj dobi ili blagovaonici.

U Ulicu indiskretnih velikana se ponovo uvukla grobna tišina.

Muha je tiho zujala uz strop, stalno mijenjajući svoj pravac, skretala je lijevo-desno, gore-dolje, kretala naprijed da bi odmah u sljedećem trenutku krenula u suprotnom smjeru. Povremeno bi mahnito vijugala oko onih jakih izvora svjetlosti i pokušavala u njih prodrijeti bez ikakva određena razloga. Zapravo, radila bi to prilično često.

Onih sedmero divovskih ljudi koji su cijelu večer išli amo-tamo pod muhinim budnim okom su se vratili u sobu iz koje su nešto ranije izašli. Muha bi ih pratila cijelim putem, ali mjesto na koje su krenuli bilo je premračno za njen ukus. Nije dobro podnosila mjesta potpune tame gdje nema ničega za orijentaciju. Zapravo, kada bi mogla, na pomisao na takva mjesta bi se upravo naježila.

Vidjela je čovjeka koji sebe zove Anja Horvat kako miluje glavu čovjeku koji sebe zove Erik Skowesky. Ovaj je pak izgledao bitno drugačije nego kada je došao ovdje. Izgledao je ofucano i nekako... manje zdravo. Zacijelo zbog tučnjave u kojoj je neposredno sudjelovao.

Razlog zbog kojeg je muha znala kako se ljudi pod njome zovu i zbog kojeg je znala što se dogodilo Eriku nije taj da ona poznaje ljudski govor i međuljudske odnose i događaje. Zapravo, zna ona i to. Ali ono što je u vezi s muhama svima potpuno nepoznato, uključujući i muhama samim, jest to da muhe znaju sve. Ali baš sve. Ne u onome ljudskom smislu da znaju mnogo pa im se idioti koji znaju ne toliko mnogo dive toliko da traže savjete od njih glede kupovine nekretnina, rasvjetljavanja ustroja svemira ili vaganja kišnice. Ne, muhe znaju apsolutno sve. Sve o svemu. Sve o svakome detalju svemira, materije, prošlosti, budućnosti, sadašnjosti i vjerojatnosti (To su zapravo sve bolesno krivi pojmovi koje su izmislili ljudi kako si smežurali stvarnost na svoje skućene mjere i koji nemaju nekog naročitog značenja, ili točnije, nikakvog, a o kojima bi muhe mogle imati mnogo toga za reći i ispraviti, što naravno nikada neće).

Sada bi netko pomislio da su muhe bića koja su superiorna svima ostalima, no stvar je u tome da muhe, iako znaju baš sve, one to znanje uporno i u potpunosti niječu. Ne prema drugima, nego prema sebi. Niječu, poriču i potiskuju. Muhe su apsolutno ustrajne u tome da ne znaju baš ništa, i to u tolikoj mjeri da ne znaju ni razloge za to. A razlozi su ti da je muhama činjenica da su neiscrpno vrelo znanja jednostavno prevelika smetnja njihovom bezumnom zujanju na sve strane, sisanju krvi iz bića koja kao da to sama zazivaju, orgijaškom parenju, potencijalno smrtonosnom letenju prema užarenim izvorima svjetlosti i odlaganju jajašaca na mjestima za koja ne postoji ni najmanja sigurnost da će ta jajašca na njima biti i tri sekunde kasnije.

Dakle, znanje je za njih potpuno suvišna stvar. A ova muha je bila toliko dobra u nametanju posvemašnjeg neznanja apsolutnome znanju da bi joj mnoge druge muhe pozavidjele na toj sposobnosti. One to, naravno, ne bi mogle jer čak i ako bi znale za muhu koja je trenutno u profesorovoj kući, one bi to odrješito odbile znati pa zavist ne bi oduzimala dragocjeno vrijeme koje mogu potrošiti na, primjerice, skakutanje po kravljjoj balezi.

Čovjek koji je sebe zvao Profesor Vangard je stao ponovo za govornicu. Njegova publika se umorno sjela za svoje stolice i usmjerila poglede prema njemu. Jedan je nedostajao. Taj je u dvorištu kuće radio vrlo čudne stvari i ne bi dao nikome da ga u tome ometa, čak i kada bi to

netko želio. Muha, naravno, ponosno nije znala ništa o tome i ne bi također dala nikome da ju u tome ometa.

Sletjela je neprimjetno na rame čovjeka Profesora. Držao je u ruci smotani pergament, ali nije pokazivao namjeru da ga razmota. Profesor tada odjednom čučne i sakrije se iza govornice. Na to su neki od ljudi koji su sjedili poskočili na svojim stolcima. Bili su već poprilično uznemireni noćasnjim događajima pa nisu više dobro reagirali na nagle kretnje i promjene. Muha je mogla vidjeti kako Profesor petlja s nekakvim papirom koji je bio smotan i zalijepljen za unutrašnju, bočnu stjenku govornice.

Profesor ga je uspio odlijepiti. Primio je jedan kraj rukom i pustio da se papir sam odmota prema dolje. Papir je bio zalijepljen za drveni štap na kojem je bila mala kukica. Kukicom je objesio papir o maleni čavličić koji je bio zabijen u zid. Pred Profesorovom publikom je bila izvješena karta onoga za što je muha znala, odnosno preciznije rečeno, nije znala da ljudi nazivaju Afrika. Bio je to veliki izostanak mora kojeg su ljudi nazivali kopnom, a na kojem je obitavalo mnogo, mnogo muha. I nešto ljudi, naravno.

"Drvosječa je bio vrlo ljubazan," progovori Profesor mašući smotanim pergamentom, "to moram odmah reći. I gostoljubiv. Ponudio mi je udoban krevet u kolibi u kojoj je živio zajedno sa svojom ženom Histerijom."

"Što?" upadne čovjek koji je sebe zvao Gospodin Viler. "Kakav drvosječa? O čemu vi-"

"Bila je to prilično lijepa koliba, iako možda malo nagrižena vremenom. Drvosječa ju je sam sagradio, a i možete pretpostaviti da je bila načinjena u potpunosti od drva. Nije čak dao ni Histeriji da mu pomaže u gradnji. Želio je to obaviti posve sam. Bio je to ispit muškosti ili možda nešto u vezi s onim debelim dječakom koji se vucarao oko rijeke i pljuvao u nju, nisam posve siguran. Sjećanje mi nije što je nekada bilo. Uglavnom, bila je to koliba primjerena čovjeku poput njega. Ili tako nešto.

Njegova žena je svakoga dana pripremala gulaše, i to u velikim količinama. Znam, znam, sad ćete sigurno pitati kako sam mogao svakoga dana jesti jedno te isto."

"Profesore," reče čovjek Erik, "možda bi bilo dobro kada biste se-"

"... ali ona je od svakoga gulaša napravila nešto posebno. Svaki je bio drugačiji. Jednom prilikom je stavila srnetinu, drugom hrastovu koru, trećom kombinaciju žabljih krakova i ribljeg mesa. Jednom je, sjećam se, čak stavila povrće. Zaista je dobro kuhala, ta Histerija. Ja inače ne pokazujem interes za takvu prostačku hranu, ali u ovome sam slučaju jednostavno morao napraviti iznimku. Jednostavno je bilo preukusno.

Krupna žena, ta Histerija. Naravno, nije ni čudo kada tako dobro kuha. A vjerojatno žena drvosječe koji je i sam pozamašan mora biti dobro popunjena. To je vjerojatno nekakav šumski ekvivalent zakona o očuvanju mase."

Muha je pažljivo slušala Profesorove riječi. Nije, naravno, imala pojma što govori - dobro se pobrinula za to. A i bila je previše uzbuđena svojim planom (kojeg je, dakako, bila potpuno nesvjesna jer bi to bilo suviše gomilanje informacija koje su, dobro je poznato, u najmanju ruku kontraproduktivne, ali ona ni to nije znala jer bi to također bilo kontraproduktivno) da zadnje sate svoga života provede zalijetanjem u jedno od onih lijepih svjetala.

Da je to znala i bila za to u mogućnosti, muha bi zapravo jako zavidjela ljudima. Oni su prava suprotnost muhama. Muhe znaju sve, a trude se svim snagama ne znati ništa, dok ljudi ne znaju baš ništa, a trude se uvjeriti same sebe kako znaju baš sve. Njihov je posao puno lakši zbog toga. Posao muha je, s druge strane, beskonačno naporan. Doslovce beskonačno. Ljudi svoje neznanje zaničaju u relativno ranoj životnoj dobi i ostatak života provedu u blaženstvu. Stoga si i mogu priuštiti živjeti tako bolesno dugo. Muhe su zato jako sretno što žive puno *kraće*. Inače bi agonija bila nepodnošljiva. A i taj kratak životni period nije dovoljno kratak. Kada bi znale brojati (one to odlično znaju, ali odbijaju znati), brojale bi sekunde do svoje smrti s velikim nestrpljenjem.

Da, ljudi su zaista sretnici. Ako se zanemari činjenica da su tako bolesno veliki. Ali što jedna muha zna o tome?

Profesor je i dalje govorio.

"... me poveo sa sobom u šumu. Imao sam priliku iz prve ruke vidjeti kako radi jedan drvosječa. Naravno da me to nije zanimalo, ali pošto sam bio tamo... eto. Njegova sjekira je bila ogromna, a njegove ruke su bile poput dva balvana. Mogao je posjeći stablo debelo jedan metar sa samo nekoliko zamaha sjekicom. Vrlo impresivno, iako sam prilično siguran da inače nije bio tako revan jer se prilično zadivio nakon svoga razornoga posla. Vjerojatno se volio praviti važan pred publikom.

Bilo kako bilo, dok sam ga pratio pri njegovom nemilosrdnom krčenju šume, on mi je iznio svoju teoriju o singularno-planarnoj prirodi svemira. Dakle, prema njemu, svemir, odnosno sve njegove dimenzije, koliko god ih bilo, sve su smještene, takoreći stisnute, u jednu ravninu, beskonačno veliku, a ta je ravnina nekako zgužvana u beskonačno maleni prostor, odnosno u jednu točku. Neovisno o tome, ravnina se svejedno ponaša kao ravnina. Dakle, singularna priroda ravnine je neka vrsta izvandimenzionalne dimenzije u kojoj ona egzistira. Kao, na primjer, a to je bio njegov primjer, kada pas trči za svojim repom. On ostane na svome mjestu, ali istodobno prijeđe silne kilometre.

Ta ravnina se, dakako, sastoji od beskonačno mnogo točaka. Svaka od tih točaka predstavlja atom ili planet ili čovjeka ili val svjetlosti. I bez obzira na sve, svaka od tih točaka jest događaj koji se širi u obliku sfernoga vala. On se širi ravninom, ali pošto je, da tako kažemo, trodimenzionalan, širi se i izvan ravnine. Pošto se širi, val slabi s kvadratom udaljenosti što znači da na isti način slabi utjecaj događaja na druge događaje, s napomenom da je val beskonačan i stoga njegov utjecaj nikada ne prestaje, nego se smanjuje do infinitezimalnoga. No ako se uzme u obzir i dodatna uvijenost ravnine u jednu točku, tada se val događaja širi do svake točke ravnine podjednako pošto su sve zbijene u jednome beskonačno malome prostoru, a val se širi u svim smjerovima. To je naravno sve obična glupost jer je teorija sama sebi proturječna. Val događaja se širi, ali se zapravo nikamo ne širi, nego ostaje na mjestu. Najobičnija glupost! To mu naravno nisam rekao jer je bio jako ponosan kad mi je izlagao tu teoriju. A ja nisam želio ostati bez večere.

Toga dana je Histerija pripremala francuski gulaš od klokanovine.

Odveo me do jedne ogromne košare koja je visjela s jednog divovskog stabla. Stablo je zaista bilo kolosalno. Košara je visjela na debelome dvostrukome užetu koje se gubilo među gustim, visokim krošnjama. Popeli smo se zajedno u košaru, a on je tada nešto napravio s užadi koja je visjela paralelno s nosećim užetom. Drvosječa je pokrenuo mehanizam na vrhu stabla koji nas je

počeo dizati u visine. Pričao mi je kako je taj divovski mehanizam sam osmislio i izgradio. Od drva, naravno. Kada sam ga upitao što ga pokreće, postao je naglo tajnovit. Penjali smo se relativno sporo, ali je bilo jako uzbudljivo. Pogotovo kada se košara uslijed naglih naleta vjetra počela njihati i udarati u stablo. U jednom je trenutku na košaru sletio djetlić i počeo obrađivati svojim kljunom drvo od kojeg je bila izrađena. Drvosječa je, ostavljajući dojam kao da je već naviknut na to, bezbrižno zamahnuo svojom sjekirom i njenim tupim dijelom lansirao djetlića s košare. Na to se grohotom nasmijao i započeo slavljeničko ispijanje boce kuhanoga vina koja mu se odjednom materijalizirala u ruci.

Uspon je trajao dobrih pola sata. Kada smo napokon došli do vrha, dobio sam priliku vidjeti izbliza mehanizam koji nas je doveo gore. Bio je to sustav divovskih i malenih zupčanika i remenskih prijenosa koji su bili dio još veće platforme - od drva, naravno - koja se držala za vrh stabla. Platforma je imala šetalište pa smo se na nj iskrcali. Platforma je bila zapravo sustav greda na kojima su visjeli maleni žičani kavezi. Drvosječa je koristio to stablo za hvatanje živih vjeverica koje je onda zatvarao u te kaveze. Njih bi onda slao preko kurira drvosječama u drugim šumama, a oni bi njemu slali svoje vjeverice.

Nisam shvatio u čemu je poanta svega toga, ali, da budem iskren, nisam baš pozorno slušao jer mi je oči privukao spektakularan pogled koji se pružao s vrha stabla. Po prvi put sam vidio šumu odozgo, kao da ju gledam s neba. Izgledala je poput nevjerojatno prostranog zelenog tepiha. Mogao sam vidjeti kako ptice lete među krošnjama, a na nekim mjestima su se mogli vidjeti maleni, blagi oblačci magle. Šuma je ostavljala dojam kao da se giba i diše. Po prvi put sam doživio šumu kao jedan divovski živući superorganizam.

Bio sam jako sretan što će drvosječa to sve posjeći.

Za stablo na čijem smo vrhu stajali je rekao da će ga zadnjeg posjeći i od njegova debla izraditi najveću čačalicu na svijetu.

Nakon što mi je sve pokazao, krenuli smo na put prema tlu, a dok smo se spuštali, drvosječa je opalio još jednog djetlića. Dok smo šetali prema njegovoj kolibi, pokazao mi je grm za kojeg je tvrdio da mu je jednom spasio život. Kad sam ga pitao kako mu je grm mogao spasiti život, on se počeo divljački smijati i pjevati jednu pjesmu koja je navodno jako popularna među drvosječama, a govori o mladoj djevojci koja izgubi svu svoju odjeću penjući se na stablo i kojoj u pomoć priskoči drvosječa koji sruši stablo dok je ona još na njemu i ukrade joj odjeću. Moram reći da je pjesma bila u najmanju ruku bizarna, a i pomalo uznemirujuća.

Kada smo napokon došli do kolibe, tamo smo naišli na kojota koji je i inače provodio mnogo vremena ispred nje, samo gledajući. Drvosječa je glede kojota također bio vrlo tajnovit, ali je bilo očito da je znao nešto o njemu. Ušli smo u kolibu i tamo nas je već čekala večera. Sjeli smo za stol da počnemo večerati kad nam je Histerija rekla da nije imala onoliko klokanovine koliko je trebala za gulaš pa je stavila i malo brusnice. Duboko se ispričala zbog toga, ali je drvosječa imao mnogo razumijevanja za takve stvari. Ja, s druge strane, nisam imao ni trunku razumijevanja za takve stvari. Takvo što se jednostavno ne oprašta. Ustao sam od stola i otišao zauvijek.

Kasnije sam čuo da su drvosječu i njegovu ženu pojele vjeverice, ali nisam se obazirao na takve tračeve. Ne bih bio gdje sam danas da sam se oslanjao na bablje priče.

I zbog toga bih trebao još dodati..."

"Profesore," upadne Erik.

"... da se ne može o događajima suditi..."

"Profesore!" ustrajao je Erik.

"... niti im se može pristupiti s neodgovorno i s manjkavim znanjem..."

"PROFESORE!!" vikne Erik.

"Što je?!" uzvratu Profesor.

"Kakve ovo ima veze s Afrikom?"

"Molim?"

"Pitao sam: Kakve ovo ima veze s Afrikom?"

"Kakvom Afrikom? Jeste li vi poludjeli?"

"Vi ste nam-"

"Naravno da je poludio, profesore," ubaci se Gospodin Viler. "Nitko iz ove kuće neće izaći normalan... od onih koji kao takvi ušli, naravno," reče on obilježavajući svojim pogledom ostatak Profesorove publike. Vjerujem da je ono što mojeg cijenjenog kolegu zanima jest zašto smo ovdje, o kakvoj se to ekspediciji radi, zašto ste izvjesili kartu Afrike na zid i konačno, i najvažnije, zašto nas neprestano izluđujete svojim stupidnim anegdotama."

"Imate pogan jezik, gospodine Rimer," odgovori mu Profesor. "Kartu Afrike sam izvjesio iz vrlo dobrog razloga, a posljednju priču sam ispričao kako bih naglasio opasnosti koje prijete čovjeku koji si ne čuva leđa."

"Naravno. E pa, poduka u tome pogledu je bila uspješna. Priča nije u tome imala nikakva udjela, ali je bila uspješna. A možete li nam sada reći nešto o toj ekspediciji?"

"Da, da," reče profesor, "i ja sam već umoran. Srećom, sve smo se dogovorili. Na put krećemo u jedanaest sati. Krećemo iz luke Afrički luk i želim da se tamo pojavite barem jedan sat prije polaska, sa svom potrebnom opremom, razumije se."

"Profesore," Erik zastane jer nije točno znao kako bi to izrekao, a onda shvati da nema pravoga načina, "ovaj grad nema luke."

"Ni mora! Ni rijeke!! Ni jezera!!!" nadopuni ga Gospodin Viler.

"Sutra u jedanaest! Tko nije spreman, nije moja krivnja. Nema nikakvih izmotavanja. I nećemo nikoga čekati, neka to bude jasno. Ali onda vi snosite i odgovornost za eventualni neuspjeh ekspedicije ako iz nje izostanete. I za eventualne pogibije. A sada van. Svi! Ja sam vam star i treba mi više odmora kako bih se pripremio za ono što slijedi nego vama mladima. I još k tome moram otpustiti Manninga prije odlaska. Hajde, van iz moje kuće!"

"Ali profesore..."

"Rekao sam VAN!!!" urlikne Profesor.

Muha je sa sjetom gledala šestero Profesorovih uzvanika kako se zbunjeno povlače iz sobe. Provela je mnogo vremena s njima i prirasli su joj srcu. Dakako, nije znala zašto.

Uzletjela je s Profesorova ramena kada je i ovaj napustio svoj položaj. Svojim moćnim krilima je stvorila zračne struje koje su ju vinule u zrak nevjerojatnom brzinom. Muha je bila sretna, a nije znala zašto (znala je ona). Njeni posljednji sati otječu sporo, život joj se s nestrpljenjem približava kraju. Poletjela je prema toliko željenom svjetlu i počela mahnito kružiti oko njega. Tada se počela i zalijetati u njega. Osjećaj koji joj se pri tome rađao mogao se opisati jedino kao senzualan. S veseljem u svome bezumlju je prodirala u to misteriozno svjetlo, uvijek i uvijek iznova pokušavajući.

U svojim zadnjim trenucima muha si je dopustila malo razmišljanja, ali to joj nije pokvarilo užitak iz njezine orgije svjetlosti. Dapače, shvatila je da se, iako zavidi ljudima što su blagoslovljeni svom tom prirodnom zatupljenošću, ne bi s njima mijenjala. Njeno uzbuđenje i brzina su rasli kako se približavao konačan kraj. U tome trenutku je znala, uistinu znala, da je svaki život, onaj muhe ili čovjeka, težak na svoj način. Ali...

U trenutku smrti dosegla je čistu spoznaju, misao tako nedokučivu da ju je nemoguće opisati ili prenijeti na bilo koji način. Ipak, kada bi se približno pokušalo, zvučalo bi otprilike...

Život ima svoje male nagrade. I druge stvari.

Gospodin Viler nije bio nimalo zadovoljan što je magla bila tvrdoglava u svojoj namjeri da ne nestane i bio je uvjeren da to čini isključivo kako bi napakostila njemu.

Napuštao je profesorovu kuću zajedno sa svojom ženom i ostatkom družine. Mogao je osjetiti vrlo izraženu auru olakšanja koju su stvarali svi učesnici ekspedicije jer kao da su naglo mogli slobodno disati. A one napetosti koje su se protezale među njima kroz cijelu večer kao da su nestale, postale nebitne jer, bez obzira koliko različiti bili, sada ih je spajala ta nekakva veza, solidarnost koja se rađa između ratnih drugova za vrijeme i poslije bitke.

Da. Bitka. To je prava riječ.

Kretali su se neurednom stazom prema izlazu iz dvorišta. Anja Horvat je gotovo vrisnula kada je spazila gospodina Tizla među grmljem neposredno uz stazu. On je sjedio na tlu i činio nešto sa svojom cipelom. Što je točno činio, nitko nije imao namjeru saznati jer su svi odvratili pogled krećući se naprijed, držeći što veći mogući odmak od uzoritog gospodina Tizla.

Erik i Anja Horvat su hodali ispred gospodina Vilera. Sada je po prvi put dobio priliku dobro je proučiti straga. Ništa impresivno. Zapravo, Vilerovo oduševljenje za gospodičnu Horvat je naglo splasnulo. Nije se tomu čudio. Hiroovitost je bila nešto vrlo svojstveno njemu i na što je bio jako ponosan, a i bila je obvezatna za čovjeka njegova društvena položaja.

Zapravo je ona balavica. Glumi ozbiljnu znanstvenicu, a onda glupavo skakuće čim se pojavi neki napuhani mladi pseudopustolov. Zapravo su stvoreni jedno za drugo, mislio je gospodin Viler. Junačina će visjeti oko nje neko vrijeme, a kada mu dojadi, odbacit će ju poput stare krpe. Sama si je kriva. Gospodin Viler joj je pružio dovoljno prilika.

Zapravo nije baš bio siguran da jest.

Na tren okrene glavu i shvati prema ubojitom pogledu koji bi lako rastvorio jednu manju rupu u njegovoj glavi da ga je njegova supruga promatrala pri njegovu promatranju gospodične Horvat. Dobit će on svoje kada dođu kući.

Primijetio je da su se vrata ograde otvarala uz mnogo groteskniju škripu nego kada je on ulazio. *Mora da su značajno ostarjela dok smo bili u kući.* Svi su izašli iz dvorišta i na ulicu čiji se obzor gubio na samo nekoliko metara.

"Pa, mi idemo ovim putem," reče Erik držeći se ruku pod ruku uz gospodičnu Horvat.

"Da, a mi moramo u suprotnom smjeru. Teško da će sada naići taksi pa moramo otići malo dublje u grad." U to je bio siguran. I vjerojatno će morati prijeći mnoge kilometre prije nego naiđu na kočiju koja će im pružiti prijevoz do njihova doma. A ako i naiđu na kočiju, ona će vjerojatno ovog puta imati i kočijaša koji će željeti novac. Gospodin Viler će svašta još noćas morati otrpjati.

"Ja moram isto u vašemu smjeru, gospodine Viler," reče gospodin Imogawa, "pa, ako nemate ništa protiv, pratit ću vas dio puta."

"Naravno da nemamo," odvrati mu umiljatim glasom gospodin Viler. *Suzdržavaj se. Budi gospodin.*

"A ja ću ići s mladim gospodinom Erikom i gospodičnom Horvat," javi se gospodin Entioh.

"Da, eto, vidimo se uskoro, zar ne?" Gospodin Viler je bio odlučan dokazati da je mnogo bolji od Erika pa mu je prvi pružio ruku prijateljstva.

Erik je pružio svoju ruku i rukovao se s gospodinom Vilerom. Dlan mu je na opip bio nekako kredast. "Da, vidimo se. Sretan put kući vam želim," reče on s odmjeravajućim pogledom.

Erik je jako stisnuo šaku gospodina Viler, toliko da je zaboljela. Ovaj se uspješno držao kao da to nije primijetio i pokušao uzvratiti istom mjerom, ali s manje uspjeha. *Prostačina*, pomisli gospodin Viler.

I tako su svi oprostili, znajući da to nije za dugo, i otputili u sablasnu, maglovitu, velom nesigurnosti i potencijalne opasnosti obavijenu noć. No to ih nije brinulo, niti zaokupljalo previše njihove pozornosti jer, iako to nitko od njih nije pokazivao, razišli su se s velikim osjećajem uzbuđenja. Uzbuđenja koje je tinjalo u njima zbog onoga što tek predstoji. Koje pustolovine i opasnosti ih čekaju u sljedećim danima? Zakoračuju u nepoznato, ali doslovce nepoznato. Što im je labilni profesor pripremio? Kakvu budućnost im on donosi? Znali su samo da su spremni. Spremni za, osjećali su to u grudima, najveću pustolovinu svoga života.

Kada je ujutro Sunce već bilo visoko na nebu, kuće svih članova profesorove ekspedicije, uključujući i one gospodina Tizla i samoga profesora, su bile nestale s lica Zemlje. U policijskom izvješću, napisanom nakon iscrpne petominutne istrage, ti su slučajevi pripisani prirodnom fenomenu, ili točnije, tranzitu galebova na zapad.

Epilog

"Ajme, moja glava! Što... Sve mi je mutno... Gdje sam to?"

"Ne mogu ti to reći. Barem ne još."

"Ali... Aldo, jesi li to ti?"

"Da, Isme."

"Ozbiljno?"

"Da."

"Sigurno?"

"Prilično sam siguran u to, Isme."

"Ha! Znao sam da to nisam sanjao!"

"Molim?"

"Što? Ah... ništa, ništa. Nego, reci mi gdje sam ja to."

"Kao što rekoh, ne mogu ti to još reći."

"Ne možeš?"

"Ne."

"A zašto?"

"Ni to ti ne mogu reći. Ne još. Recimo samo da još nisi spreman."

"Nisam spreman?"

"Tako je."

"Aha."

"Da."

"A kad smo mi to prešli na ti?"

"Maloprije. Ali ako ti to smeta..."

"Ne, ne... I... što sada?"

"Želim ti postaviti neka pitanja."

"Pitanja?"

"Da."

"Zar opet? Pa ispitao si me uzduž i poprijeko. Nemam ti više što za reći. Prazan sam."

"Mislim da ti imaš još mnogo toga za reći. Mnogo toga."

"A je li?"

"Da."

"Hoću li dobiti nešto za jesti?"

"Pa, ako želiš, možeš jesti za što god imaš teka. Ali mislim da nisi previše gladan, zar ne?"

"Nisam? Pa da, zapravo i nisam. Čudno. Ali ću kasnije zacijelo biti. Pa zato drži klop u pripremi."

"Nema problema."

"A to ispitivanje... Pretpostavljam da će to ponovo dugo trajati."

"Da... da... mislim da bi moglo dosta potrajati. Imam ovoga puta mnogo više pitanja."

"A tako. Imamo li vremena za to?"

"Ja imam vremena na pretek, a mislim da i ti isto imaš jako mnogo vremena na raspolaganju."

"Imam?"

"O da."

"Shvaćam. Zapravo ne shvaćam, ali nije bitno. A kada završimo s... time, hoćeš mi tada reći gdje smo i što se to događa."

"Možemo svakako razgovarati o tome."

"Aha..."

"Da. Možemo li onda započeti?"

"Hm, da, valjda."

"Odlično, dakle..."

"Samo još nešto."

"Isme..."

"Još me nešto zanima."

"Zar nismo rekli da ćemo o tome kasnije?"

"Imam pitanje za tebe... ali osobno. Smijem li?"

"Pa..."

"Nije to zapravo ništa, samo..."

"No dobro, pitaj."

"Eh, da... pa, zanimalo me..."

"Da?"

"Aldo, zanimalo me, s obzirom da si medvjed..."

"Reci."

"Imaš li ti i prezime?"

KRAJ